

Jaarverslag 2021

CENTRALE BANK
CURAÇAO & SINT MAARTEN

INHOUD

1. JAARVERSLAG 2021	3
1.1 Inleiding van de Raad van Bestuur	4
1.2 Organisatie en Strategie	7
1.2.1 Organisatie	7
1.2.2 Strategie	9
1.3 Risicobeheersing, compliance en integriteit	12
1.3.1 Algemeen	12
1.3.2 Risico categorieën	12
1.3.3 Compliance en integriteit	13
1.4 Economieën Curaçao en Sint Maarten op weg naar herstel	14
1.4.1 Ontwikkelingen in de lokale economieën: tekenen van herstel van COVID-19 pandemie	14
1.4.2 Monetair beleid	19
1.5 Toezicht meer indringend en gefocust	19
1.5.1 Nieuwe toezichtorganisatie	19
1.5.2 Implementatie risk based toezicht: risicomitigatie als speerpunt	20
1.5.3 Onderzoeken financiële gezondheid	21
1.5.4 Vergunningen en toetsingen	21
1.5.5 Wet- en regelgeving	22
1.6 Escalerende interventie bij probleeminstellingen	22
1.6.1 Algemeen	22
1.6.2 Verantwoording resolutiebeleid 2021	22
1.7 Financiële stabiliteit: systeemrisico's in het vizier	24
1.8 Betalingsverkeer: efficiency, betrouwbaarheid en toegankelijkheid	24
1.8.1 Chartaal geld en status invoering Caribische gulden	25
1.8.2 Giraal betalingsverkeer: verbreding toegankelijkheid en snelheid transacties	26
1.9 Herstel financiële positie in zicht	28
1.9.1 Ontwikkeling in de kortlopende en langlopende interest op de internationale markt en de beleggingsstrategie	29
1.9.2 Resultaat boekjaar 2021	31
1.9.3 Vooruitzicht: herstel financiële positie CBCS via resultaatverbetering	33
2. VERSLAG RAAD VAN COMMISSARISSEN	34
2.1 Verslag van de Raad van Commissarissen	35
2.2 Goedkeuring financieel verslag en jaarrekening per 31 december 2021	37
3. JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2021	38
3.1 Balans per 31 december 2021	39
3.2 Winst- en verliesrekening over het jaar 2021	41
3.3 Mutatie-overzicht eigen vermogen 2021	42
3.4 Toelichting op de balans per 31 december 2021 en de winst- en verliesrekening over 2021	43
4. OVERIGE GEGEVENS	78
4.1 Winstbestemming en overige informatie	79
4.2 Controleverklaring	80

CBCS CURAÇAO

Simon Bolivar Plein 1, Willemstad, Curaçao
T: + 5999 434 5500

CBCS SINT MAARTEN

Walter Nisbeth Road 25, Pondfill, Philipsburg, Sint Maarten
T: +1721 542 3520

JAARVERSLAG 2021

1

1.1 INLEIDING VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Na de ongeken­de economische krimp van de economieën van de landen Curaçao en Sint Maarten (verder samen aangeduid als “de Landen”) in 2020 als gevolg van de uitbraak van de COVID-19 pandemie en de daaraan gerelateerde preventieve overheidsmaatregelen, begon zich een beginnend herstel af te tekenen in de tweede helft van 2021. Voor 2021 wordt in beide landen een beperkte groei van het reële bruto binnenlands product verwacht. De inflatie is echter sterk opgelopen door de wereldwijde stijging van de grondstofprijzen (in het bijzonder olie), transportkosten en de verstoringen in toeleveringsketens en de doorwerking daarvan in de binnenlandse prijzen, waardoor het herstel nog onvoldoende is om de stijgende trend in de werkloosheid om te buigen.

De monetaire versoepelingen die waren doorgevoerd in maart 2020 vanwege de aanzienlijk verslechterde economische vooruitzichten als gevolg van de wereldwijde COVID-19 pandemie, zijn in 2021 gehandhaafd om het herstel van de crisis te ondersteunen. De beleningsrente bleef gehandhaafd op het historisch lage niveau van 1%, terwijl de opslag op de beleningsrente van 200 basispunten voor leningen van meer dan NAf 20 miljoen bleef opgeschort. Verder is het percentage van de *reserve requirement* ongewijzigd gebleven op 19,0%. Tenslotte is het beleid met betrekking tot de wekelijkse veilingen van *certificates of deposits* (CD's) om voorlopig geen actieve afroaming van bankliquiditeit na te streven door alleen vervallende bedragen opnieuw aan te bieden op de veilingen voortgezet. De in maart 2020 ingevoerde restrictie op kapitaalovermakingen naar het buitenland om het risico van kapitaalvlucht te minimaliseren was per 1 oktober 2021 versoepeld en is per 1 januari 2022 afgeschaft. Op grond van het solide niveau van de officiële deviezenreserves en de importdekking en het aan kracht winnende herstel van de economieën van Curaçao en Sint Maarten was tot de afbouw van de restrictie besloten.

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (verder ook aangeduid als de “Bank” of “CBCS”) onderkent in deze roerige tijden des te meer het belang van de bewaking en bevordering van de financiële stabiliteit in de monetaire unie. In dit kader is het belangrijk om systeemrisico's die een bedreiging kunnen vormen voor het financiële stelsel in een vroeg stadium te identificeren en te mitigeren. In 2021 is het traject voortgezet ter verbetering van de datakwaliteit, -compilatie en- uitvraag alsmede het ontwikkelen van indicatoren en modellen door middel waarvan risico's gemonitord en nader onderzocht kunnen worden. Ter versterking

van het crisismanagementtraamwerk is extra aandacht besteed aan het verder uitbouwen van de 'Lender of last resort' functie, door middel waarvan de Bank conform artikel 10 lid 5 van het Bankstatuut voorschotten aan kredietinstellingen kan verstrekken onder voorbehoud van toereikende zekerheden, en aan de implementatie van een depositogarantiestelsel voor Curaçao en Sint Maarten. Het eindconcept voor laatstgenoemde wordt in 2022 ter besluitvorming aan de ministers van Financiën aangeboden.

Ook op operationeel vlak waren er veel ontwikkelingen. Het organisatieherijkingstraject dat eind 2018 is gestart, heeft geresulteerd in de implementatie van een nieuwe organisatiestructuur per 1 januari 2021. Een structuur die bijdraagt aan hogere efficiëntie en effectiviteit, met kortere lijnen en met meer eigen verantwoordelijkheid bij het management en de professionals. Een structuur die ook de uitvoering van de steeds complexer wordende kerntaken van de Bank waarborgt. Per bovengenoemde datum is ook de nieuwe toezichtorganisatie, 'Toezicht Nieuwe Stijl', van start gegaan. Kern van de verandering is dat het toezicht meer risico-gebaseerd wordt en dat meer gefocust en indringend toezicht wordt gehouden, zodat risico's bij onder toezicht staande instellingen tijdig worden geïdentificeerd en zodat als nodig hierop actie wordt ondernomen.

De CBCS heeft in 2021 ook voor grote uitdagingen gestaan. Mede gedreven door de COVID-19 pandemie, hebben externe ontwikkelingen die de internationale intereststanden bepalen, een negatieve impact gehad op de financiële positie van de Bank. De Bank heeft naar aanleiding hiervan haar beleggingsbeleid en strategische asset allocatie aangepast en nieuwe benchmarks en risico-parameters vastgesteld. Ook zijn doorbelastingsmethodieken voor de toezichtkosten uitgewerkt en is er verder gewerkt aan kostenbeheersing door een efficiëntere inrichting van de operationele werkzaamheden. Deze maatregelen hebben bijgedragen aan het opvangen van de extreme daling in de renteopbrengsten. Verwacht wordt dat door de reeds genomen en nog te nemen acties de financiële positie van de Bank geleidelijk verder zal herstellen.

In augustus 2021 is de CBCS geconfronteerd met een cyberaanval, waardoor de organisatie langdurig vanuit huis moest werken. De aanval heeft geleid tot een herschikking van de ICT-prioriteiten. Een aantal eerder geplande investeringen om de beveiliging van het ICT-netwerk en infrastructuur te stroomlijnen en robuuster te maken, zijn versneld doorgevoerd. Een doorlichting van het gehele systeem door een externe partij is een belangrijk onderdeel van het stappenplan dat is ontwikkeld naar aanleiding van de cyberaanval.

2021 markeert ook het einde van de 'CBCS strategische cyclus' die in 2018 is gelanceerd. De CBCS kan terugkijken op een periode waarin een nieuwe weg is ingeslagen en het fundament is gelegd voor de transitie die we met de Bank willen doormaken naar een open, betrouwbare, moderne en onafhankelijke centrale bank. Een hoogtepunt was het live gaan van Instant Payments met ingang van 17 januari 2022; een traject dat in de komende jaren nader uitgebouwd zal worden en waarmee wordt bijgedragen aan de modernisering van het betalingssysteem in de Landen en waarmee gestreefd wordt naar de verlaging van de transactiekosten voor retail betalingen.

Bij deze transitie hoort een nieuwe uitstraling. Op 14 maart 2022 is na een intensief traject een geheel nieuwe huisstijl gelanceerd. De nieuwe look is ontwikkeld vanuit de visie waar de CBCS voor wil staan: een daadkrachtige, digitale en duurzame centrale bank. Het logo en de huisstijl stralen toegankelijkheid, professionalisme, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid uit. Bij de ontwikkeling van de huisstijlproducten is er bewust met duurzaamheid rekening gehouden. Er wordt minder gedrukt en geproduceerd en het accent ligt op digitaal gebruik.

Per 2022 gaat de CBCS een nieuwe strategische cyclus in, waarin wordt voortgebouwd op de ingeslagen weg van transformatie. In april 2021 is gestart met de formulering van een nieuwe strategie voor de periode 2022 – 2025. Hier is middels een participatieve en consultatieve benadering met nauwe betrokkenheid van de gehele organisatie aan gewerkt. Het resultaat is het Strategisch Plan CBCS 2025. Het plan is in november 2021 door de Raad van Commissarissen goedgekeurd en is samen met het nieuwe logo van de Bank gelanceerd. Het Strategisch Plan CBCS 2025 zorgt ervoor dat we doorpakken op het ingezette veranderprogramma, maar ook inspelen op nieuwe ontwikkelingen en een verschil kunnen blijven maken voor Curaçao en Sint Maarten.

Curaçao, 22 april 2022

De Raad van Bestuur

R. Doornbosch
President

L.A. Matroos-Lasten
Directeur Secretaris

J. Jardim
Financieel-Economisch Directeur

1.2 ORGANISATIE EN STRATEGIE

1.2.1 ORGANISATIE

1.2.1.1 GOVERNANCE VAN DE CBCS

De CBCS is sinds 10 oktober 2010 de Centrale Bank van de Landen en is ingesteld op grond van een onderlinge regeling en via (identieke) landsverordeningen in de rechtsorde van beide Landen ingevoerd, te weten het Centrale Bank-statuut voor Curaçao en Sint Maarten ("het Bankstatuut"). De CBCS is een zelfstandig bestuursorgaan zonder een hiërarchische ondergeschiktheid aan een minister.

De CBCS is op Curaçao gevestigd aan het Simon Bolivar Plein 1 en op Sint Maarten aan de Walter J.A. Nisbeth Road 25.

De CBCS kent drie statutaire organen, te weten: de Vermogensgerechtigden, de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur.

De Vermogensgerechtigden zijn de Landen, vertegenwoordigd door de ministers van Financiën van de twee Landen. Jaarlijks wordt ten minste één vergadering van Vermogensgerechtigden gehouden. Voorzitter van de vergadering van Vermogensgerechtigden is de voorzitter van de Raad van Commissarissen.

De Raad van Commissarissen bestaat uit zeven leden, waaronder de voorzitter. De leden van de Raad van Commissarissen worden door de twee Landen gezamenlijk bij landsbesluit benoemd. De Raad van Commissarissen oefent toezicht uit op de handelingen van de Raad van Bestuur, het beheer van de eigendommen van de Bank alsmede op de aan haar toevertrouwde middelen en geeft ter zake advies aan de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur bestaat uit een President, en twee directeuren, een Financieel-Economisch Directeur en een Directeur-Secretaris, die door de Landen bij landsbesluit worden benoemd. Per 31 december 2021 is de Raad van Bestuur als volgt samengesteld:

<i>Naam:</i>	<i>Functie:</i>	<i>Datum aantreden:</i>
De heer Richard Doornbosch	President	25 juli 2020
De heer José Jardim	Financieel-Economisch Directeur	17 november 2017 ^a
Mevrouw Leila Matroos-Lasten	Directeur-Secretaris	14 november 2017 ^a

Opmerking a: De genoemde data betreffen de tijdelijke benoeming in de aangegeven functies. De officiële benoeming heeft plaatsgevonden op 28 januari 2019.

De Raad van Bestuur voert het beleid en het bestuur van de Bank uit, beheert eigendommen van de Bank, is bevoegd tot alle daden van beschikking over eigendommen en beslist over aanname van personeel.

De President is voorzitter van de Raad van Bestuur en vertegenwoordigt de Bank in en buiten rechte. De Raad van Bestuur streeft bij het nemen van besluiten naar consensus; indien dit niet bereikt kan worden, beslist de President. Bij afwezigheid of ontstentenis van de President wordt diens functie waargenomen door de Financieel Economisch Directeur.

De governance structuur is vastgelegd in het Bankstatuut en is nader uitgewerkt in reglementen voor de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur van de Bank.

Per 31 december 2021 bestaat de Raad van Commissarissen van de Bank uit de navolgende leden:

<i>Naam:</i>	<i>Functie:</i>	<i>Datum benoeming:</i>
- De heer Julian Lopez Ramirez	Fungerend Voorzitter	30 november 2021
- De heer Ajamu Baly	Fungerend Vice-Voorzitter	23 augustus 2021
- Mevrouw Miroslava Wedervoort	Lid	23 augustus 2021
- De heer Ahmed Bell	Lid	23 augustus 2021
- De heer Patrick Newton	Lid	23 augustus 2021
- De heer Jason Rogers	Lid	23 augustus 2021

De genoemde leden van de Raad van Commissarissen zijn tijdelijk benoemd door de President van het Hof van Justitie totdat is voorzien in definitieve benoemingen bij landsbesluit, waarbij de heren Ajamu Baly, Ahmed Bell en Julian Lopez Ramirez voorafgaande aan hun tijdelijke benoeming reeds lid waren van de Raad van Commissarissen. De functie van voorzitter is vacant en wordt waargenomen door de heer Julian Lopez Ramirez.

Met ingang van 19 augustus 2021 zijn de navolgende personen geen lid meer van de Raad van Commissarissen wegens het verstrijken van de benoemingstermijn:

- de heer Etienne Ys;
- de heer Rignaal Francisca;
- mevrouw Jeanette Hagen;
- de heer Dennis Richardson.

Een woord van dank gaat uit naar deze voormalige leden van de Raad van Commissarissen voor hun waardevolle bijdrage aan de ontwikkeling van de CBCS.

Conform het Bankstatuut hebben in 2021 vergaderingen plaatsgevonden tussen de Raad van Bestuur, de Raad van Commissarissen en de Vermogensgerechtigden.

De Raad van Bestuur werd in 2021 bijgestaan door een managementteam van 14 leden. De CBCS telde per 31 december 2021 een totaal van 200 werknemers.

1.2.1.2 HERINGERICHTE ORGANISATIE

In januari 2021 is de Bank gestart met werken in de nieuwe organisatiestructuur die in 2020 is vastgesteld. Een structuur die bijdraagt aan hogere efficiëntie en hogere effectiviteit, met kortere lijnen en met meer eigen verantwoordelijkheid bij het management en de professionals. Oneigenlijke taken zijn teruggebracht naar het absoluut noodzakelijke om ruimte te creëren voor het investeren in capaciteit voor het uitvoeren van de kerntaken van de Bank. Daarbij zijn ook meer professionals aangetrokken om de steeds complexer wordende kerntaken uit te kunnen voeren.

Het werken in een nieuwe structuur met veel nieuwe collega's vergde ook veel inspanning van de medewerkers. Grote veranderingen zijn nooit gemakkelijk, en zeker niet als de organisatie niet gewend is om het oude bekende los te laten en het nieuwe te omarmen. De rol van de leidinggevendenden is daarin heel belangrijk (tone at the top). Het managementteam heeft een leadership development programma doorlopen om als drager van de nieuwe organisatie, de nieuwe bedrijfscultuur en de kernwaarden van de Bank, de veranderende organisatie te leiden.

Een nieuwe organisatie is bij de start niet gelijk perfect. Gedurende het jaar is veel aandacht besteedt aan optimalisatie en verbeterlagen. Dat laatste is een volcontinu proces dat zal aanhouden, zeker in een wereld die steeds sneller ontwikkelt. Het ontwikkelen van verandervermogen bij de CBCS blijft een belangrijk doel. Ook is er veel aandacht voor het verder ontwikkelen van de bedrijfscultuur.

In 2021 is ook een bij de nieuwe organisatie passende versoberde beloningsstructuur ontwikkeld. Er zijn door de Raad van Bestuur (RvB), conform het Bankstatuut in samenhang met de Raad van Commissarissen (RvC), uitgangspunten bepaald voor het ontwikkelen van een verantwoorde en toekomstbestendige beloningsstructuur. De in 2020 herijkte functies zijn onder begeleiding van hiertoe gespecialiseerde experts conform een erkend wegingsmodel gewogen en gecategoriseerd. Vervolgens zijn de functies aan de hand van benchmark informatie gewaardeerd. Per 1 januari 2022 is de nieuwe beloningsstructuur ingegaan.

1.2.1.3 AUTOMATISERING

Op operationeel gebied hebben zich grote uitdagingen voorgedaan. De cyberaanval heeft tot een herschikking van de ICT-prioriteiten geleid. Voor bepaalde essentiële werkzaamheden die op kantoor moesten plaatsvinden, zijn er in het gebouw en de werkplekken extra maatregelen genomen. Een aantal activiteiten werd tijdelijk uitgesteld en voor een groot deel later in het jaar in aangepaste vorm weer opgestart. De meeste medewerkers moesten - los van het door de Bank geïmplementeerde thuiswerkbeleid als onderdeel van de getroffen voorzorgsmaatregelen in het kader van de COVID-19 pandemie - bovendien langdurig thuis werken.

Naar aanleiding van de cyberaanval heeft de Bank een aantal van de eerder geplande investeringen om haar ICT-systeem te stroomlijnen en robuuster te maken voor eventuele toekomstige aanvallen versneld doorgevoerd.

Een doorlichting van het gehele systeem door een externe partij is een belangrijk onderdeel van het stappenplan dat is ontwikkeld naar aanleiding van de cyberaanval. Het streven is dit in het tweede kwartaal van 2022 af te ronden.

1.2.2 STRATEGIE

1.2.2.1 REALISATIE VAN DE STRATEGIE IN 2022

2021 markeert het einde van de 'CBCS strategische cyclus' die in 2018 is gelanceerd. In 2021 kunnen tot de belangrijkste strategische prestaties van de CBCS onder andere gerekend worden:

- De implementatie van de *Supervised Institutions IT Questionnaire*, waarmee onder toezicht staande instellingen via digitale questionnaires kunnen rapporteren aan de Bank. Dit is een voorbeeld van een automatiseringsproject waarmee de Bank streeft naar versterking van haar data-gedreven toezicht ter verdere vormgeving van het risico-gebaseerde toezicht. De applicatie is in februari 2021 aan de sector gepresenteerd waarna het in gebruik is genomen.
- Ter versterking van het vasthoudend en risico-gebaseerd toezicht is een risicomitigatieproces opgezet; actuele *two-pagers* worden opgesteld voor alle probleemdossiers en een dashboard wordt tweemaandelijks aan de RvB gerapporteerd.
- Per probleeminstelling onder Resolutie is een specifieke interventiestrategie inclusief tijdslijn opgesteld, waarvan de implementatie loopt.
- De nieuwe concept pensioenwet is aangeboden aan de Ministers van Financiën van

Curaçao en Sint Maarten.

- De implementatie van Instant Payments voor retail betalingen in de Landen is officieel op 15 januari 2022 live gegaan.
- Er is gewerkt aan het oplossen van het structurele begrotingstekort van de CBCS. In dit kader zijn de beleggingen en deviezenreserves geoptimaliseerd, het wetswijzigingsvoorstel met betrekking tot artikel 10 van het Bankstatuut dat de Bank meer flexibiliteit geeft in haar beleggingsmogelijkheden is bij de Ministers van Financiën van Curaçao en Sint Maarten ingediend, evenals het wetswijzigingsvoorstel ter verhoging van het licentierecht.
- Opvolgend het organisatieherinrichtingstraject dat de Bank in 2020 heeft doorlopen, zijn in 2021 de functies voor wat betreft beloningen gewogen ten opzichte van de markt. Mede op basis hiervan is een nieuwe functiewaardering en beloningsstructuur voor de Bank opgeleverd. Ook de secundaire arbeidsvoorwaarden opgenomen in het Handboek Personeel zijn geëvalueerd en geüpdatet. De herziening van de salarisstructuur en het secundaire arbeidsvoorwaardenpakket is per 1 januari 2022 geïmplementeerd.
- De leidinggevenden hebben in het kader van het organisatieherinrichtingstraject een assessment ondergaan. Een intensief coaching traject is doorlopen op basis waarvan ook persoonlijke ontwikkelingsplannen voor de leidinggevenden zijn ontwikkeld.
- In het kader van het verbeteren van onze HR-instrumenten is het performance management binnen de Bank digitaal ingericht.

In 2021 is ook veel aandacht besteed aan de implementatie van het Hervormingsprogramma voor de Financiële sector. In het kader hiervan is onder andere gewerkt aan de implementatie van de *Lender of Last Resort* aanbevelingen uit het IMF-rapport en het Depositogarantiestelsel, met ondersteuning vanuit DNB, als belangrijke onderdelen voor het ingericht hebben van een crisismanagement raamwerk. Verder is ook ingezet op het verhogen van de kwaliteit en frequentie van liquiditeitsmonitoring en rapportage door banken en zijn *asset quality reviews* uitgevoerd bij significante instellingen.

1.2.2.2 STRATEGISCH PLAN CBCS 2025: DAADKRACHTIG, DIGITAAL, DUURZAAM!

In april 2021 is het traject gestart om de strategische koers voor de Bank voor de periode 2022 – 2025 vast te stellen. Hier is met nauwe betrokkenheid van de gehele organisatie aan gewerkt. Als eerste stap in dit traject zijn de missie, visie en kernwaarden van de CBCS herijkt:

Missie: “Het bevorderen en bewaken van de stabiliteit en integriteit van het monetair en financieel stelsel en de veiligheid en toegankelijkheid van het betalingsverkeer. Dit ten behoeve van een duurzame economische ontwikkeling in Curaçao en Sint Maarten”.

Visie: “CBCS 2025: Daadkrachtig, Digitaal, Duurzaam”.

Kernwaarden: Integriteit, Deskundigheid, Samenwerken, Dynamisch, Duurzaamheid.

Om invulling te geven aan haar missie en visie heeft de Bank in het Strategisch Plan CBCS 2025 zes doelstellingen gedefinieerd waar in het komende vier jaar prioriteit aan wordt gegeven:

1. De macro-economische ramingen van de Bank vormen de basis voor de (meerjaren) begroting van de Landen en de economische analyses zijn een referentiepunt voor beleid.
2. De consequenties van klimaatverandering voor de Landen zijn inzichtelijk gemaakt en de Bank draagt bij aan verduurzaming van de economie door maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

3. Het financiële sector hervormingsprogramma is geïmplementeerd waardoor een beslissende impuls is gegeven aan de duurzame transformatie richting een gezonde en competitieve financiële sector.
4. De Caribische gulden is ingevoerd en het betalingsverkeer is voor iedereen toegankelijk.
5. De Bank is grotendeels digitaal en het financiële dienstenpakket wordt binnen de muntunie volledig tijd en plaats onafhankelijk aangeboden.
6. De communicatie en samenwerking binnen de Bank en naar buiten is open en transparant.

Het Strategisch Plan CBCS 2025 is in november 2021 door de Raad van Commissarissen goedgekeurd en is te raadplegen op de website van de Bank: <https://www.centralbank.cw/about-the-bank/strategic-plan-cbcs-2025>.

Vooruitblik 2022

Voor de realisatie van de strategie wordt vanuit het Strategisch Plan CBCS 2025 jaarlijks een jaarplan opgesteld. Het *Jaarplan 2022* bevat de volgende 11 actiepunten die in 2022 worden opgeleverd:

- Ontwikkelen van *macro economic framework* voor Curaçao en Sint Maarten.
- Uitvoeren onderzoek structurele versterking schokbestendigheid voor betalingsbalansproblemen.
- Als voorzitter van de werkgroep klimaatrisico's van de Caribbean Group of Banking Supervisors (CGBS) een netwerk opzetten van toezichthouders en andere stakeholders op Curaçao en Sint Maarten en in de regio, gericht op informatieverzameling en awareness over het onderwerp.
- Upgraden van het zonnepanelenpark ter verhoging van het groene energieverbruik en verlaging van de conventionele energiekosten.
- Uitvoeren levensvatbaarheidsonderzoek financiële instellingen.
- Opstellen interventieladder, dwangsom-, boete- en handhavingsbeleid, en toepassen daarvan bij en door inzet van informele en formele instrumenten.
- Uitbouwen *Lender of Last Resort* raamwerk.
- Inrichten van een financiële-stabiliteitscomité.
- Internaliseren nieuwe 'CBCS kernwaarden' (cultuurtraject).
- Organiseren van (focus)groep- en kennissessies over de kerntaken van de CBCS voor externe stakeholders.
- Lanceren nieuw imago/ brand van de Bank.

Naast deze actiepunten zal - al naar gelang de planning voor de operationalisering van de strategie vordert - aandacht worden besteed aan de overige actiepunten op het strategisch programma om de realisatie zo goed mogelijk volgens plan te laten verlopen.

1.3 RISICOBEBEERSING, COMPLIANCE EN INTEGRITEIT

1.3.1 ALGEMEEN

Het risicobeleid van de Bank geeft richting aan het risicobeheer ter ondersteuning van het behalen van de bedrijfsdoelstellingen, het beschermen van het personeel en de bedrijfsmiddelen en het waarborgen van de financiële duurzaamheid. De Bank heeft beleid opgesteld waarbij een 'Enterprise-wide Risk Management' (ERM) *approach* wordt gevolgd. Ter verdere uitvoering van de ERM-*approach*, heeft er een bankbrede *High Level Risk Assessment* plaatsgevonden. De *assessment* is afgesloten met een rapport waarin de hoogste risico's zijn beschreven, welke aan de Raad van Bestuur is verstrekt. Deze hoogste risico's zijn verder in *Risk Self Assessments* verwerkt waarbij monitoring van de implementatiestatus van de eventueel te nemen beheersmaatregelen op maandelijkse basis wordt nagagaan en gerapporteerd aan de Raad van Bestuur.

Risicobeheersing wordt gerealiseerd door het tijdig identificeren, analyseren, evalueren en behandelen van kwetsbaarheden die een negatieve impact kunnen hebben op het behalen van de (strategische) doelstellingen van de Bank en/of op de efficiëntie en effectiviteit van haar activiteiten. De aanpak van de Bank is gebaseerd op het zogenoemde *three lines of defence*-principe. De eerste lijn wordt ingevuld door de proceseigenaren die verantwoordelijk zijn voor het identificeren, beoordelen en beheersen van de risico's bij het uitvoeren van hun werkzaamheden. De Risk Officer, tevens belast met 'Business Continuity Management' (BCM) alsook de Information Risk Officers en Compliance Officer zijn verantwoordelijk voor de tweede lijn, die gericht is op het opstellen van beleidskaders en het nader identificeren en monitoren van de risico's. Ten slotte verzorgt de afdeling Internal Audit (IAD) de invulling van de derde lijn, waarbij wordt onderzocht of het gehele governance-raamwerk effectief is en of het beleid en de procedures consistent zijn toegepast.

1.3.2 RISICO CATEGORIEËN

Binnen haar integrale risicobeheersings- en controlesysteem maakt de Bank een onderscheid in:

- *Strategische risicobeheersing*, waarbij het beheersen van risico's die betrekking hebben op de realisatie van de visie, missie en doelen van de Bank centraal staat;
- *Financiële risicobeheersing* die in paragraaf 3.4.4 is uiteengezet;
- *Operationele risicobeheersing*: tot de operationele risico's behoren onder meer 'health & safety' risico's, informatie(technologie)- risico's, informatiebeveiligingsrisico's, business continuity risico's, reputatie risico's en risico's in het kader van integriteitsaangelegenheden met juridische-, ethische- en compliance-raakvlakken.

Mede als gevolg van de COVID-19 pandemie, zijn de risicocategorieën 'health & safety-', informatie(technologie), informatiebeveiliging en omgevingsrisico's meer naar de voorgrond getreden vergeleken met voorgaande jaren.

Informatie(technologie)/informatiebeveiliging

Cybercrime - in de vorm van onder meer *ransomware*, *phishing* en spam praktijken, identiteitsdiefstal voor het plegen van financiële fraude en aanvallen op IT-systemen van financiële instellingen en diens dienstverleners – is de laatste jaren fors toegenomen. Daarbij is er een tendens dat cybercriminelen zich vaker richten op de financiële sector en

diens dienstverleners, omdat financiële instellingen een grote hoeveelheid aan waardevolle persoonlijke en financiële data hebben. Deze ontwikkeling legt, gezien de risico's die het met zich meebrengt een grote druk op de financiële sector en haar (directe en indirecte) klanten. Op het gebied van informatie(technologie) en informatiebeveiliging zijn de (technologische) maatregelen die de Bank het afgelopen jaar heeft getroffen op de proef gesteld. Hoewel de cyberbeveiliging van de Bank over het algemeen is gebaseerd op internationale best practices, is het onbevoegde derden gelukt toegang te krijgen tot het CBCS-netwerk. Het forensisch onderzoek dat door een expertteam is uitgevoerd, heeft uitgewezen dat het betalingssysteem niet gecompromitteerd is geweest en dat de Bank over al haar data beschikt, wat duidt op enige mate van effectiviteit van de geïmplementeerde beheersmaatregelen. Door dit incident is het doorlopend proces van evalueren van de effectiviteit van bestaande beheersmaatregelen en het investeren in aanvullende beheersmaatregelen op dit gebied in een versnelling geraakt. De Bank heeft daartoe een stappenplan ontwikkeld in nauw overleg met het expertteam, aangevuld met input van relevante stakeholders. Er zijn aanvullende beheersmaatregelen geïdentificeerd, waarvan het merendeel al geïmplementeerd is, om de systemen en de gehele netwerk-infrastructuur van de Bank optimaal te beschermen. De Bank blijft de ontwikkelingen op het gebied van cybercrime nauwlettend volgen, en zal regelmatig geactualiseerde c.q. nieuwe beleidsvoorschriften uitvaardigen die voor de Bank zelf en voor de onder toezicht staande instellingen gelden om cyberrisico's te beperken en de weerbaarheid tegen mogelijke toekomstige aanvallen te vergroten.

Business continuity

Voor wat betreft *business continuity management* (BCM), is de Bank bewust van de verschillende bedreigingen die de continuïteit van de meest elementaire onderdelen/taken van de Bank kunnen beïnvloeden. In het kader hiervan evalueert de Bank periodiek het bestaande risicomitigerende instrumentarium met als doel dit verder te versterken. De Bank heeft BCM in haar strategie ook hogere prioriteit gegeven. Hierbij kan worden opgemerkt dat het bestaande orkaanplan is geactualiseerd en dat de Bank over een DR-site beschikt die uitwijkmogelijkheid biedt om in geval van een calamiteit de kritische processen op te starten. In dit kader wordt de nodige aandacht besteed aan het verder actualiseren en versterken van het raamwerk rondom het opnieuw kunnen opstarten van de kritische processen in geval van een calamiteit.

Reputatierisico

Reputatierisico berust op de mogelijke schade door al dan niet gefundeerde (negatieve) publieke uitlatingen en gedragingen van externe belanghebbenden/stakeholders. Te denken valt aan de pers, de politiek, de financiële sector en het algemene publiek. Door de ontwikkelingen rondom een aantal probleeminstellingen onder het toezicht van de Bank, heeft de Bank reputatieschade opgelopen. Dit is enigszins hersteld door het inzetten van externe communicatie over de genomen maatregelen en acties ter bescherming van deposanten en andere belanghebbenden.

1.3.3 COMPLIANCE EN INTEGRITEIT

De Bank hecht grote waarde aan integer gedrag omdat dit bijdraagt aan het vergroten van vertrouwen, zowel in de Bank als organisatie als in het maatschappelijke economische verkeer. In het licht hiervan is het risico-beheersingssysteem van de Bank ter zake van compliance gericht op het waarborgen van een adequate beheersing van de integriteitsrisico's en het voorkomen c.q. het beperken van schade als gevolg van handelen in strijd met interne en externe wetten en regels, standaarden en gedragscodes.

Ter verdere verankering van integriteit binnen de Bank is er een Compliance Manual,

waarin de navolgende (herziene) voorschriften zijn opgenomen: *Gedragscode CBCS, Regeling Vertrouwenspersoon, Regeling voor het aannemen van Geschenken en Uitnodigingen, Regeling Nevenactiviteiten, Regeling met betrekking tot het voorkomen van belangenverstrengeling (Conflict of Interest) en Regeling omgaan met melden vermoeden Misstand of Onregelmatigheid (Klokkenluider)*.

Hiernaast kent de Bank de *Framework for combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation*. Deze omvat richtlijnen in het kader van de wet- en regelgeving voor het tegengaan van witwassen van geld en financiering van terrorisme en proliferatie van massavernietigingswapens.

Tenslotte heeft de Bank het toezicht op de naleving van deze compliance regelingen en de rapportage hiervan geïstitutionaliseerd en geborgd via de functie van de Compliance Officer. Deze verzorgt periodiek interne trainingen om de compliance bewustwording binnen de Bank verder te optimaliseren.

1.4 ECONOMIEËN CURAÇAO EN SINT MAARTEN OP WEG NAAR HERSTEL

1.4.1 ONTWIKKELINGEN IN DE LOKALE ECONOMIEËN: TEKENEN VAN HERSTEL VAN COVID-19 PANDEMIE

Na de ongekende economische krimp van de economieën van Curaçao (18,4%) en Sint Maarten (22,4%) in 2020 als gevolg van de uitbraak van de COVID-19 pandemie en de daaraan gerelateerde preventieve overheidsmaatregelen, begon zich een beginnend herstel af te tekenen in 2021. Voor 2021 wordt een groei van het reële bruto binnenlands product (bbp) geraamd van 2,0% voor Curaçao en 4,5% voor Sint Maarten. De inflatie is echter sterk opgelopen door de wereldwijde stijging van grondstofprijzen (in het bijzonder olie), transportkosten en de verstoringen in toeleveringsketens en de doorwerking daarvan in de binnenlandse prijzen. Voor Curaçao bedroeg de inflatie 3,9% en voor Sint Maarten 3,2%. Het herstel is nog onvoldoende om de stijgende trend in de werkloosheid om te buigen. Voor Curaçao wordt de werkloosheid in 2021 op 20,2% geschat en voor Sint Maarten op 15,8%.

CURAÇAO

Het economische herstel in 2021 wordt ondersteund door een toename van de netto buitenlandse vraag, terwijl de binnenlandse vraag een daling liet zien. De toename van de netto buitenlandse vraag is het gevolg van een stijging van de export door vooral de groei van de toeristische activiteiten, hoewel die nog steeds onder het niveau van vóór COVID-19 bleven. Bovendien hebben meer scheepsreparatieactiviteiten bijgedragen aan de stijging van de export. De toename van de netto buitenlandse vraag werd gematigd door een hogere invoer. Met name de goedereninvoer is gestegen als gevolg van meer toeristische bestedingen en de stijging van de particuliere investeringen.

De daling van de binnenlandse vraag is het resultaat van de hogere inflatie en de verslechterde situatie op de arbeidsmarkt, die het beschikbare inkomen hebben aangetast en bijgevolg de

particuliere consumptie verder hebben doen afnemen. Bovendien hebben de lock down van zes weken in maart-april en de aanvullende inperkingsmaatregelen een negatief effect gehad op de particuliere consumptie. De daling van de particuliere consumptie werd echter gematigd door de overheidssteun ten gunste van de getroffen groepen in de samenleving. De particuliere investeringen stegen daarentegen als gevolg van de hervatting van bouwprojecten die in 2020 waren uitgesteld, met name in de sectoren toerisme en vastgoed. De overheidsconsumptie daalde hoofdzakelijk als gevolg van bezuinigingsmaatregelen die genomen moesten worden om te voldoen aan de voorwaarden voor liquiditeitssteun van Nederland, gematigd door COVID-19-gerelateerde uitgaven. Tegelijkertijd stegen de overheidsinvesteringen licht in verband met de uitgaven voor de digitalisering van het onderwijs en de uitvoering van het masterplan voor toerisme.

SINT MAARTEN

Zowel de particuliere als de netto buitenlandse vraag hebben een positieve bijdrage geleverd aan het economische herstel van Sint Maarten in 2021. De particuliere vraag steeg vooral als gevolg van hogere investeringen, onder meer in vastgoedprojecten, de bouw van het nieuwe ziekenhuis en de start van de wederopbouw van de luchthaven. Aansluitend op de aantrekkende economische activiteit is de particuliere consumptie toegenomen, maar het groeitempo wordt gedrukt door het effect van de hogere inflatie op de koopkracht. De overheidssector daarentegen zette een rem op het herstel aangezien de overheidsconsumptie daalde, hoofdzakelijk als gevolg van een daling van de uitgaven voor lonen en salarissen. Voorts hebben de overheidsinvesteringen niet aan de reële bbp-groei bijgedragen, omdat vertragingen in het proces van goedkeuring van de begroting de uitvoering van geplande investeringsprojecten in de weg stonden.

De netto buitenlandse vraag steeg als gevolg van een hogere export, gematigd door een hogere import. De export steeg door het snelle herstel van de toeristische activiteiten, met name het verblijfstoerisme. De hogere import is toe te schrijven aan de stijging van de toeristische uitgaven en particuliere bestedingen.

Verwachtingen voor 2022

Voor Curaçao wordt een verder economisch herstel van 6,1% geraamd in 2022 ondersteund door zowel de binnenlandse als de netto buitenlandse vraag. De groei van de binnenlandse vraag komt geheel voor rekening van de particuliere sector. De toename van de particuliere investeringen wordt vooral gedragen door hogere investeringen in de sectoren toerisme, onroerend goed en nutsvoorzieningen. Gesteund door een verbetering van de situatie op de arbeidsmarkt, zal ook de particuliere consumptie weer groeien. De bijdrage van de overheidssector aan het bbp zal echter ongewijzigd blijven aangezien de verwachte toename van de overheidsconsumptie gecompenseerd zal worden door een daling van de investeringen. De toename van de overheidsconsumptie is vooral te danken aan hogere uitgaven voor goederen en diensten, mede dankzij hogere belastingopbrengsten door een betere naleving van de belastingverplichtingen en meer economische activiteit. De stijging van de netto buitenlandse vraag wordt gedragen door een toename van de export, gematigd door een hogere import. De export zal toenemen dankzij een toename van de activiteiten in de sectoren toerisme, scheepsreparatie en, in mindere mate, transport. De hogere import is toe te schrijven aan de stijging van de particuliere bestedingen en toeristische uitgaven. Als gevolg van de aantrekkende economische groei zal de werkloosheid weer gaan dalen tot 18,3% in 2022. De inflatie zal naar verwachting echter verder oplopen tot 4,9%, vooral door de aanhoudende opwaartse druk op de internationale olieprijs en uitdagingen in de internationale toeleveringsketens.

De economie van Sint Maarten zal aanzienlijk aan kracht winnen in 2022 met een geraamde groei van 14,3%. Verwacht wordt dat de netto buitenlandse vraag sterk zal toenemen onder invloed van een forse toename van de export door een versnelling in het herstel van zowel het verblijfstoerisme als het cruisetoeerisme. De stijging van de import als gevolg van de toename van de binnenlandse vraag en de toeristische bestedingen zal de stijging van de netto buitenlandse vraag echter temperen. De verwachte toename van de binnenlandse vraag wordt gedragen door zowel particuliere als overheidsuitgaven. De particuliere vraag zal als gevolg van hogere investeringen en consumptie toenemen. De groei van de particuliere investeringen weerspiegelt vooral de grootschalige bouwprojecten die in 2022 in een stroomversnelling zullen komen, met name de wederopbouw van de luchthaven. Daarnaast zal de particuliere consumptie toenemen als gevolg van de verbeterde arbeidsmarktsituatie naarmate de activiteiten, met name in de toeristische sector, aantrekken. De overheidsuitgaven zullen bescheiden toenemen, aangedreven door een stijging van de overheidsconsumptie en, in mindere mate, de investeringen. De stijging van de overheidsconsumptie weerspiegelt bescheiden toenames van de uitgaven voor zowel lonen en salarissen als voor goederen en diensten. Het krachtige economische herstel vertaalt zich in een daling van de werkloosheid tot 10,6%. Echter, ook in Sint Maarten zal de inflatie hoog blijven door de internationale ontwikkelingen met naar schatting 4,1% in 2022.

De verwachtingen voor Curaçao en Sint Maarten worden in belangrijke mate bepaald door de duur en intensiteit van het conflict in Oekraïne. Het is daarom waarschijnlijk dat de inflatie verder zal oplopen en de economische groei lager zal uitvallen dan hierboven geraamd.

Afnemende begrotingstekorten na ongekende piek in 2020

Volgens de laatste raming is het tekort op de gewone dienst van de overheid van Curaçao gedaald van 16,0% van het bbp in 2020 tot 7,2% in 2021. De daling van het tekort was vooral te danken aan een afname van de overheidsuitgaven, die enigszins werd getemperd door een lichte daling van de inkomsten. De daling van de uitgaven kwam vooral voor rekening van overdrachten & subsidies en lonen & salarissen. De daling van de overdrachten & subsidies weerspiegelt vooral de daling van de overdrachten in verband met financiële steun verstrekt aan de groepen in de samenleving die door de coronacrisis het zwaarst zijn getroffen. De daling van de lonen & salarissen kwam vooral doordat de overheid in juni 2021 het reguliere vakantiegeld aan de ambtenaren niet had uitbetaald. De inkomsten zijn licht gedaald, met name als gevolg van een daling van de belastingopbrengsten. De opbrengsten van de grondbelasting, winstbelasting en motorrijtuigenbelasting vielen lager uit, maar dit werd deels gecompenseerd door hogere inkomsten uit de overdrachtsbelasting, de inkomstenbelasting, de omzetbelasting en accijnzen op bier. De schuldquote van Curaçao wordt eind 2021 op 88,5% geraamd als gevolg van een stijging van de buitenlandse schuldcomponent, terwijl de binnenlandse schuld ten opzichte van 2020 vrijwel ongewijzigd is gebleven. De buitenlandse schuld nam toe als gevolg van verstrekte leningen door de Nederlandse staat van NAf 170,0 miljoen voor de gecontroleerde afwikkeling van de Girobank N.V. en van NAf 244,0 miljoen voor liquiditeitssteun in verband met de COVID-19-pandemie.

Voor 2022 wordt een verdere daling van het tekort op de gewone dienst van de begroting verwacht tot 3,1% van het bbp. De belastingopbrengsten zullen stijgen door het krachtiger herstel en de opgevoerde nalevingsinspanningen, terwijl de voorgenomen verhoging van de vergunningskosten voor aanbieders van kansspelen de niet-belastinginkomsten zal doen toenemen. Daarnaast zullen de uitgaven dalen door de afbouw van de coronasteun en minder uitgaven aan goederen & diensten, terwijl de uitgaven voor lonen & salarissen zullen stijgen door de volledige uitbetaling van het vakantiegeld. De schuldquote van Curaçao zal

iets afnemen tot 82,6%, omdat de nominale groei van het bbp de schuldaanwas in verband met de dekking van het tekort op de gewone dienst van de begroting zal overtreffen.

Voor Sint Maarten wordt een afname van het tekort op de gewone dienst voorzien van 10,9% van het bbp in 2020 tot 7,7% in 2021. Deze ontwikkeling is te danken aan een daling van de overheidsuitgaven, gematigd door een daling van de inkomsten. De daling van de uitgaven is hoofdzakelijk toe te schrijven aan lagere COVID-19-gerelateerde uitgaven, minder uitgaven aan goederen & diensten door een behoedzamer uitgavenbeleid en lagere rentekosten. De inkomsten daalden als gevolg van minder belastingopbrengsten, met name omzetbelasting, loonbelasting en accijnzen. Daarnaast lieten ook de niet-belastinginkomsten een afname zien. Verwacht wordt dat de schuldquote van Sint Maarten 62,2% zal bereiken in 2021 als gevolg van een stijging van de buitenlandse schuldcomponent door de liquiditeitssteun van de Nederlandse staat van NAf 117,7 miljoen in verband met de COVID-19-pandemie. Voorts is de binnenlandse schuld gedaald doordat de overheid een deel van haar achterstallige betalingen aan het pensioenfonds APS heeft voldaan.

Voor 2022 wordt een verdere daling van het tekort op de gewone dienst verwacht tot 5,4% van het bbp. Het lagere tekort is te danken aan een stijging van de overheidsinkomsten in combinatie met een lichte daling van de overheidsuitgaven. De inkomsten zullen stijgen door een toename van de belastingopbrengsten als gevolg van de verwachte economische groei. Ook de niet-belasting-opbrengsten zullen naar verwachting stijgen. De uitgaven zullen dalen door de afbouw van de coronasteun, maar dit wordt deels teniet gedaan door hogere uitgaven voor goederen & diensten en lonen & salarissen. De schuldquote van Sint Maarten zal in 2022 naar verwachting afnemen tot 61,1% van het bbp omdat de groei van het nominale bbp de toename van de overheidsschuld zal overtreffen.

Tekort lopende rekening betalingsbalans blijft in 2021 nog hoog, maar neemt af in 2022

Volgens de laatste ramingen is het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans van de monetaire unie in 2021 licht verbeterd tot 25,0% van het bbp ten opzichte van 27,2% in 2020 door een verbetering van de netto inkomensoverdrachten en de netto-export van goederen en diensten die de lichte verslechtering van de inkomensrekening overtroffen. De netto uitvoer van goederen en diensten nam toe, omdat de export sterker steeg dan de import. Na een scherpe daling in 2020 is de export in 2021 op zowel Curaçao als Sint Maarten gestegen. Door versoepeling van de reisbeperkingen zijn met name de deviezeninkomsten uit toeristische activiteiten aanzienlijk gestegen, in het bijzonder het verblijfstoerisme. Beide landen registreerden ook hogere inkomsten uit transportdiensten en bunkeringactiviteiten. Voorts registreerde Curaçao een toename van de deviezeninkomsten uit de export van goederen, scheepsreparatie en internationale financiële diensten. De stijging in de export van goederen is hoofdzakelijk het gevolg van de veiling door Refineria di Kòrsou van ruwe aardoliederivaten die door PDVSA in de terminal van Bullenbaai waren opgeslagen. De wederuitvoer van goederen door de ondernemingen in de vrije zone is daarentegen gedaald. In beide landen daalden de deviezeninkomsten uit (de verhuur van) vastgoed, bouwdiensten en juridische en managementadviesdiensten aan niet-ingezetenen, hetgeen de stijging van de export heeft gematigd.

Zowel op Curaçao als op Sint Maarten is de import gestegen, onder meer als gevolg van een toename van de goederenimport door de groot- en detailhandel, ondersteund door een grotere toeristische vraag en een toename van de particuliere bestedingen in Sint Maarten. Bovendien is de import van olieproducten in beide landen gestegen als gevolg van hogere inkoopvolumes en hogere gemiddelde internationale olieprijsen. Ook de deviezenuitgaven voor in het buitenland gekochte telecommunicatiediensten stegen in de gehele monetaire unie. Een daling van de bouwdiensten uit het buitenland op zowel Curaçao als Sint Maarten

matigde echter de importstijging. Daarnaast zijn de netto inkomensoverdrachten in 2021 ten opzichte van 2020 verbeterd, aangezien de daling van de inkomensoverdrachten naar het buitenland die van de inkomensoverdrachten uit het buitenland overtreft.

De externe financiering van het tekort op de lopende rekening reflecteerde zich in een verslechtering van het saldo van de leningen- en kredietenrekening, de directe investeringsrekening en de rekening portefeuillebeleggingen. De leningen- en kredietenrekening verslechterde door onder andere een daling van de buitenlandse deposito's van ingezetenen van Curaçao en Sint Maarten, een verslechterde netto handelskredietenpositie en de liquiditeitssteun aan de overheden van Curaçao en Sint Maarten en een lening verstrekt aan de overheid van Curaçao in verband met de gecontroleerde afwikkeling van de Girobank N.V. door de Nederlandse Staat. De netto directe investeringen in de monetaire unie namen toe, onder andere door een toename van verplichtingen van lokale bedrijven aan hun buitenlandse moedermaatschappijen en investeringen in de sectoren telecommunicatie, vastgoed en hotels & restaurants. Bovendien verslechterde het saldo van de rekening portefeuillebeleggingen als gevolg van vervallen buitenlandse obligaties van institutionele beleggers die niet in het buitenland werden geherinvesteerd. Aangezien de externe financiering en de kapitaaloverdrachten ruimschoots voldoende waren om het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans te dekken, stegen de bruto officiële reserves in 2021 met NAf 253,2 miljoen en bleef de importdekking stabiel op 7,1 maanden in december 2021 ten opzichte van december 2020.

De lopende rekening van de betalingsbalans van de monetaire unie zal naar verwachting aanzienlijk dalen tot 18,9% in 2022. Het lagere tekort wordt veroorzaakt door een sterke verbetering van de netto-export van goederen en diensten, gematigd door een verslechtering van de inkomensrekening en de netto inkomensoverdrachten. De netto-export van goederen en diensten zal naar verwachting toenemen als gevolg van een exportstijging die wordt gematigd door een hogere import. De exportgroei weerspiegelt vooral het verwachte herstel van de toeristische, transport- en bunkeractiviteiten in zowel Curaçao als Sint Maarten. Bovendien zullen de inkomsten uit scheepsreparatieactiviteiten op Curaçao naar verwachting stijgen. De hogere import is onder meer het gevolg van een toename van de import van niet-olieproducten die de toename van de binnenlandse en toeristische bestedingen op zowel Curaçao als Sint Maarten weerspiegelt. De inwoners van beide landen zullen naar verwachting ook meer uitgeven aan reizen (toerisme en transportdiensten) in het buitenland. Ten slotte zal de import van bouwdiensten toenemen naarmate de wederopbouw van de Princess Juliana International Airport in de loop van 2022 in een stroomversnelling raakt.

Verwacht wordt dat de kapitaaloverdrachten naar de monetaire unie in 2022 zullen toenemen, voornamelijk als gevolg van een grotere instroom van middelen vanuit Nederland via de Wereldbank voor wederopbouwprojecten in Sint Maarten. Aangezien de externe financiering en de kapitaaloverdrachten naar verwachting ontoereikend zullen zijn om het tekort op de lopende rekening te dekken, zullen de bruto officiële reserves in 2022 met NAf 60,0 miljoen afnemen. Hierbij zij opgemerkt dat bij deze prognose is verondersteld dat de tweejarige leningen die de overheden van Curaçao en Sint Maarten in 2020 als liquiditeitssteun van de Nederlandse staat hebben ontvangen, in 2022 door de Nederlandse Staat zullen worden geherfinancierd en dus niet tot een uitstroom van reserves zullen leiden. Ook is in deze conservatieve prognose geen rekening gehouden met extra liquiditeitssteun aan de overheden van Curaçao en Sint Maarten door de Nederlandse Staat in 2022. Extra steun zou de verwachte daling van de bruto officiële reserves kunnen verminderen of zelfs kunnen laten omslaan in een stijging.

1.4.2 MONETAIR BELEID

In 2021 tot en met oktober is de geldhoeveelheid met 6,6% gegroeid door een toename van zowel de netto binnenlandse activa (7,6%) als de netto buitenlandse activa (6,2%). De stijging van de netto buitenlandse activa kwam zowel voor rekening van de Bank als van de commerciële banken. De stijging bij de Bank kwam vooral door de ontvangen liquiditeitssteun in het kader van de coronacrisis en een lening verstrekt aan de overheid van Curaçao in verband met de gecontroleerde afwikkeling van de Girobank N.V. van Nederland. De waarde van de goudvoorraad nam echter af door de lagere internationale goudprijs ten opzichte van december 2020. De toename van de netto binnenlandse activa kwam door de netto opname van banktegoeden door de overheden en een lagere negatieve waarde van de overige balansposten van de banksector. De netto kredietverlening aan de private sector nam echter af als gevolg van de afwikkeling van Girobank N.V.. De leningencomponent nam met 6,9% af, maar gecorrigeerd voor Girobank N.V. was er sprake van een groei van 0,5%.

Ruim monetaire beleid na uitbraak COVID-19 pandemie in 2021 voortgezet

De monetaire versoepelingen doorgevoerd in maart 2020 in verband met de aanzienlijk verslechterde economische vooruitzichten als gevolg van de wereldwijde COVID-19 pandemie, zijn in 2021 gehandhaafd om het herstel van de crisis te ondersteunen. De beleningsrente bleef gehandhaafd op het historisch lage niveau van 1%, terwijl de opslag op de beleningsrente van 200 basispunten voor leningen van meer dan NAf 20 miljoen bleef opgeschort. Verder is het percentage van de *reserve requirement* ongewijzigd gebleven op 19,0%. Tenslotte is het beleid met betrekking tot de wekelijkse veilingen van *certificates of deposits* (CD's) om voorlopig geen actieve afroaming van bankliquiditeit na te streven door alleen vervallende bedragen opnieuw aan te bieden op de veilingen voortgezet. De in maart 2020 ingevoerde restrictie op kapitaalovermakingen naar het buitenland om het risico van kapitaalvlucht te minimaliseren werd per 1 oktober 2021 versoepeld en per 1 januari 2022 afgeschaft. De afbouw van deze restrictie was gebaseerd op het solide niveau van de officiële deviezenreserves en de importdekking en het aan kracht winnende herstel van de economieën van Curaçao en Sint Maarten.

1.5 TOEZICHT MEER INDRINGEND EN GEFOCUST

1.5.1 NIEUWE TOEZICHTORGANISATIE

Op 1 januari 2021 is de nieuwe toezichtorganisatie van start gegaan. Een onderverdeling is gemaakt in vier toezichtgebieden: account toezicht, expert toezicht, cross-sectoraal toezicht en toezicht beleid. De kern wordt gevormd door account toezicht en expert toezicht. Account toezicht richt zich daarbij op het relatiebeheer en op het mitigeren van risico's en tekortkomingen bij individuele instellingen, terwijl expert toezicht zich met name bezig houdt met het identificeren van bestaande tekortkomingen en opkomende risico's bij onder toezicht staande instellingen. Cross-sectoraal toezicht voert de meer generieke toezichtwerkzaamheden - zoals vergunningsaanvragen, bestuurderstoetsingen en de beoordeling van accountantswisselingen - uit, terwijl toezicht beleid met name gericht is op het (mede) opstellen van wet- en regelgeving op toezichtvlak en overleg - zowel op nationaal als internationaal gebied - met representatieve organisaties en andere stakeholders op toezichtgebied.

Kern van de verandering is dat het toezicht meer risico-gebaseerd wordt opgezet en dat meer gefocust en indringend toezicht wordt gehouden. Gefocust betekent dat de Bank in het toezicht snel zicht heeft op de belangrijkste problemen en tekortkomingen en weet welke instelling of instellingen hiermee te maken hebben, zodat de Bank hierop gericht actie kan ondernemen voordat er schade is. Met indringend wordt bedoeld dat de Bank snel en kordaat ingrijpt en blijft aandringen op verbeteringen totdat deze verbeteringen ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Indringend houdt ook in dat de Bank steeds zwaardere toezichtmaatregelen neemt als de reparatie door de betreffende instelling te lang duurt. De Bank doet dit op consistente wijze, met extra aandacht voor duidelijke communicatie van haar verwachtingen via overleg, praktische richtsnoeren en beleidsuitingen. De Bank is daardoor meer voorspelbaar in haar handelen en staat als lerende organisatie open voor feedback.

1.5.2 IMPLEMENTATIE RISK BASED TOEZICHT: RISICOMITIGATIE ALS SPEERPUNT

De CBCS houdt toezicht op alle financiële instellingen die actief zijn in de financiële sector in Curaçao en Sint Maarten. Dit zijn niet alleen kredietinstellingen, verzekeraars en pensioenfondsen, maar ook geldwisselkantoren, trustkantoren, vermogensbeheerders, beleggingsinstellingen en de beurs. Daarnaast houdt de CBCS ook toezicht op assurantietussenpersonen en consumenten-kredietverleners. Per eind 2021 stonden 412 instellingen onder toezicht. Het toezicht richt zich op het bevorderen van de financiële soliditeit van de instellingen en op een adequate behandeling door die instellingen van hun klanten. Daarnaast ziet de CBCS erop toe dat instellingen voldoen aan hun verplichtingen voor wat betreft het tegengaan van witwassen van gelden en terrorismefinanciering via de financiële sector in Curaçao en Sint Maarten.

Het is belangrijk om het toezicht op zo veel verschillende instellingen op een risico-gebaseerde wijze uit te voeren. Daaronder wordt verstaan dat niet aan alle instellingen evenveel aandacht zal worden gegeven, maar instellingen die meer risico's lopen en grotere tekortkomingen hebben, zullen de meeste aandacht krijgen. Medio 2021 is de Bank in samenwerking met de 'Caribbean Regional Technical Assistance Centre' (CARTAC) een pilot gestart om de risico-gebaseerde toezichtprocessen nader in te vullen. De aanpak die daarbij is gekozen is om per onder toezicht staande instelling, per belangrijke bedrijfsactiviteit, vast te stellen welke risico's er spelen en welke maatregelen de instelling genomen heeft om deze risico's adequaat te beheersen. Bij een dergelijke analyse worden risicoscores vastgesteld en scores voor de kwaliteit van de genomen maatregelen en wordt een overall risicoscore voor de instelling vastgesteld. Uitkomst hiervan is een zogenoemde risicomatrix per instelling, en een toezichtplan om risico-identificatie en/of risico-mitigatie activiteiten bij de instelling te gaan verrichten. De pilot is uitgevoerd bij vier significante onder toezicht staande instellingen, waarbij met significant de instellingen wordt bedoeld die het meest materieel zijn voor Curaçao en Sint Maarten in geval zich bij die instellingen issues zouden voordoen. Recentelijk is de aanpak geëvalueerd en op basis hiervan is besloten tot een uitrol van de aanpak voor alle onder toezicht staande instellingen, met een focus in 2022 op alle significante instellingen. Zodra de Bank heeft vastgesteld dat een instelling langdurig bepaalde risico's loopt of tekortkomingen heeft die een materiele impact kunnen hebben op de solvabiliteit, liquiditeit en/of continuïteit van de bedrijfsvoering van de betreffende onder toezicht staande instelling, wordt een zogenoemd risicomitigatie traject gestart. Doel hiervan is om op een gestructureerde en planmatige manier aandacht te schenken aan onder toezicht staande instellingen die langdurig problemen hebben. Gestart wordt met het in kaart brengen van de toezichthistorie van de betreffende instelling en van de *root causes* van de problemen. Vervolgens wordt een toezicht-doel vastgesteld en een strategie om dit doel te bereiken en wordt periodiek gerapporteerd over de voortgang hierin. Er kunnen zich vervolgens twee situaties voordoen, ofwel de instelling neemt de nodige maatregelen om haar tekortkomingen te adresseren, ofwel

ze doet dit niet of onvoldoende. In het laatste geval wordt de Bank genoodzaakt om formele toezichtmaatregelen te nemen, zoals het geven van een aanwijzing of het hertoetsen van de bestuurder(s). In geval dit nog steeds niet tot het gewenste resultaat leidt, wordt overgestapt op een escalatiestrategie waarbij nog strengere maatregelen worden genomen. Doel hiervan is steeds dat de betreffende onder toezicht staande instelling de risico's of tekortkomingen op adequate wijze adresseert. In 2021 waren er gemiddeld zo'n 10 tot 15 instellingen waarbij op enig moment sprake was van een dergelijk risicomitigatie-traject.

1.5.3 ONDERZOEKEN FINANCIËLE GEZONDHEID

Op basis van de analyse van de CBCS in 2020 over de situatie in de financiële sector in Curaçao en Sint Maarten en de technische bijstand die hierbij is gegeven door het Internationaal Monetair Fonds (IMF), is in 2021 in de uitvoering van toezicht-onderzoeken extra aandacht gegeven aan het liquiditeits- en kredietrisicomanagement van de onder toezicht staande instellingen. Wat betreft liquiditeit is de mate van detail alsook de frequentie van te ontvangen rapportages verhoogd, waardoor een doorlopende monitoring van de liquiditeitspositie van de individuele onder toezicht staande instellingen mogelijk werd. Voorts zijn de kredietinstellingen gevraagd om een zogenoemde *risk self assessment* uit te voeren die aangeeft wat de kwaliteit is van de maatregelen die zij genomen hebben voor het adequaat managen van hun liquiditeitspositie. De Bank heeft daarbij de eisen van het Bazelse Comité als norm gehanteerd. Wat kredietrisicomanagement betreft, is de Bank gestart met het uitvoeren van *asset quality review*, dat erop gericht is om vast te stellen dat de leningenportefeuilles van met name banken adequaat zijn gewaardeerd en zij de juiste maatregelen hebben genomen om de kredietrisico's die gepaard gaan met het voeren van een dergelijke portefeuille voldoende te beheersen. Ook hier is gestart met de meest significante instellingen. Deze asset quality reviews zijn zeer arbeidsintensief en hebben een meerjarig karakter. Recentelijk is het IMF gevraagd om de gehanteerde aanpak en de eerste uitkomsten van deze onderzoeken te reviewen. Op basis van de uitkomst hiervan worden de onderzoeken op dit vlak in 2022 gecontinueerd. De uitkomsten van liquiditeitsrisicomonitoring en -management en asset quality review zijn cruciaal om een goed beeld te hebben van de financiële positie van de onderzochte instellingen en vormen een input voor het risico-gebaseerde toezicht dat hiermee een concrete eerste invulling krijgt.

1.5.4 VERGUNNINGEN EN TOETSINGEN

Een financiële instelling mag haar activiteiten slechts uitoefenen na het verkrijgen van een vergunning of ontheffing van de CBCS. In de loop van 2021 is aan 12 instellingen een vergunning of ontheffing verleend. In 2021 heeft de CBCS in totaal 21 vergunningsaanvragen behandeld. Negen aanvragen zijn afgekeurd of op verzoek van de aanvrager gestaakt. Verder hebben in totaal acht instellingen op eigen verzoek hun vergunning ingetrokken. Ook is actief gewerkt aan het reduceren van het aantal onder toezicht staande instellingen dat al langer (soms wel sinds 1995) in liquidatie verkeert. Eind 2021 is een apart project afgerond dat als doel had de afhandeling van het aantal onder toezicht staande instellingen in liquidatie te versnellen. Begin 2020 waren er zo'n 25 onder toezicht staande instellingen die al langere tijd in liquidatie verkeerden; per eind 2021 is dat aantal teruggebracht tot zo'n 13 instellingen. Nieuwe bestuurders en leden van de Raad van Commissarissen worden door de CBCS getoetst op geschiktheid. In 2021 zijn in totaal 185 van dergelijke toetsingen uitgevoerd. Ongeveer 3% van deze toetsingen heeft geleid tot een afkeuring of terugtrekking van de kandidaat tijdens het formele toetsingsproces. Daarnaast worden bestaande bestuurders en commissarissen periodiek aan hertoetsing onderworpen. In totaal zijn 300 hertoetsingen uitgevoerd in 2021.

1.5.5 WET- EN REGELGEVING

Op het vlak van wet- en regelgeving is de CBCS in consultatie met de sector over verschillende regelgevingen. Zo is er een nieuwe Code Corporate Governance opgesteld, die momenteel aan de hand van input van de sector wordt beoordeeld en aangepast. De richtlijnen op het gebied van bestrijding van witwassen en terrorisme financiering zijn in lijn met de nieuwe FATF-aanbevelingen aangepast. Landsbesluiten over bestuurlijke sancties ter verruiming van het handavingsinstrumentarium van de CBCS bevinden zich in het wetgevingstraject. Ook bevinden verschillende ontwerpen op het gebied van het betalingsverkeer in het wetgevingstraject. Nieuwe wetgeving regelende het toezicht op pensioenuitvoerders is na verschillende consultatierondes met de sector aangeboden aan de overheden van Curaçao en Sint Maarten.

1.6 ESCALERENDE INTERVENTIE BIJ PROBLEEMINSTELLINGEN

1.6.1 ALGEMEEN

Bij (dreigende) ernstige, hardnekkige en/of meervoudige problemen bij financiële instellingen is (escalerende) interventie aan de orde. Escalerende interventie is primair gericht op herstel van compliance en, in geval van (risico op) discontinuïteit, herstructurering of (gecontroleerde) afwikkeling en alles wat daarmee samenhangt, zoals het ter verantwoording roepen van beleidsbepalers en stakeholders. Resolutiemaatregelen zijn vooral reparatoir/oplossend. In de praktijk gaat daar een zekere preventieve werking van uit (zoals bij het aftoetsen van beleidsbepalers of een veroordeling tot schadevergoeding). Het zwaartepunt bij het voorkomen van problemen bij instellingen ligt echter in het uitoefenen van vasthoudend en indringend toezicht.

1.6.2 VERANTWOORDING RESOLUTIEBELEID 2021

In 2021 heeft de CBCS belangrijke resultaten geboekt ter zake twee resolutiedossiers, te weten Ennia en Girobank N.V..

In het Ennia dossier heeft de aansprakelijkheidsprocedure die de CBCS in oktober 2019 namens Ennia is gestart tegen voormalige beleidsbepalers en aandeelhouders, geleid tot een gerechtelijke veroordeling van alle gedaagden tot betaling van een schadevergoeding van in totaal ruim NAf 1,2 miljard inclusief wettelijke rente (per datum vonnis van 29 november 2021). Voor Curaçao en binnen het Koninkrijk een historisch vonnis dat door het Gerecht uitvoerig is gemotiveerd en uitvoerbaar bij voorraad is verklaard.

Het vonnis is het sluitstuk van een diepgaand feitenonderzoek en zorgvuldig procederen (2 dagen pleidooi in 2021) met een team van advocaten en specialisten van binnen en buiten de CBCS. Tegelijkertijd is het vonnis het begin van inning van schadevergoeding, zowel op Curaçao bij voormalige lokale bestuurders als in de Verenigde Staten bij de uiteindelijke aandeelhouder en zijn dochter. Ook andere voormalige beleidsbepalers van Ennia die mede verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor de veroorzaakte schade, worden

aangesproken; de overwegingen van het Gerecht in het vonnis geven hier steun voor. Datzelfde geldt voor bij Ennia betrokken externe deskundigen die bij hun werkzaamheden de van toepassing zijnde gedrags- en beroepsregels hebben overtreden. Een in 2021 voor de Accountantskamer gevoerde tuchtprocedure heeft geleid tot een maatregel tegen twee voormalige accountants van Ennia en vormt daarmee een opmaat voor een civielrechtelijke aansprakelijkheidsprocedure.

Vanzelfsprekend is de door het Gerecht bij vonnis toegekende schadevergoeding van groot belang voor de herstructurering van Ennia. De herstructureringsopgave blijft groot indachtig ook dat executiemaatregelen getroffen moeten worden tot inning van schadevergoeding (in december 2021 direct in gang gezet) en doorgeprocedeerd wordt (alle gedaagden zijn in hoger beroep gegaan).

De herstructurering verloopt gefaseerd. De solvabiliteit van Ennia Schade en Ennia Zorg is vanaf begin 2021 op orde, waarmee de focus van de herstructurering bij Ennia Leven is komen te liggen. Als onderdeel van de herstructurering is op 11 september 2021 een *Sale & Purchase Agreement* getekend tot verkoop van een groepsonderneming van Ennia (Banco di Caribe N.V.) aan een partij die actief is binnen de financiële sector van Curaçao. Levering is voorzien in het tweede kwartaal van 2022. De opbrengst van deze desinvestering komt zoveel mogelijk ten goede aan Ennia Leven.

Het Ennia dossier vraagt door zijn omvang en complexiteit veel menskracht en middelen. De verwachting is dat van de uitspraak van het Gerecht en andere samenhangende maatregelen een bredere preventieve werking zal uitgaan voor beleidsbepalers en deskundigen actief in de financiële sector. Dit in combinatie met de nieuwe Corporate Governance Code – zoals die in het vierde kwartaal aan de representatieve organisaties is gepresenteerd – als positieve prikkel voor *good corporate governance* bij financiële instellingen en dienstverleners.

In een ander groot en langlopend dossier, Girobank N.V., is eind 2020 met het Land Curaçao een oplossing overeengekomen op basis waarvan depositohouders in het kader van de gecontroleerde afwikkeling van Girobank N.V. zoveel mogelijk konden worden gecompenseerd. Gedurende 2021 is deze oplossing geïmplementeerd.

De rechter heeft ingestemd met overdracht van de leningenportefeuille van Girobank N.V. aan het speciaal daarvoor opgerichte GI-RO Settlement Holding (GSH) en Nederland heeft een lening verstrekt als voorschot op de uitwinning van de leningenportefeuille door GSH, waarmee meer dan 98,5% van de depositohouders in het voorjaar van 2021 weer over hun volledige tegoed konden beschikken. Sommige medewerkers van Girobank N.V. zijn in dienst getreden bij GSH, sommige arbeidsovereenkomsten zijn ontbonden door de rechter en het merendeel van de werknemers is afgevlod via een sociaal plan. Veel werk is gemaakt van voorlichting en stakeholdermanagement gericht op de klanten en medewerkers van Girobank N.V. om een soepele afbouw van de dienstverlening en afwikkeling van Girobank N.V. te bewerkstelligen. Terugblikkend kan worden gezegd dat een en ander beheerst is verlopen ondanks de complicerende COVID beperkingen. Per ultimo 2021 kan worden geconstateerd dat de uitwinning van de leningenportefeuille door GSH positiever en voorspoediger verloopt dan verwacht.

De afwikkeling van de First Curaçao International Bank (FCIB) is een langjarig proces gebleken. Alhoewel sinds de start van de noodregeling reeds meer dan 85% van het oorspronkelijke aantal deposanten is uitbetaald en er gedurende de noodregeling op meerdere momenten moeilijke dossiers konden worden opgelost, is het verdere verloop van de afwikkeling van FCIB nog steeds onzeker door lopende of mogelijk nog te starten kostbare juridische procedures. Medio 2022 zal naar verwachting in een aantal lopende juridische procedures meer duidelijkheid komen.

1.7 FINANCIËLE STABILITEIT: SYSTEEMRISICO'S IN HET VIZIER

De CBCS maakt zich sterk voor het bevorderen van de financiële stabiliteit in de monetaire unie. Een stabiel financieel systeem ondersteunt een duurzame economische groei. Het is daarom belangrijk om systeemrisico's – bedreigingen voor het financiële stelsel als geheel – tegen te gaan.

Ter bevordering van de financiële stabiliteit van de monetaire unie hanteert de CBCS een macro-prudentieel strategisch beleid, waarbij een proactieve aanpak wordt ondernomen die het mogelijk maakt om in een vroeg stadium preventieve maatregelen te treffen die structureel de veerkracht van het financiële systeem en haar instellingen tegen schokken c.q. systeemrisico's verbetert. In dit kader is in 2021 geïnvesteerd in de taakuitoefening "risicoanalyse en -beoordeling financiële stabiliteit" door versterking van de datavalidatie, -compilatie, en -uitvraag alsmede het ontwikkelen van belangrijke indicatoren en modellen om de risico's te monitoren en nader te onderzoeken zodat de Bank, waar noodzakelijk, tijdig en doeltreffend kan optreden.

Om het raamwerk voor crisismanagement verder te versterken, is er in 2021 gewerkt aan het uitbouwen van het *lender of last resort* raamwerk, waarbij de Bank conform artikel 10 lid 5 van het Bankstatuut voorschotten aan kredietinstellingen kan verstrekken bij wijze van belening of in rekening-courant onder voorbehoud van toereikende zekerheden die de Bank daarvoor dient te krijgen.

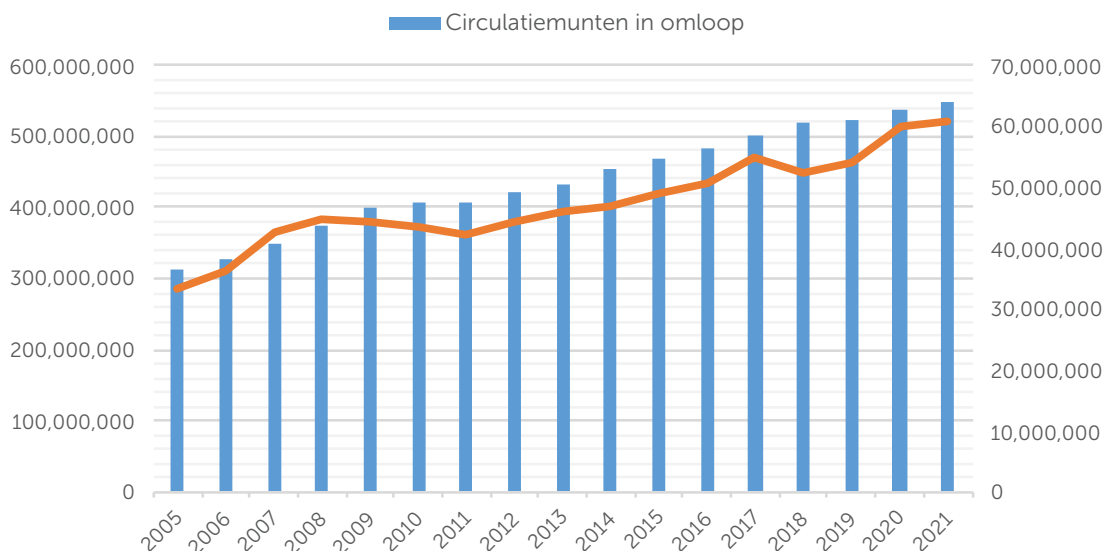
Gedurende het jaar 2021 is het traject om te komen tot een depositogarantiestelsel voor Curaçao en Sint Maarten voortgezet. Zo zijn de financiële kaders voor dit stelsel nader bepaald uitgaande van internationale standaarden en data verkregen van de kredietinstellingen aan de hand waarvan berekeningen en analyses zijn verricht. Mede hierdoor is gewaarborgd dat de in de conceptregeling neergelegde formele inrichting van het depositogarantiestelsel in overeenstemming is met internationale best practices. Bij het opstellen van deze conceptregeling is ondersteuning geleverd door onder meer De Nederlandsche Bank (DNB). Naar verwachting zal het eindconcept aan de ministers van Financiën van de landen Curaçao en Sint Maarten in de loop van 2022 ter besluitvorming worden voorgelegd.

1.8 BETALINGSVERKEER: EFFICIENCY, BETROUWBAARHEID EN TOEGANKELIJKHEID

Voor een optimaal en toegankelijk betalingsverkeer is het belangrijk dat zowel het chartaal als het giraal geldverkeer goed zijn geregeld. Door technologische ontwikkelingen in het betalingsverkeer kunnen betalingen steeds efficiënter en betrouwbaarder worden uitgevoerd. Het chartaal geld is niet alleen van belang als voorzorgsmiddel (in geval van tijdelijke 'technologische' onderbrekingen) maar vooral om de participatie van de gemeenschap als geheel aan het betalingsverkeer te vergroten.

1.8.1 CHARTAAL GELD EN STATUS INVOERING CARIBISCHE GULDEN

In 2021 is het in omloop zijnde chartaal geld (bankbiljetten en circulatiemunten¹) met 1,7% gestegen. In de navolgende grafiek is de ontwikkeling van zowel bankbiljetten als circulatiemunten in beeld gebracht.

Opmerking: Linker verticale as heeft betrekking op de waarde van de in omloop zijnde bankbiljetten, terwijl de rechter verticale as de waarde van de in omloop zijnde circulatiemunten aangeeft.

De stijgende trend van het chartaal geld in omloop is onder meer gerelateerd aan de moeilijkheden die bepaalde groepen in de Landen ondervinden om een bankrekening te kunnen openen. Gezien de toenemende digitalisering van de samenleving heeft de CBCS in overleg met de vereniging van bankiers van de Landen concrete afspraken gemaakt over het openen van een betaalrekening voor natuurlijke personen. Doel van de afspraken is te bevorderen dat iedereen kan participeren in het betalingsverkeer (financiële inclusie).

De stijgende trend van het chartaal geld in omloop legt ook een druk op de voorraad bankbiljetten en circulatiemunten van de CBCS. Periodiek wordt het gebruik van en de voorraad bankbiljetten en circulatiemunten door de Bank geëvalueerd, waarbij indien nodig bestellingen worden gedaan om de voorraad aan te vullen. Gezien de beperkingen die de Bank ondervindt bij het laten drukken van de Nederlands-Antilliaanse gulden bankbiljetten en circulatiemunten en de noodzaak om de kwaliteit van de bankbiljetten en circulatiemunten te verbeteren, heeft de Bank de Landen geadviseerd om over te gaan tot de introductie van de Caribische gulden (zoals bij wet is vastgelegd bij de constitutionele hervorming van de Nederlandse Antillen). De voorbereidende werkzaamheden voor de introductie van de Caribische gulden zijn in 2020 gestaakt in afwachting van de IMF-evaluatie van de voor- en nadelen van een eigen munt versus een eventuele dollarisatie (de evaluatie is door de CBCS aangevraagd naar aanleiding van de vragen vanuit de politiek en de maatschappij over de pro's en contra's van de introductie van een eigen munt versus dollarisatie, welke vragen werden aangewakkerd door de COVID-19 pandemie die toen begon). De evaluatie is door het IMF meegenomen in haar Staff Report voor de Artikel IV-consultatie met Curaçao en Sint Maarten 2021, waarin het IMF meer aanstuurt op de punten die in acht genomen moeten worden bij een eventuele dollarisering. In haar standpuntnota over dollarisering

¹ Slechts bankbiljetten in circulatie worden – gebaseerd op de bepalingen van de *Regeling Gemeenschappelijk Geldstelsel Curaçao en Sint Maarten* - verantwoord in het jaarverslag van de Bank (zie tevens paragraaf 3.4.9 'Bankbiljetten in omloop' voor nadere toelichting).

(te raadplegen via <https://www.centralbank.cw/publications/notes-and-advice/advice>) concludeert de Bank dat dollarisering voor de monetaire unie van Curaçao en Sint Maarten waarschijnlijk geen significante economische voordelen zal opleveren, terwijl de lasten en met name de overgangsrisico's daarvan reëel zijn. Een besluit tot dollarisering dient daarom pas na zorgvuldige beschouwing en begrip van de fundamentele, onderliggende macro-economische factoren en de noodzakelijke institutionele, operationele en structurele hervormingen te worden genomen. Ten behoeve van de besluitvorming door de Landen heeft de CBCS een beslisdocument opgesteld en aan de Ministers van Financiën van de Landen verstrekt.

1.8.2 GIRAAL BETALINGSVERKEER: VERBREIDING TOEGANKELIJKHEID EN SNELHEID TRANSACTIES

Ter bevordering en optimalisering van het girale betalingsverkeer wordt door de CBCS onder meer gewerkt aan de optimalisering van het interbancaire betalingssystemen, het volgen van ontwikkelingen op het gebied van nieuwe betalingssystemen/-methoden (zoals Central Bank Digital Currency (CBDC) en FinTech betalingen) en het eventueel creëren van de noodzakelijke structuren voor de implementatie en/of regulatie daarvan en Payment Oversight.

Interbancaire betalingen

De CBCS is eigenaar van, beheert en participeert in het lokale interbancaire betalingssysteem, het National Automated Clearing and Settlement (NACS3) systeem, dat het giraal geldverkeer in de landen Curaçao en Sint Maarten faciliteert. Het NACS3-systeem biedt de mogelijkheid voor clearing en settlement van alle interbancaire transacties van de participanten – in casu de commerciële banken en sinds kort ook niet-financiële instellingen die aan de toelatingseisen voldoen – in zowel Nederlands-Antilliaanse guldens als in US dollars op een 'real time' (RTGS) basis of via batch betalingen (ACH). Het NACS3-systeem faciliteert ook de uitvoering van grensoverschrijdende transacties door de integratie van dit systeem met het SWIFT platform.

Ter modernisering van *retail* betalingen in Curaçao en Sint Maarten, heeft de CBCS in nauwe samenwerking met Worldline en de lokale commerciële banken na uitgebreide voorbereiding in 2021 met succes de basisinfrastructuur voor directe betalingen geïmplementeerd: het 'Instant Payments Clearing and Settlement Mechanism' (IP-CSM). Vanaf 15 januari 2022 worden alle interbancaire betalingen in en tussen Curaçao en Sint Maarten binnen enkele seconden, 24 uur per dag, 365 dagen per jaar, verwerkt. Het Instant Payments project bestaat uit twee fasen:

- Fase 1 waarbij interbancaire transacties (bij de balie of via online banking) per direct op de rekening van de ontvanger staan. Hierdoor maakt het niet meer uit bij welke bank een individu of bedrijf een rekening heeft. Deze fase is geïmplementeerd per 15 januari 2022. Met het IP-CSM-systeem zullen de retail-betalingen via het IP-CSM worden verwerkt in plaats van via het ACH systeem. Verder zal de CBCS zich in deze fase - in samenwerking met de lokale banken - richten op het verder uitbouwen van de IP-CSM, zodat bijvoorbeeld ook transacties tussen Bonaire en Curaçao/Sint Maarten binnen enkele seconden worden verwerkt.
- Fase 2 waarbij de participanten (commerciële banken en FinTechs) applicaties introduceren die mobiel betalen en e-commerce efficiënter maken. In samenwerking met de lokale banken zal de CBCS zich richten op het verder uitbouwen van de IP-CSM, zoals bijvoorbeeld het uitbreiden van betalingsmogelijkheden met efficiëntere mobiele systemen voor online person-to-person (P2P), person-to-business (P2B) en person-to-government (P2G) betalingen. De voorbereidingen van fase 2 zullen in 2022 plaatsvinden. De CBCS werkt

samen met de Centrale Bank van Aruba aan een samenwerkingsdocument voor het gezamenlijk implementeren van fase 2.

Voor het complementeren van de clearing en settlement faciliteert de Bank de uitwisseling van cheques en andere documenten tussen de participanten. De cheque zal naar verwachting per eind 2022 niet meer worden gebruikt, omdat er andere middelen beschikbaar zijn die het betalingsproces efficiënter maken (zoals online betalen, betalen via 'Point of Sale' systemen en via mobiel).

Het effectief en efficiënt functioneren van het NACS3- en het CBCS IP-CSM systeem wordt onder meer gewaarborgd door de NACS3 en IP-CSM Operating Rules, die aan de internationale standaarden voldoen en waaraan de participanten zich dienen te houden, en door het regelmatig verzorgen van training aan de gebruikers van deze systemen.

Central Bank Digital Currency

De moderne samenleving is in hoge mate afhankelijk van het efficiënt, soepel en veilig functioneren van de betalingssystemen. Het giraal geldverkeer wordt als gevolg hiervan steeds belangrijker. De laatste jaren zijn er op internationaal niveau veel ontwikkelingen op het gebied van binnenlandse retail betalingen. Verder zijn er diverse initiatieven om internationale retail betalingen soepeler te laten verlopen. Doelstelling van deze initiatieven is het verhogen van efficiëntie dat zich vertaalt in snelle betalingen tegen lage kosten. Dit geldt zowel voor binnenlandse als buitenlandse betalingen. De initiatieven betreffen onder andere instant payments en *electronic wallet providers*, oplossingen gebaseerd op digitaal giraal geld (zoals de CBDC) en oplossingen gebaseerd op digitale tokens die gebruikt kunnen worden in de afwikkeling van transacties. Deze laatstgenoemde tokens zijn niet door een centrale bank uitgegeven of gesuperviseerd en zijn ook niet gekoppeld aan een 'mandje' van waarden (waaronder een valuta).

De CBCS heeft gedurende 2021 de ontwikkelingen op het gebied van CBDC gevolgd. Daarbij is met name aandacht besteed aan onderzoeken en pilots op het gebied van retail CBDC, wat betrekking heeft op digitaal geld uitgegeven door een centrale bank waarmee het publiek betalingen kan verrichten. Verder is ook kennisgenomen van de technologische ontwikkelingen met betrekking tot CBDC. De verkregen informatie ter zake de onderzoeken, pilots en technologische ontwikkelingen met betrekking tot CBDC worden gebruikt bij de evaluatie van het ontwikkelen en introductie van een eigen CBDC. In het kader hiervan is er een voorstel voor aanpassing van de wetgeving ter facilitering van een eventuele emissie van de digitale Caribische gulden in de toekomst reeds in het wetgevingstraject.

Ontwikkelingen met betrekking tot FinTech betalingen

In 2021 zijn er op de lokale markt ook initiatieven ontplooid met betrekking tot onder meer internationaal betalen met pre-paid credit cards uitgegeven door een FinTech bedrijf en lokaal betalen via een 'mobile wallet'. Dit laat zien dat er op de markt een behoefte bestaat aan dit soort oplossingen. De Bank blijft ook deze ontwikkelingen nauwlettend volgen. De conceptwetgeving voor het reguleren van dit type betalingen bevindt zich in het wetgevingstraject. Sinds medio 2021 bestaat er een belangenvereniging van bedrijven die dergelijke betalingssystemen aanbieden, namelijk Curaçao Fintech Association, waardoor de verwachting is dat de (ontwikkeling en) implementatie van FinTech betalingssystemen efficiënter zal plaatsvinden.

Payment Oversight

De CBCS werkt aan de optimalisering van 'Payment Oversight', wat zich richt op de volgende twee activiteiten:

1. oversight van systemen in het betalings- of effectenverkeer (inclusief verscherpt oversight op de relevante kritische systemen); en
2. catalysatorfunctie, waarbij aandacht wordt besteed aan het moderniseren van de betalingssystemen in Curaçao en Sint Maarten.

De oversight taak van de CBCS is in beginsel gericht op alle systemen die worden gebruikt in het betalings- of effectenverkeer, en die van invloed kunnen zijn op het vertrouwen in de geldeenheden of het financiële stelsel van Curaçao en Sint Maarten. Meer concreet gaat het om de systemen die van belang zijn voor het verrichten van betaling- of effectentransacties. Daarnaast heeft oversight ook betrekking op derde partijen die kritische diensten verlenen aan een financiële instelling, en andere door de Bank te bepalen systemen. Payment Oversight heeft als doel het op voorhand (preventief) vermijden van systeemrisico's en het voorkomen van maatschappelijke ontwrichting door verstoringen in kritische betalingssystemen.

Naast het bevorderen van de veiligheid, efficiency en transparantie van systemen, doelt oversight ook op het bevorderen van de toepassing van redelijke en gelijke voorwaarden binnen het betalings- of effectenverkeer, mede ter bescherming van klanten die daarvan gebruik maken.

In het kader van de catalysatorfunctie wordt - in nauw overleg met de stakeholders - aangestuurd op het promoten en bevorderen van technologische vooruitgang c.q. innovaties in het betalingsverkeer, met het oog op het bevorderen van financiële inclusie, financiële educatie en efficiency bij financiële transacties.

1.9 HERSTEL FINANCIËLE POSITIE IN ZICHT

De Bank streeft ernaar de deviezenreserves die zij tot haar beschikking heeft zo optimaal mogelijk te beleggen om onder meer voldoende rendement te behalen om haar operationele kosten mede af te dekken. Echter, door externe ontwikkelingen die de internationale intereststanden (en daarmee ook de marktprijzen van onder meer de verschillende financiële instrumenten) bepalen, wordt het resultaat van de CBCS ook beïnvloed door de ontwikkelingen in de interest op de internationale markt. In het navolgende zal eerst worden ingegaan op de interest op de internationale markt en vervolgens het resultaat 2021 van de CBCS en de vooruitzichten.

1.9.1 ONTWIKKELING IN DE KORTLOPENDE EN LANGLOPENDE INTEREST OP DE INTERNATIONALE MARKT EN DE BELEGINGSSTRATEGIE

1.9.1.1 ONTWIKKELING KORTLOPENDE INTEREST

In maart 2020 heeft de FED de federal funds rate twee keer verlaagd tot 0 – 0.25% bandbreedte. Dit is een sterke daling van in totaal 150 basispunten (1,5%). De FED heeft de fed funds rate op dit niveau behouden gedurende 2021. Uit de onderstaande grafiek blijkt dat de 1 maands US Libor beneden 0,20% in 2021 is gebleven en een dalende trend vertoont. De FED heeft de rente sterk verlaagd in een poging om het negatieve effect van de COVID-19 pandemie op de werkgelegenheid en inflatie in de Amerikaanse economie tegen te gaan. De FED heeft inmiddels diverse programma's om geld te pompen in de markten gedurende 2021 beëindigd en de Amerikaanse overheid heeft ook de *fiscal stimulus* stopgezet.

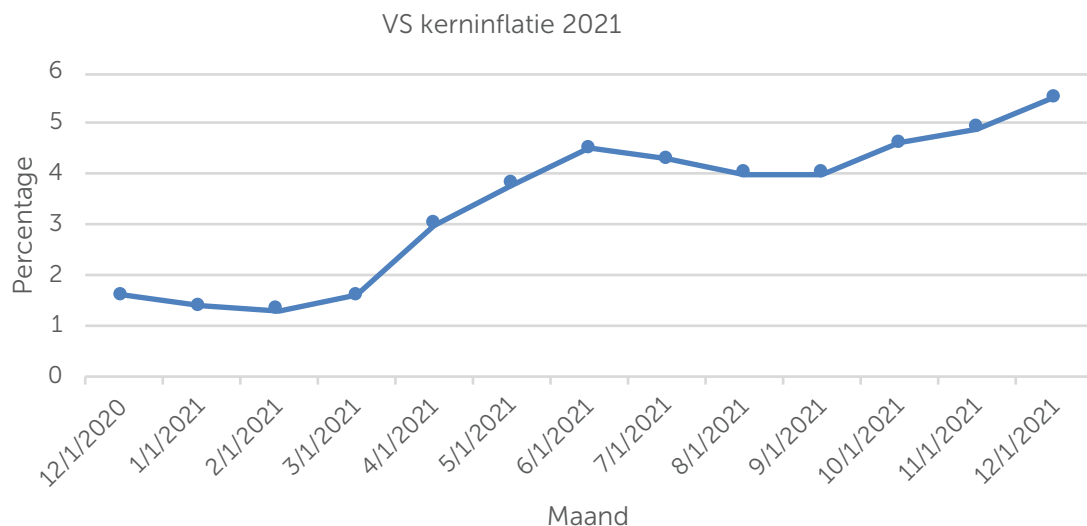
De werkloosheid in de Verenigde Staten was 3.9% per december 2021; dit is 2.8% lager dan de werkloosheid per december 2020. De werkloosheid daalde geleidelijk gedurende het jaar 2021, hetgeen aangeeft dat de economie gedurende 2021 - ondanks het voortduren van de COVID-19 pandemie - nieuwe banen heeft gecreëerd.

De (kern) inflatie van de Verenigde Staten is relatief sterk gestegen in 2021 en bedraagt 5.5% per eind 2021. De inflatie was - zoals blijkt uit onderstaande grafiek - nagenoeg in het hele jaar 2021 boven de inflatiedoelstelling van de FED (2%), hetgeen veroorzaakt wordt door *supply chain bottlenecks* die langer tijd in beslag nemen om te normaliseren.

Gedurende 2021 heeft de FED naar aanleiding van aanhoudende inflatie besloten om het programma van het kopen van staatsobligaties en *mortgage based securities* geleidelijk te verlagen door steeds minder waardepapieren te kopen bij vervaldatum. Dit kan worden gezien als de voorfase van het besluit om de federal funds rate weer te verhogen.

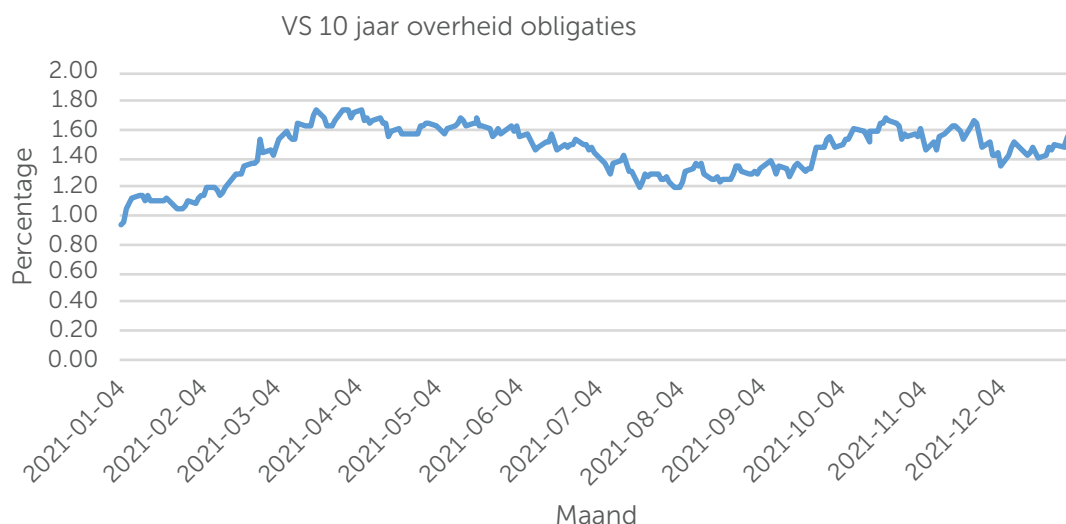
Onderstaande grafieken geven respectievelijk de ontwikkeling in 1 maands US Libor en de kerninflatie van de Verenigde Staten in 2021 weer.

1.9.1.2 ONTWIKKELING LANGLOPENDE RENTE

De lange rente gebaseerd op Amerikaanse staatsobligaties met een looptijd van 10 jaar laat gemiddeld een stijgende trend zien gedurende 2021. De lange rente aan het einde van 2021 is 1,52% en is derhalve 36 basispunten lager dan een jaar geleden. Wegens de herstart van de economie in combinatie met de dalende werkloosheid en dalende onzekerheid rond het effect van de COVID-19 pandemie op de economie, zijn beleggers meer gaan beleggen in risicodragende waarden hetgeen leidde tot geleidelijke stijging van de lange rente.

1.9.1.3 BELEGGINGSSTRATEGIE

Zoals in het bovenstaande is aangegeven, heeft de FED in maart 2020 de rente sterk verlaagd om onder meer de financieringsomstandigheden te verzachten voor bedrijven met als doel de nadelige effecten van COVID-19 enigszins te beperken. Sinds de tweede helft van 2021 vertoont de rentecurve in het korte termijn segment constant een (sterke) stijging als gevolg van de stijgende inflatie. Dit leidde tot de noodzaak om de looptijd van de

beleggingsportefeuille relatief kort te houden, in de buurt van de benchmark en om periodiek de portefeuilles te herbalanceren.

Gezien de bovenstaande ontwikkelingen in de korte en de lange US-dollar rente heeft de CBCS in 2021 alleen belegd in vastrentende instrumenten met een relatief korte looptijd. De CBCS heeft in 2021 het beleggingsbeleid en de strategische asset allocatie aangepast naar aanleiding van de marktomstandigheden gerelateerd aan de lage rente sinds 2020. Nieuwe benchmarks en risico-parameters zijn waar noodzakelijk geacht vastgesteld. Het aangepaste beleggingsbeleid wordt sinds september 2021 door de CBCS toegepast.

1.9.2 RESULTAAT BOEKJAAR 2021

In 2021 heeft de CBCS een verlies gerealiseerd van ruim NAF 2,9 miljoen. Vergeleken met het verlies van het boekjaar 2020 ter grootte van ca. NAF 3,9 miljoen is het resultaat van de Bank in 2021 verbeterd met ca. NAF 1,0 miljoen. Deze toename van het resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door enerzijds een daling van de kosten met ruim NAF 7,9 miljoen en een stijging van de overige opbrengsten met ruim NAF 3,8 miljoen en anderzijds een daling van de netto interestbaten van de Bank met ruim NAF 5,5 miljoen en een daling met NAF 4,8 miljoen van de gerealiseerde waardemutaties c.q. stijging van de ongerealiseerde waardeverliezen verwerkt via het resultaat.

De daling van de kosten is voornamelijk het gevolg van de daling van de personeelskosten (in casu ruim NAF 7,1 miljoen) door de reservering voor reorganisatie die is gemaakt in 2020 (NAF 5,2 miljoen) en de vrijval van een gedeelte van deze reservering in 2021 (NAF 1,3 miljoen). De afschrijvingskosten zijn in totaal ook met ruim NAF 0,7 miljoen gedaald als gevolg activa die in 2020 en/of 2021 volledig zijn afgeschreven.

De stijging van de overige opbrengsten komt door een toename van de doorbelaste toezichtkosten met ruim NAF 0,8 miljoen door correctie van de doorbelaste toezichtkosten 2020 en een vrijval ter grootte van ruim NAF 3,0 miljoen als gevolg van de afboeking van een aantal verjaarde posten.

De daling van de interestbaten wordt veroorzaakt door:

- aan de ene kant een daling van de interestopbrengsten met ruim NAF 8,8 miljoen als gevolg van de daling van de intereststanden op de internationale markt door de effecten van de coronacrisis;
- aan de andere kant (i) een stijging van de interestopbrengsten op de lokale beleggingen met ca. NAF 2,6 miljoen welke stijging gerelateerd is aan de ingekochte obligaties van Sint Maarten Harbour Finance (SMHF) naar aanleiding van de intrekking van de terugkoopregeling² per 24 februari 2021 en (ii) een daling van de interestlasten ter zake de CD's met ca NAF 0,8 miljoen door een daling van de vergoede interestpercentages op deze instrumenten.

De daling van de gerealiseerde waardemutaties c.q. stijging van de ongerealiseerde waardeverliezen verwerkt via het resultaat kan als volgt worden verklaard:

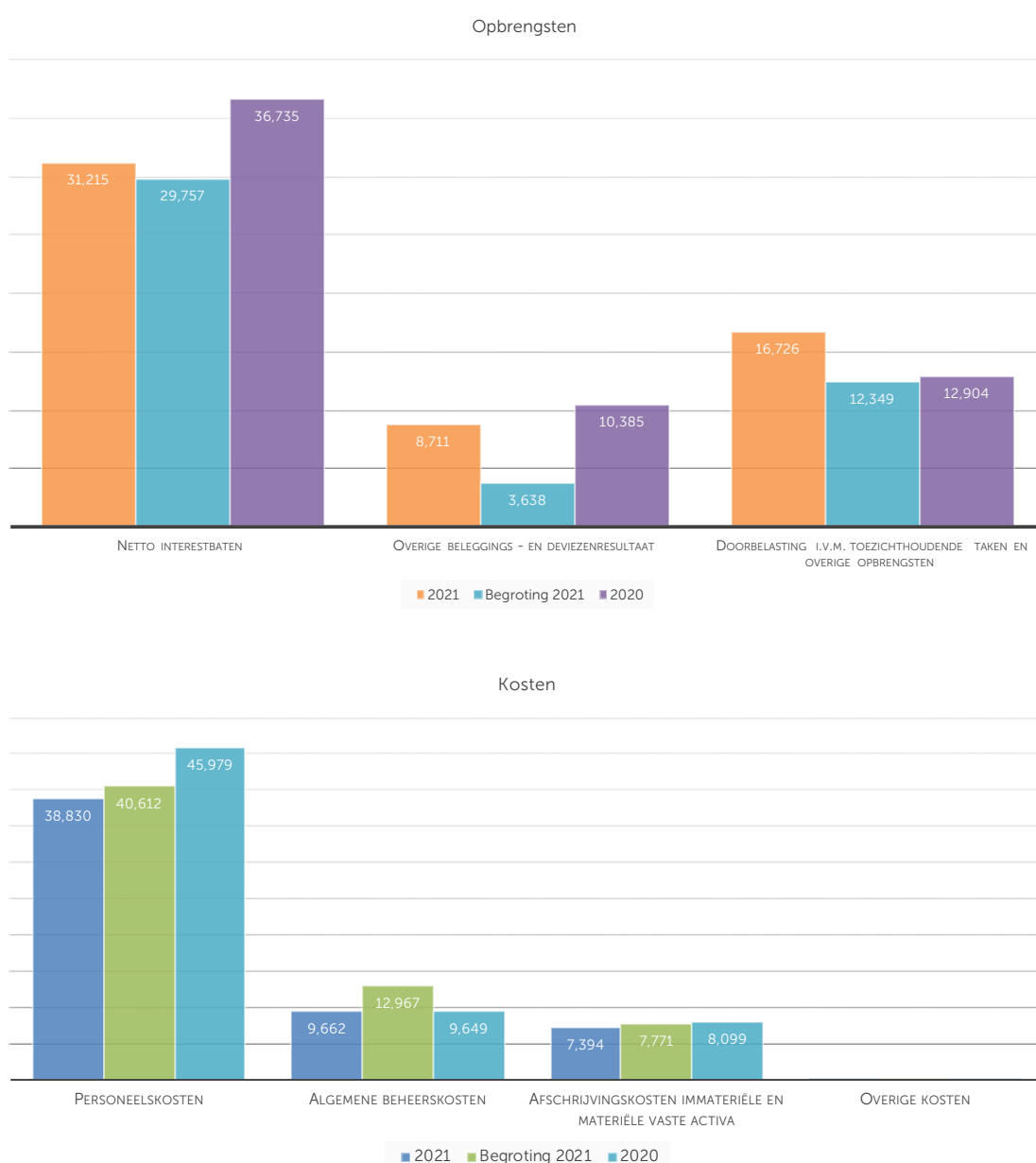
- een daling van de gerealiseerde waardemutaties beleggingen met ruim NAF 9,8 miljoen door minder verkooptransacties van waardepapieren in 2021;
- een daling van de marktprijzen van de aangehouden waardepapieren als gevolg van de ontwikkelingen in de internationale intereststanden hetgeen heeft geresulteerd in een

² Aan de kopers van de 5% obligatielening van Sint Maarten Harbour Finance N.V. uitgegeven per 15 februari 2012 (in casu tranche A) werd – voor zover deze kopers de obligaties direct bij de emissie hadden gekocht – een terugkooptoezegging gedaan, welke toezegging inhield dat de CBCS te allen tijde bereid was om, binnen twee (2) werkdagen na ontvangst van een schriftelijk verzoek daartoe, de door deze kopers weer te koop aangeboden obligaties van deze emissie te kopen tegen de uitgiftekoers.

negatief saldo van de 'Bestemmingsreserves beleggingen', in casu ca. NAf 3,5 miljoen, welk saldo ten laste van het resultaat is verantwoord (zie paragraaf 3.4.16.3). Vergeleken met 2020 is de resultatenrekeningpost 'Netto ongerealiseerde waardemutaties beleggingen' hierdoor gedaald met ca. NAf 3,9 miljoen;

- een stijging van de gerealiseerde waardemutaties goud met ruim NAf 8,5 miljoen gebaseerd op de goudtransactie waarbij een beperkt deel van de goudvoorraad werd verhandeld via een simultane verkoop- en kooptransactie, welke transactie derhalve geen invloed heeft gehad op de totale goudvoorraad.

De onderstaande figuren illustreren de opbrengsten (zonder ongerealiseerde waardemutaties en valutakoersverschillen) en kosten van de CBCS over het boekjaar 2021, de begroting 2021 en het boekjaar 2020 (bedragen x NAf 1.000).

De stijging van de diverse opbrengstencomponenten 2021 ten opzichte van de begroting 2021 is verklaarbaar uit hoofde van de reeds bovenvermelde verklaring voor de stijging van de betreffende posten.

Vergeleken met de begroting 2021 zijn de personeelskosten 2021 met ca. NAF 1,8 miljoen gedaald hetgeen voornamelijk wordt veroorzaakt door de reeds bovenvermelde vrijval van deel van de reservering voor reorganisatie.

De daling van de algemene beheerskosten 2021 ten opzichte van de begroting 2021 met ruim NAF 3,4 miljoen is vooral het gevolg van niet geeffectueerde plannen door de COVID-19 pandemie die er heerste. Door de COVID-19 pandemie zijn bepaalde geplande investeringen ook niet gerealiseerd c.q. afgerond waardoor de afschrijvingskosten 2021 met ca. NAF 0,4 miljoen lager zijn uitgevallen dan de begrote afschrijvingskosten.

1.9.3 VOORUITZICHT: HERSTEL FINANCIËLE POSITIE CBCS VIA RESULTAAT-VERBETERING

De twee belangrijkste inkomstenbronnen van de CBCS zijn (1) de interestopbrengsten uit hoofde van de belegde deviezenreserves en de verstrekte leningen aan overheden en semi-overheidsbedrijven en (2) de doorbelaste toezichtkosten. Herstel van de financiële positie van de CBCS via resultaatverbetering impliceert dat door de Bank gewerkt dient te worden aan de verhoging van deze inkomsten, waarbij tegelijkertijd verdere mogelijke kostenbeheersingsmaatregelen eveneens geïmplementeerd dienen te worden.

Voor wat betreft de interestopbrengsten is de verwachting dat de internationale intereststand de komende jaren weer zal gaan stijgen hetgeen een positieve invloed zal hebben op de interestopbrengsten van de CBCS. De Bank heeft een analyse verricht van haar deviezenreserves waarbij de belegbare reserves optimaler zijn bepaald. Het beleggingsbeleid is eveneens aangepast om meer flexibiliteit te creëren in de beleggingsmogelijkheden. Het wijzigingsvoorstel van de relevante bepalingen in het Bankstatuut dat deze flexibilisering mogelijk dient te maken is reeds door de CBCS aan de Ministers van Financiën van de Landen aangeboden. Met onder meer deze stappen verwacht de Bank dat zij een additionele verhoging van interestopbrengsten kan effectueren door de belegbarereserves rendabeler in te zetten. De huidige doorbelaste toezichtkosten dekken amper de directe kosten van het toezicht. Om de kwaliteit van het toezicht, en daarmee ook het vertrouwen in de financiële sector van de Landen, te waarborgen, is het van belang dat toezicht *self supporting* wordt, wat impliceert dat de CBCS in staat moet zijn om zowel de directe als indirecte toezichtkosten volledig door te belasten. In dit kader heeft de Bank, overeenkomstig de wettelijke bepalingen, doorbelastingsmethodieken opgesteld en deze ter consultatie aan de sector voorgelegd. Na deze consultatieronde worden de methodieken in conceptlandsbesluiten uitgewerkt die aan de Ministers van Financiën van de Landen zullen worden aangeboden.

Naast de opbrengst-verhogende maatregelen werkt de CBCS ook aan mogelijke verdere kostenbeheersing door onder meer haar operationele werkzaamheden efficiënter in te richten. Dit volgt onder meer uit de strategische doelstellingen *‘De consequenties van klimaatverandering voor de Landen zijn inzichtelijk gemaakt en de Bank draagt bij aan verduurzaming van de economie door maatschappelijk verantwoord te ondernemen’* en *‘De Bank is grotendeels digitaal en het financiële dienstenpakket wordt binnen de muntunie volledig tijd en plaats onafhankelijk aangeboden’*.

De verwachting is dat door de genomen en nog te ondernemen acties de financiële positie van de Bank verder zal herstellen zonder dat daartoe een aanspraak verricht moet worden op kapitaalstorting door de Landen conform de bepalingen van artikel 34 lid 3 van het Bankstatuut. Door herstel van haar financiële positie zal de Bank in de toekomst ook een bijdrage kunnen leveren aan de versterking van de financiële positie van de Landen via resultaatuitkering.

VERSLAG RAAD VAN COMMISSARISSEN

2

2.1 VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Inleiding

De Raad van Commissarissen (RvC) van de Bank bestaat conform het Bankstatuut, uit zeven leden, inclusief de voorzitter. De RvC oefent toezicht uit op de handelingen van de Raad van Bestuur (RvB), op het beheer van de eigendommen van de Bank alsmede op de aan haar toevertrouwde middelen, en geeft advies aan de RvB. De RvB vraagt voorts goedkeuring aan de RvC voor de begroting, de jaarrekening en voor het nemen van bepaalde belangrijke besluiten ter zake de onderwerpen die als zodanig in het Bankstatuut zijn opgenomen.

Vergaderingen

De RvC heeft van januari tot en met december 2021 in het totaal 27 keer vergaderd. Vanwege de COVID-19 pandemie zijn de meeste vergaderingen virtueel gehouden. In de tweede helft van 2021 werd het weer mogelijk om de vergaderingen fysiek te houden. De RvC heeft in 2021 in haar vergaderingen naast de gebruikelijke onderwerpen, in het bijzondere aandacht besteed aan:

- de interne en externe maatregelen die genomen moesten worden door het aanhouden van de COVID-19 pandemie en de belangrijke rol die de Bank had in de samenleving op het moment dat het financiële systeem onder vuur kwam te staan;
- het goedkeuren van twee jaarrekeningen 2019 en 2020;
- de vaststelling van de nieuwe verdeelsleutel;
- het voorstel van het aantrekken van IMF om een corporate governance audit te doen op de Bank;
- intensieve besprekingen met betrekking tot het structurele tekort van de begrotingen 2021 – 2025;
- het aanpassen van artikel 10 lid 7 van het Bankstatuut op basis waarvan de flexibiliteit in de financiële instrumenten waarin de Bank kan beleggen wordt vergroot en waardoor ook het investeringsbeleid van de Bank kan worden verbeterd;
- intensieve voortgangsbespreking met betrekking tot de reorganisatie van de Bank waarbij tevens een nieuwe organisatiestructuur en gebalanceerde salarisstructuur werd vastgesteld;
- het proces om tot een nieuwe huisstijl van de Bank te komen;
- een goed gebalanceerd introductieprogramma voor nieuwe RvC-leden;
- het traject van (her) benoeming van de RvC-leden;
- de analyse van het huidige Bankstatuut en het formuleren van voorstellen tot aanpassingen ter modernisering van het Bankstatuut;
- het invullen van de RvC commissies met de nieuwe RvC-leden en de nodige overdracht van kennis en ervaring hierin;
- intensieve besprekingen met de RvB en andere stakeholders met betrekking tot de cyberaanval op de Bank;
- intensieve besprekingen met de RvB en andere stakeholders met betrekking tot herziening van het investeringsbeleid;
- de goedkeuring van het strategisch plan van de Bank voor de jaren 2022 – 2025;
- het tijdig goedkeuren van de begroting 2022;
- de afstemming met de huidige externe accountant van de Bank;
- de start van de selectie van een nieuwe externe accountant.

Voorts werden er in 2021 drie vergaderingen van vermogensgerechtigden gehouden waarin, onder meer, de jaarrekeningen 2019 en 2020 zijn goedgekeurd.

Ontwikkelingen in de samenstelling van de Raad van Commissarissen

Op 19 augustus 2021 traden zes van de zeven leden van de RvC (inclusief de voorzitter) af, terwijl het zevende lid op 30 november 2021 zou aftreden. Dit was een zeer bijzondere en complexe situatie. De leden zijn bij hun aftreden terstond opnieuw eenmaal aansluitend herbenoembaar, aldus het Bankstatuut. De herbenoeming dan wel de benoeming van nieuwe leden geschiedt door beide Landen gezamenlijk op aanbeveling van de RvC. De benoemingen dienen op basis van het Bankstatuut plaats te vinden uiterlijk 3 maanden vóór het opvallen van het lidmaatschap. In dit geval dienden de benoemingen uiterlijk in mei te hebben plaatsgevonden, aangezien de aanstelling van de toenmalige leden op 19 augustus eindigde.

Het feit dat er in augustus zes leden, inclusief de voorzitter, tegelijkertijd aftraden en dat er zes (nieuwe) leden (her)benoemd moesten worden, heeft een extra complexiteit met zich meegebracht. Voorts was er in die periode ook nog sprake van een regeringswissel op Curaçao. Dit heeft het selectietraject bijzonder verzwaard en de besluitvorming daaromtrent extra gecompliceerd gemaakt. Daarnaast heeft dit de introductie van een gebalanceerde aftreedrooster van RvC-leden moeilijk danwel onmogelijk gemaakt.

Een ideaal aftreedrooster zou immers hebben voorzien in het af- en toetreden van minimaal één en maximaal twee leden per jaar. Hierdoor blijft er, bij wijzigingen in de samenstelling van de RvC, een balans bestaan tussen waarborging van de stabiliteit en continuïteit enerzijds en de bevordering van nieuwe kennis en inzichten anderzijds. Het huidige Bankstatuut heeft in een situatie van en bloc aftreden niet voorzien en biedt daardoor ook geen bruikbare oplossing om een dergelijke situatie het hoofd te bieden. De RvC zal erop toezien dat dit probleem bij de herziening van het Bankstatuut de aandacht krijgt om te voorkomen dat de Bank weer in zo'n, al dan niet uitzonderlijke, situatie terecht komt.

Om de gevolgen van deze bijzondere situatie enigszins op te kunnen vangen, en om te voorkomen dat belangrijke opgebouwde kennis en expertise binnen de RvC verdampt, was met de vermogensgerechtigden afgesproken dat er per land minimaal één doch maximaal twee van het zittende aantal leden van het betreffend land, herbenoemd zouden worden.

De RvC heeft op 30 april 2021 de noodzakelijke aanbevelingen gedaan. Doordat de aanstelling van de nieuwe RvC leden uitbleef, zag de RvC zich genooddaakt om, op grond van artikel 25 lid 9 van het Bankstatuut, zich te wenden tot de President van het Hof van Justitie om tot een tijdelijke benoeming van RvC leden en haar voorzitter over te gaan. De RvC heeft de President van het Hof, op 13 augustus benaderd met het verzoek om conform de aanbevelingen van de RvC, te voorzien in de tijdelijke invulling van de vacatures in de RvC. Hiermee bestond de RvC op 19 augustus nog maar uit één lid, de heer Julian Lopez Ramirez.

Op 23 augustus besliste de President van het Hof van Justitie dat mevrouw Miroslava Wedervoort en de heren Patrick Newton, Ajamu Baly, Ahmed Bell en Jason Rogers tijdelijk werden benoemd en nodigde zij de Ministers uit om op zo een kort mogelijke termijn een voordracht te doen, conform artikel 25 lid 3c van het Bankstatuut. Een voorzitter werd toen niet door de President van het Hof benoemd. De tijdelijke RvC leden werden op 27 en 30 augustus beëdigd door de Gouverneurs van Sint Maarten en Curaçao. Vanaf dat moment bestond de RvC weer uit 6 leden, doch ontbrak aldus een voorzitter. De RvC heeft in dat verband besloten dat de heer Julian Lopez Ramirez als fungerend voorzitter van de RvC zal optreden en de heer Ajamu Baly als fungerend vice-voorzitter.

Voor de functie van de heer Lopez Ramirez is vervolgens door de RvC op 16 november een soortgelijk verzoekschrift voor een tijdelijke herbenoeming ingediend bij President van het Hof totdat in zijn vervanging is voorzien. De president besliste op 29 november dat met ingang

van 30 november 2021 de heer Lopez Ramirez tijdelijk als lid wordt benoemd totdat de Landen in een opvolging hebben voorzien. De heer Lopez Ramirez is op 21 en 23 december beëdigd door de Gouverneurs van Sint Maarten en Curaçao als tijdelijk RvC-lid. Vanaf dat moment bestaat de gehele RvC uit tijdelijk door de President van het Hof benoemde leden, terwijl ook de functie van voorzitter nochtans vacant is.

De RvC heeft ter zake de voorzitter van de RvC een aanbeveling gedaan op 31 december 2021.

Cyberaanval

Direct na aantreden werd de huidige RvC geconfronteerd met een behoorlijke uitdaging: de cyberaanval op de CBCS. De RvC heeft zich ervan vergewist dat de RvB en het crisisteam van de CBCS ondersteund door een externe expert op dit gebied alle mogelijke stappen ondernamen om de schade voor de Bank, haar klanten en de gemeenschap tot een minimum te beperken. Voorts zijn ook de noodzakelijke stappen genomen om naar de toekomst toe de Bank nog weerbaarder te maken tegen dergelijke aanvallen.

Onafhankelijkheidsverklaring

De commissarissen zijn niet werkzaam of voorafgaand aan hun benoeming werkzaam geweest bij de CBCS, noch staan zij in een relatie tot de CBCS op basis waarvan zij persoonlijk voordeel zouden kunnen behalen. Zij genieten een vast jaarlijkse vergoeding die niet afhankelijk is van de resultaten van de CBCS in enig jaar.

2.2 GOEDKEURING FINANCIIEEL VERSLAG EN JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2021

De Raad van Commissarissen heeft kennisgenomen van het financieel jaarverslag en de jaarrekening per 31 december 2021 van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, zoals deze ingevolge artikel 38, eerste lid, van het Bankstatuut door de Raad van Bestuur aan de Raad van Commissarissen ter goedkeuring is voorgelegd.

De Raad van Commissarissen heeft het financieel jaarverslag en de jaarrekening per 31 december 2021 krachtens artikel 38, tweede lid, van het Bankstatuut goedgekeurd.

Curaçao, 22 april 2022

Julian Lopez Ramirez

Fungerend Voorzitter Raad van Commissarissen van Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2021

3

3.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2021

Activa	Noot	31-Dec-21	31-dec-20 *
Goud	(3.4.5)	1.369.638.058	1.423.066.058
Vorderingen op niet-ingezetenen:	(3.4.6)		
- Vorderingen en waardepapieren in buitenlandse geldsoorten		3.160.724.795	2.907.710.211
Vorderingen op ingezetenen:	(3.4.7)		
- Vorderingen op land Curaçao		273.502.293	270.231.590
- Obligatieleningen overheden en semi-overheidsbedrijven		163.660.495	108.322.052
- Leningen aan overige ingezetenen		35.600.000	40.350.000
		472.762.788	418.903.642
Overige activa:	(3.4.8)		
- Immateriële vaste activa		5.830.120	6.334.362
- Materiële vaste activa		77.034.044	80.897.367
- Te ontvangen interest		8.486.490	8.141.030
- Overige vorderingen en overlopende activa		48.473.577	43.512.642
		139.824.231	138.885.401
Totaal activa		5.142.949.872	4.888.565.312

- Zie toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening -

* De cijfers per 31 december 2020 zijn gereclassificeerd voor presentatiedoeleinden.

Passiva	Noot	31-Dec-21	31-dec-20 *
Bankbiljetten in omloop	(3.4.9)	522.501.918	514.181.215
Verplichtingen aan niet-ingezetenen:	(3.4.10)		
- Rekeningen-courant in Nederlands-Antilliaanse guldens		52.067.590	137.509.338
- Rekeningen-courant in buitenlandse geldsoorten		164.790.904	107.207.083
		<u>216.858.494</u>	<u>244.716.421</u>
Verplichtingen aan ingezetenen:	(3.4.11)		
- Rekeningen-courant in Nederlands-Antilliaanse guldens		2.352.420.779	2.415.520.780
- Rekeningen-courant in buitenlandse geldsoorten		497.817.023	202.671.756
- Termijndeposito's in Nederlands-Antilliaanse guldens		221.000.000	107.000.000
		<u>3.071.237.802</u>	<u>2.725.192.536</u>
Overige passiva:	(3.4.12)		
- Gelden in consignatie ontvangen		17.071.539	16.929.493
- Overige schulden en overlopende passiva		14.326.101	18.135.173
		<u>31.397.640</u>	<u>35.064.666</u>
Voorzieningen	(3.4.13)	27.164.968	28.122.333
Eigen vermogen:	(3.4.14)		
- Kapitaal		30.000.000	30.000.000
- Reservefonds		30.000.000	30.000.000
- Bestemmingsreserve herwaardering		1.213.696.550	1.278.313.804
- Overige reserves		92.500	2.974.337
		<u>1.273.789.050</u>	<u>1.341.288.141</u>
Totaal eigen vermogen			
		<u>1.273.789.050</u>	<u>1.341.288.141</u>
Totaal passiva		5.142.949.872	4.888.565.312

- Zie toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening -

* De cijfers per 31 december 2020 zijn gereclassificeerd voor presentatiedoeleinden.

3.2 WINST- EN VERLIESREKENING OVER HET JAAR 2021

	Noot	2021	2020*
Opbrengsten:	(3.4.16)		
Interestbaten	(3.4.16.1)	31.673.977	37.943.636
Interestlasten	(3.4.16.2)	-458.849	-1.208.981
Netto interestbaten		31.215.128	36.734.655
Gerealiseerde waardemutaties goud		8.510.002	–
Gerealiseerde waardemutaties beleggingen		-1.033.393	8.802.692
Netto ongerealiseerde waardemutaties goud	(3.4.16.3)	-53.428.000	276.997.840
Netto ongerealiseerde waardemutaties beleggingen	(3.4.16.3)	-6.111.874	408.624
Gerealiseerde valutakoersverschillen	(3.4.16.4)	3.044.864	2.978.878
Netto ongerealiseerde valutakoersverschillen	(3.4.16.3)	-66.619	50.774
Beheers- en bewaarkosten effecten		-1.809.990	-1.396.698
Netto beleggings- en deviezenresultaat		-19.679.882	324.576.765
Doorbelasting i.v.m. toezichhoudende taken	(3.4.16.5)	11.845.823	11.031.277
Diverse opbrengsten	(3.4.16.6)	4.880.336	1.872.401
Totaal overige opbrengsten		16.726.159	12.903.678
Totaal opbrengsten		-2.953.723	337.480.443
Kosten:	(3.4.17)		
Personeelskosten	(3.4.17.1)	38.829.715	45.979.383
Algemene beheerskosten	(3.4.17.2)	9.661.980	9.649.264
Afschrijvingskosten immateriële vaste activa	(3.4.8.1)	1.620.099	1.732.220
Afschrijvingskosten materiële vaste activa	(3.4.8.2)	5.773.921	6.366.801
Toezichtkosten	(3.4.17.3)	52.436	93.786
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren en afschrijvingskosten		97.215	100.982
Totaal kosten		56.035.366	63.922.436
Resultaat inclusief netto ongerealiseerde waardemutaties en ongerealiseerde valutakoersresultaten		-58.989.089	273.558.007
Ongerealiseerde waardemutaties en ongerealiseerde valuta-koersresultaten verantwoord via de bestemmingsreserve	(3.4.16.3)	56.107.252	-277.457.238
Netto resultaat		-2.881.837	-3.899.231

- Zie toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening -

* De cijfers van 2020 zijn gereclassificeerd voor presentatiedoeleinden.

3.3 MUTATIE-OVERZICHT EIGEN VERMOGEN 2021

	Kapitaal	Reservefonds	Bestemmings- reserve herwaardering	Overige reserves	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2021	30.000.000	30.000.000	1.278.313.804	2.974.337	1.341.288.141
Resultaat 2021	–	–	–	-58.989.089	-58.989.089
Gerealiseerde waardemutatie goud	–	–	-8.510.002	–	-8.510.002
Ongerealiseerde waardemutaties/koersresultaten 2021	–	–	-56.107.252	56.107.252	–
Stand per 31 december 2021	30.000.000	30.000.000	1.213.696.550	92.500	1.273.789.050
Stand per 1 januari 2020	30.000.000	30.000.000	1.000.856.566	26.977.702	1.087.834.268
Resultaat 2020	–	–	–	273.558.007	273.558.007
Winstuitkeringen	–	–	–	-20.104.134	-20.104.134
Ongerealiseerde waardemutaties/koersresultaten 2020	–	–	277.457.238	-277.457.238	–
Stand per 31 december 2020	30.000.000	30.000.000	1.278.313.804	2.974.337	1.341.288.141

3.4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021 EN DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2021

3.4.1 ALGEMEEN

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (verder ook aangeduid als de "Bank" of "CBCS") is een openbaar rechtspersoon en is gevestigd op Curaçao en houdt tevens kantoor op Sint Maarten. De bepalingen van de CBCS zijn geregeld in de Onderlinge Regeling zoals bedoeld in artikel 38, eerste lid van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden regelende een Gemeenschappelijke Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (verder aangeduid als "het Bankstatuut").

Het adres van de CBCS op Curaçao is Simon Bolivar Plein 1 en het adres op Sint Maarten is Walter J.A. Nisbeth Road 25.

Het boekjaar van de CBCS is gelijk aan een kalenderjaar.

De CBCS is de resultante van de monetaire unie die is overeengekomen tussen de landen Curaçao en Sint Maarten (verder samen ook aangeduid als de "Landen") in het kader van de constitutionele herstructurering van de Nederlandse Antillen per 10 oktober 2010, waarbij Curaçao en Sint Maarten autonome landen zijn geworden binnen het Koninkrijk der Nederlanden en Bonaire, Sint Eustatius en Saba (de zogenaamde BES-eilanden) bijzondere gemeenten van Nederland zijn geworden. Gebaseerd op de daarbij gemaakte afspraken is de Bank van de Nederlandse Antillen opgeheven en overgegaan in de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten. De activiteiten en functie van de Bank van de Nederlandse Antillen zijn derhalve overgegaan in de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten met uitzondering van het feit dat de BES-eilanden niet meer onder het monetaire toezicht van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten vallen.

In artikel 8 lid 4 van het *Rijksbesluit rechtsopvolging burgerlijke rechten en verplichtingen Nederlandse Antillen* is bepaald dat alle rechten en verplichtingen naar burgerlijk recht van de Bank van de Nederlandse Antillen op 10 oktober 2010 van rechtswege en onder algemene titel over zijn gegaan op de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten. Conform hetgeen is overeengekomen bij deze overgang, hebben de Landen hun aandeel in het kapitaal van de Bank van de Nederlandse Antillen ingebracht in de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, terwijl het aandeel van Bonaire, Sint Eustatius en Saba in het kapitaal van de Bank van de Nederlandse Antillen is uitbetaald aan Nederland.

De wettelijke status van het Bankstatuut wordt geregeld via een kadervaststellingslandsverordening die zowel door het land Curaçao als het land Sint Maarten is aangenomen en gepubliceerd (Curaçao: eerst via een eilandsverordening vaststelling concept landsverordening, AB 2010, Nr. 87, welke landsverordening later door het land Curaçao is vervallen en veranderd in AB 2010, Nr. 102. Sint Maarten: AB 2010, GT Nr. 24).

3.4.2 ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING EN VOOR DE WAARDERING EN DE RESULTAATBEPALING

De door de CBCS gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op het Besluit "Grondslagen voor de financiële verslaggeving van de Centrale Bank van Curaçao

en Sint Maarten" (kenmerk CBCS/2012/1) gedateerd 29 oktober 2012 zoals goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en vastgesteld door de Vermogensgerechtigden op 28 juni 2013 (Curaçao) respectievelijk 31 juli 2013 (Sint Maarten).

Voor zover niet anders is vermeld, zijn activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Alle bedragen luiden, voor zover niet anders is vermeld, in Nederlands-Antilliaanse guldens (NAf).

Monetaire activa en passiva luidende in buitenlandse geldsoorten zijn omgerekend in Nederlands-Antilliaanse guldens tegen de middenkoers geldend per balansdatum.

Per 31 december 2021 zijn de gehanteerde omrekeningskoersen als volgt:

	31-Dec-21	31-Dec-20
Amerikaanse dollar (USD)	1,7900	1,7900
Euro (EUR)	2,0282	2,1994
Britse pond (GBP)	2,4200	2,4400
Arubaanse gulden (AWG)	1,0000	1,0000
Chinese Yuan Renminbi (CNH)	0,2816	–

De bij de bovengenoemde omrekening ontstane ongerealiseerde valutakoersresultaten worden ten gunste c.q. ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Op grond van artikel 35 lid 2 en artikel 40 van het Bankstatuut wordt dit ongerealiseerde resultaat vervolgens ten laste c.q. gunste van de winst- en verliesrekening verantwoord en gedoteerd aan de bestemmingsreserve valutakoersverschillen. In geval het saldo van deze bestemmingsreserve negatief raakt, wordt het negatieve saldo ten laste van de winst- en verliesrekening verwerkt.

Transacties luidende in buitenlandse geldsoorten worden omgerekend tegen de dagkoersen op de transactiedag.

Schattingen

Het opstellen van een jaarrekening veronderstelt dat de Raad van Bestuur van de CBCS schattingen doet en aannames verricht die de waarde van de verantwoorde balansposten en posten in de winst- en verliesrekening alsmede de latente verplichtingen en rechten beïnvloeden. Alhoewel de administratieve organisatie van de Bank waarborgt dat schattingen zo reëel mogelijk worden gemaakt, kunnen de werkelijke cijfers afwijken van de geschatte bedragen. Verondersteld wordt dat deze eventuele afwijkingen niet materieel zijn.

3.4.3 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN DE RESULTAATBEPALING

Goud

De goudvoorraad wordt gewaardeerd tegen de geldende marktprijs per balansdatum.

De daarbij ontstane ongerealiseerde waardemutatie wordt ten gunste c.q. ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Op grond van artikel 35 lid 2 en artikel 40 van het Bankstatuut wordt dit ongerealiseerde resultaat vervolgens ten laste c.q. ten gunste van het resultaat voor winstuitkering verantwoord en gedoteerd aan de bestemmingsreserve herwaardering goud. In geval het saldo van deze bestemmingsreserve negatief raakt, wordt het negatieve saldo ten laste van het resultaat verantwoord.

Vorderingen op niet-ingezetenen

Deze vorderingen betreffen:

- rekening-courant tegoeden en deposito's bij banken in het buitenland;
- buitenlandse beleggingsportefeuilles beheerd door externe vermogensbeheerders en in eigen beheer;
- vorderingen op andere overheden en instellingen in het buitenland.

De Bank belegt in vastrentende waarden met als doelstelling bescherming van de hoofdsom gevolgd door maximalisatie van het rendement op lange termijn.

De (buitenlandse) portefeuilles bij beleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde per balansdatum. Ongerealiseerde waardemutaties met betrekking tot beleggingsportefeuilles beheerd door externe vermogensbeheerders worden ten gunste c.q. ten laste van de winst- en verliesrekening verantwoord. Op grond van artikel 35 lid 2 en artikel 40 van het Bankstatuut wordt dit ongerealiseerde resultaat vervolgens gedoteerd aan een bestemmingsreserve (als onderdeel van het eigen vermogen) die per beleggingsportefeuille wordt gevormd. Indien het saldo van de bestemmingsreserve van een beleggingsportefeuille negatief raakt, wordt het negatieve saldo van de bestemmingsreserve van de desbetreffende beleggingsportefeuille ten laste van de winst- en verliesrekening verantwoord.

De buitenlandse beleggingsportefeuilles in eigen beheer worden - behoudens monetaire redenen die marktoperaties noodzakelijk kunnen maken - aangehouden tot en met vervaldatum van de betreffende obligaties en worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De amortisatie van agio en disagio geschiedt volgens de effectieve rentemethode.

Gerealiseerde winsten en verliezen worden steeds in de winst- en verliesrekening verantwoord.

De te ontvangen interest met betrekking tot de vorderingen op niet-ingezetenen is verantwoord als onderdeel van de 'Overige activa'.

Vorderingen op ingezetenen

Deze vorderingen betreffen vordering op het land Curaçao, obligatieleningen aan semi-overheidsbedrijven in de Landen, leningen aan onder toezicht staande financiële instellingen en de krachtens artikel 10 lid 3, sub f, van het Bankstatuut verstrekte leningen onder hypothecair verband van onroerende goederen gelegen in Curaçao en Sint Maarten of onder andere zekerheidstellingen.

De vordering op het land Curaçao en obligatieleningen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De amortisatie van agio en disagio geschiedt volgens de effectieve rentemethode. De leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een eventuele voorziening voor mogelijke oninbaarheid. Eventuele permanente vermindering van de aflossingswaarde wordt direct ten laste van het resultaat verantwoord.

De te vorderen interest met betrekking tot de vorderingen op ingezetenen is verantwoord als onderdeel van de 'Overige activa'.

Immateriële vaste activa

Betreffen de geactiveerde kostprijs c.q. vervaardigingskosten van gekochte en zelf ontwikkelde software applicaties en de aanmaak- en transportkosten (tezamen aangeduid als de vervaardigingskosten) van de bankbiljetten.

De boekwaarde wordt bepaald op basis van de vervaardigingskosten minus afschrijvingskosten, welke afschrijving gebaseerd is op de lineaire methode en de geschatte economische levensduur van de desbetreffende activa. Eventuele bijzondere waardeverminderingen worden direct ten laste van het resultaat verantwoord.

Materiële vaste activa

Betreffen onroerende en roerende goederen die tot eigendom van de CBCS behoren en die zich zowel op Curaçao en Sint Maarten bevinden.

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs verminderd met afschrijvingen. Afschrijvingen op materiële vaste activa vinden bij ingebruikneming plaats en geschieden volgens de lineaire methode gebaseerd op de geschatte economische levensduur van de desbetreffende activa. Op grond en kunstwerken wordt niet afgeschreven; afschrijving vindt wel plaats op grondverbetering, zoals asfaltering en *landscaping*. Eventuele bijzondere waardeverminderingen worden direct ten laste van het resultaat verantwoord.

Materiële vaste activa aangehouden voor verkoop

Betreft onroerende goederen die tot de eigendom van de Bank behoren en waarvoor de Bank concrete plannen heeft om deze te verkopen. Materiële vaste activa aangehouden voor verkoop zijn gewaardeerd tegen de boekwaarde of de lagere opbrengstwaarde. Er vindt geen afschrijving plaats op de materiële vaste activa geclassificeerd als aangehouden voor verkoop. Eventuele bijzondere waardeverminderingen worden direct ten laste van het resultaat verantwoord.

Bankbiljetten

Betreft de nominale waarde van de in circulatie zijnde Nederlands-Antilliaanse gulden bankbiljetten die niet langer dan 10 jaar geleden zijn ingetrokken.

Uitgegeven series bankbiljetten worden na verloop van tijd op een door de Raad van Bestuur te bepalen datum ingetrokken. Tien jaren na deze datum wordt het bedrag van de aldan niet ter omwisseling aangeboden bankbiljetten aan het resultaat toegevoegd; zij zijn dan niet langer in omloop. Krachtens artikel 7 lid 3 van het Bankstatuut, dertig jaren na de verschijningsdatum van de publicatie inzake intrekking vervalt het recht op omwisseling van de desbetreffende bankbiljetten. De na bovengenoemde termijn van 10 jaren, doch voor beëindiging van de genoemde termijn van 30 jaren, omgewisselde bankbiljetten worden onder 'Alsnog opgekomen bankbiljetten' ten laste van het resultaat van de Bank verantwoord.

Voorziening vervroegde uitdiensttreding

De voorziening voor vervroegd uitdiensttreding is berekend als de actuariële waarde van de verwachte toekomstige uitkeringsverplichtingen, uitgaande van de individueel per balansdatum opgebouwde (voorwaardelijke) aanspraken. De volgende uitgangspunten, gebaseerd op management inschatting, en berekeningsmethode zijn door de actuaris gehanteerd:

- Deelnamekans VUT: 100%;
- Rekenrente: 4%;
- Sterftetafel: de sterftetafels GBM 1015/GBV 1015;
- Blijfkans tot VUT leeftijd (55 jaar): 100%;
- Leeftijdsbepaling: in maanden nauwkeurig;
- Uitkeringsfrequentie: continu;
- Kostenopslagen: geen.

Voorziening duurtetoeslag

De voorziening duurtetoeslag is berekend als de actuariële waarde van de verwachte toekomstige pensioenverplichtingen die voortvloeien uit het verleden c.q. wettelijke bepalingen.

De volgende uitgangspunten, gebaseerd op management inschatting, en berekeningsmethode zijn door de actuaris gehanteerd voor het personeel ondergebracht bij het Algemeen Pensioenfonds van Curaçao (APC):

- Rekenrente: 4%;
- Sterftetafels: de sterftetafels GBM/GBV 1015;
- Leeftijdsverschil: de mannelijke deelgenoten zijn drie jaar ouder dan hun echtgenote;
- Indexatie: 2%;
- Gehuwdheidsfrequentie: 40%;
- Gehuwden: 70% van de duurtetoeslag van de hoofdverzekerde wordt opgebouwd;
- Eindleeftijd voor kindertoeslag: 25 jaar.

Voorziening compensatie AOV/BVZ

De voorziening AOV/BVZ is berekend als de actuariële waarde van de verwachte te verrichten compensatie inzake AOV en BVZ premie aan voormalige werknemers die krachtens artikels IV en V van de 'Landsverordening tot wijziging van de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren, tot wijziging van de Landsverordening leeftijdsgrens ambtenaren alsmede tot intrekking van de Duurtetoeslagregeling' (P.B. 2015, no 78) recht hebben op een dergelijke compensatie.

De volgende uitgangspunten, gebaseerd op management inschatting, en berekeningsmethode zijn door de actuaris gehanteerd voor het personeel ondergebracht bij het Algemeen Pensioenfonds van Curaçao (APC) en Guardian Group Fatum:

- Rekenrente: 4% (APC en Guardian Group Fatum);
- Sterftetafels: de sterftetafels GBM/GBV 1015 (APC en Guardian Group Fatum);
- Indexatie: 2%;
- Compensatie: afgeleid van het totale pensioeninkomen op leeftijd van 60 jaar;
- Berekening: APC-pensioen x 1,30 x 0,70;
- Geen herrekening per 31 december 2015 opgebouwde duurtetoeslag;
- Rekening gehouden met de per 1 januari 2016 geldende nieuwe pensioenopbouw gebaseerd op de middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 65 jaar voor de APC deelgenoten. Guardian Group Fatum pensioenleeftijd blijft 60 jaar.

Voorziening ziektekostenpremie gepensioneerden BNA

De voorziening ziektekostenpremie gepensioneerden BNA is berekend als de actuariële waarde van de verwachte toekomstige ziektekostenverplichtingen, uitgaande van de individueel per balansdatum opgebouwde (voorwaardelijke) aanspraken. De volgende uitgangspunten, gebaseerd op management inschatting, en berekeningsmethode zijn door de actuaris gehanteerd:

- Rekenrente: 4%;
- Sterftetafels: de sterftetafels GBM/GBV 1015;
- Leeftijdstoeslag: extra verhoging basispremie bij bereiken leeftijd van 50 jaar en 70 jaar;
- Premie BVZ voor gepensioneerde: 6,5%;
- Inflatiepercentage ziektekosten per jaar: 8%;
- Indexatie: 2%.

Voorziening dienstjubileum

De voorziening voor dienstjubileum is berekend als de actuariële waarde van de verwachte toekomstige jubileumuitkeringen bij het behalen van een diensttijdjubileum, uitgaande van de individueel per balansdatum opgebouwde (voorwaardelijke) aanspraken conform de jubileumregeling. De volgende uitgangspunten, gebaseerd op management inschatting, en berekeningsmethode zijn door de actuaris gehanteerd:

- Rekenrente: 4%;
- Sterftetafel: de sterftetafels GBM 1015/GBV 1015;

- Algemene salarisverhoging: 0%;
- Indexatie grensbedragen belastingschijven per jaar: 1,5%;
- Arbeidsongeschiktheidskansen: 0%;
- Aantal werkdagen per maand: 20;
- Uitkeringswijze: continu;
- Leeftijdsbepaling: in maanden nauwkeurig;
- Uitdiensttredingskansen en salarisverhogingen: historische gegevens
- Kostenopslagen: geen.

De eventuele dotatie/vrijval aan de voorziening voor vervroegde uitdiensttreding, de voorziening duurtetoeslag, de voorziening compensatie AOV/BVZ, de voorziening ziektekostenpremie gepensioneerden BNA en de voorziening dienstjubileum is onder 'Personeelskosten' verantwoord.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de vaststaande baten en bekend zijnde kosten, voor zover zij betrekking hebben op het boekjaar.

Opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden opgenomen zodra zij geconstateerd zijn.

3.4.4 BEHEERSING VAN FINANCIËLE RISICO'S

De Bank belegt haar deviezenreserve in vastrentende waarden: rentedragende rekeningen-courant, goud- en termijndeposito's en obligaties. Ter optimalisering van het beheer, verdeelt de Bank de totale deviezen in zogenaamde "tranches" waarbij aan elke tranche een eigen benchmark, risico en tijdhorizon worden toegekend. Per 31 december 2021 had de Bank de volgende "tranches": werkkapitaal, buffer tranche en investment tranche die rekeningen-courant en financiële instrumenten behelzen.

Daarnaast bezit de Bank voor monetaire doeleinden lokale obligaties en geeft zij termijndeposito's en certificates of deposit (CD's) uit. In deze paragraaf volgt een uiteenzetting over de aard en omvang van de uit deze financiële instrumenten voortvloeiende risico's, alsmede de wijze waarop de Bank deze risico's beheerst.

Algemeen beleid

De CBCS heeft een sterk risicomijdend beleggingsbeleid. Het op beleggingen te behalen rendement is te allen tijde ondergeschikt aan de noodzaak tot bescherming van de waarde van de munteenheid. Aangezien de Bank geen winstoogmerk heeft, belegt zij haar deviezen zodanig dat zij tegen een zo laag mogelijk (maar aanvaardbaar) risico, voldoende opbrengsten genereert om de operationele kosten te kunnen dragen. Aan alle financiële instrumenten zijn evenwel financiële risico's verbonden, zodat volledige eliminatie van dergelijke risico's niet mogelijk is.

Het beleggingsbeleid wordt door de Raad van Commissarissen goedgekeurd en heeft betrekking op de middellange termijn en bevat het gewenste risicoprofiel van de Bank alsmede de algemene kaders waarbinnen de Raad van Bestuur bevoegd is om het beleggingsbeleid nader in te vullen.

De Bank heeft een Beleggingscommissie ingesteld, waarin vertegenwoordigers van de Raad van Bestuur en de divisies Finance, Market Operations en Monetary Policy Economics & Statistics zitting hebben. De Beleggingscommissie is belast met het ontwikkelen van beleid en richtlijnen aangaande beleggingen en de periodieke bewaking van de risico's en het rendement. Deze taken zijn in een *Investment Committee Charter* vastgelegd. Het jaarlijkse beleggingsplan wordt door de Beleggingscommissie, in overleg met de Raad van Bestuur,

goedgekeurd en de uitvoering hiervan wordt door deze commissie bewaakt. Binnen de Raad van Commissarissen bestaat een *Investment Oversight Committee* die op kwartaalbasis met de Raad van Bestuur vergadert over de uitvoering van het jaarlijkse beleggingsplan.

Kredietrisico

Conform artikel 10 lid 5 van het Bankstatuut is de CBCS bevoegd om voorschotten aan kredietinstellingen te verstrekken bij wijze van belening of in rekening-courant voor zover deze instellingen toereikend onderpand hebben verstrekt in de vorm van waardepapieren, vorderingen, goederen, munten en muntmateriaal. Daarnaast kan de Bank op basis van artikel 10 lid 3f van het Bankstatuut vorderingen onder hypothecair verband van onroerende zaken gelegen in één van de landen, Curaçao en/of Sint Maarten, of de rechten waaraan deze zijn onderworpen kopen of verkopen en tevens garanties afgeven binnen de uitoefening van haar taak.

Bovenstaande kredietmogelijkheden c.q. faciliteiten ten behoeve van commerciële banken zijn opgenomen in de *normal banking policy guidelines* en de *Lender of Last resort policy guidelines* van de Bank. Deze beleidsrichtlijnen zijn een uitvloeisel van de taak van de Bank om (i) de gezondheid van het financiële systeem van en (ii) een veilig en efficiënt betalingsverkeer in de Landen te bevorderen. De Bank is prudent in de uitvoering van het *lender of last resort* beleid.

Als gevolg van bovengenoemde beleidsrichtlijnen kan de Bank verlies leiden indien de desbetreffende commerciële banken het verstrekte krediet niet kunnen terugbetalen. Een dergelijk verlies zal via de resultatenrekening van de Bank worden afgewenteld op de Vermogensgerechtigden (Curaçao en Sint Maarten) in de vorm van een lagere of geen resultaatuitkering of intering op de reserves (in casu reservefondsen) van de Bank, welk reservefonds de Vermogensgerechtigden - gebaseerd op artikel 34 lid 3 van het Bankstatuut en rekening houdend met de van toepassing zijnde verdeelsleutel - verplicht zijn aan te zuiveren tot het minimaal vereiste bedrag van NAf 30 miljoen.

De CBCS belegt over het algemeen in financiële instrumenten met een kredietbeoordeling van minimaal AA- (S&P), waarbij bovendien geen negatieve vooruitzichten aanwezig mogen zijn. De uitzettingen per buitenlandse bank mogen niet meer dan 7,5% van de totale deviezen (exclusief goud) bedragen. Alleen de uitzettingen bij de *Bank for International Settlements*, de *Federal Reserve Bank of New York*, De Nederlandsche Bank en de *Bank of England* zijn in principe ongelimiteerd. Voor uitzettingen bij zogenaamde 'Supranationals, Sovereign & Agencies' (SSA) geldt er een limiet per uitzetting (maximaal 10% van de totale emissie door de betreffende SSA) en is er sprake van een limiet van de totale hoeveelheid obligaties die de Bank kan bezitten van één SSA (de zogenaamde *single name exposure*). Verder zijn er limieten met betrekking tot de looptijd per type uitzetting. Tenslotte is er sprake van een wereld limiet voor termijndeposito's ter waarde van 35% van de totale deviezenreserve (exclusief goud). De voor monetaire doeleinden aangehouden lokale portefeuille bevat louter door semi-overheidsbedrijven uitgegeven schuldtitels. Hiervoor bestaat geen officiële kredietwaardigheidsbeoordeling. Gebaseerd op onder meer de ontwikkeling van de financiële ratio's waaraan de semi-overheidsbedrijven - conform de prospectussen van de door hun uitgegeven schuldtitels - dienen te voldoen en de projecties voor wat betreft de resultaten van deze semi-overheidsbedrijven op middellange termijn, wordt de incasseerbaarheid van de uitstaande vorderingen uit hoofde van deze schuldtitels periodiek geëvalueerd. De totale uitzetting van lokale obligaties is gemaximeerd op 15% van het balanstotaal.

Tot slot heeft de CBCS een beperkt aantal onderhandse leningen uitgegeven, op onderpand van (binnenlandse) hypothecaire leningen dan wel andere zekerheden. De lokale obligaties en onderhandse leningen worden door de Bank nauwlettend op inbaarheid gemonitord.

Liquiditeitsrisico

De commerciële banken kopen hun Amerikaanse dollars, voor wat betreft girale transacties, doorgaans bij de CBCS. Aan de hoogte van deze aankopen zijn in principe geen limieten gesteld, al is de Bank niet formeel verplicht om te allen tijde te kunnen leveren. Het streven van de Bank is om de liquiditeit van de commerciële banken zoveel mogelijk te ondersteunen. De CBCS houdt - mede afhankelijk van de actuele saldi van commerciële banken en andere rekeninghouders - een hoeveelheid van haar deviezenvoorraad in rekening-courant aan om op zeer korte termijn dollars te kunnen leveren.

De Bank bewaakt en beheert de liquiditeitspositie actief. Tijdelijk overtollige liquiditeiten worden via termijndeposito's of andere *money market* instrumenten belegd, met vervaldatum variërend van 1 tot maximaal 6 maanden. De beleggingen op langere termijn zijn ten slotte vastgelegd in verhandelbare obligaties, zodat deze in uitzonderlijke situaties desnoods verkocht kunnen worden om toch aan een incidenteel hoge vraag naar liquiditeit te kunnen voldoen.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de Bank loopt als gevolg van veranderingen in de marktprijzen. De marktwaarde risico's waaraan de Bank onderhevig is, zijn:

- renterisico;
- valutarisico; en
- koers-/prijsrisico.

Ad renterisico:

Het renterisico is het risico dat de rentemarge fluctueert als gevolg van schommelingen in de rentepercentages op de markt. Conform het Bankstatuut belegt de Bank alleen in rentedragende financiële instrumenten, die voor een belangrijk deel momenteel worden aangehouden tot en met vervaldatum.

De Bank beperkt het renterisico onder de huidige marktomstandigheden door bij het beleggen in financiële instrumenten ervoor te zorgen dat de gemiddelde *duration* van de beleggingsportefeuille rond 1,5 tot 2 jaar is.

De op uitgegeven termijndeposito's, CD's en de rentedragende rekeningen-courant vergoede interest wordt voor zover mogelijk afgestemd op de op beleggingen met vergelijkbare termijnen behaalde interest. Op deze wijze wordt dus een deel van het renterisico geëlimineerd.

Ad valutarisico:

Het valutarisico vloeit voort uit in de balans opgenomen activa en passiva, vaststaande toezeggingen en toekomstige transacties in andere valuta dan de Nederlands-Antilliaanse gulden.

Ten behoeve van rekeninghouders voert de Bank betalingstransacties in vreemde valuta uit. Ter vermijding van onaanvaardbare koersrisico's neemt de Bank geen belangrijke vreemde-valutapositionen in, met uitzondering van de Amerikaanse dollar en de Arubaanse florin, ten opzichte waarvan de Bank geen koersrisico's loopt. Transacties die leiden tot materiële posities in valuta anders dan de dollar en de florin, hetzij contant, hetzij op termijn, worden in principe direct in de markt geneutraliseerd via tegengestelde aan- of verkooptransacties in die desbetreffende valuta. Voor de Chinese Yuan Renminbi (CNH) beleggingsportefeuille heeft de Bank ervoor gekozen om dit niet te doen. De valuta *exposure* is hierbij wel gemaximaliseerd op 10% van de marktwaarde van de investment tranche, waarbij de CNH beleggingsportefeuille met een marge van 5% kan fluctueren rond de maximaal vastgestelde valuta *exposure*. Per 31 december 2021 zijn er geen aan- en verkooptransacties ter neutralisatie van het eventuele valutarisico met betrekking tot vreemde valutapositionen (2020: idem).

Ad koers-/prijsrisico:

Het koersrisico vloeit voort uit waardemutatie van de financiële activa en financiële passiva. Met uitzondering van de beleggingsportefeuille in beheer bij de externe vermogensbeheerders worden de rentedragende financiële instrumenten waarin wordt belegd momenteel aangehouden tot en met de vervaldatum. Het koersrisico is daarom beperkt tot de beleggingsportefeuille die door de externe vermogensbeheerders worden beheerd.

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS EN DE WINST- EN VERLIESREKENING

3.4.5 GOUD

De Bank beschikt over 420.394,993 troy ounces goud, welke goudvoorraad als volgt kan worden gespecificeerd:

31-Dec-21				31-Dec-20		
	Periode	Interest in %	Hoeveelheid in F.T.O.	Periode	Interest in %	Hoeveelheid in F.T.O.
Belegd:	17-08-18/ 17-08-22	0,17%	100.000,000	17-08-18/ 17-08-22	0,17%	100.000,000
Totaal belegd			100.000,000			100.000,000
Niet belegd			320.394,993			320.394,993
			420.394,993			420.394,993

De goudbeleggingen per 31 december 2021 hebben een resterende looptijd tot 17 augustus 2022 (2020: idem).

De gemiddelde inkoopprijs van de goudvoorraad bedraagt Naf 372,30 (2020: Naf 352,05) per troy ounce en het verloop van de marktwaarde kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021			2020		
	Marktprijs in USD	Marktprijs in Naf	Marktwaarde in Naf	Marktprijs in USD	Marktprijs in Naf	Marktwaarde in Naf
Stand per 1 januari	1.891,10	3.385,07	1.423.066.058	1.523,00	2.726,17	1.146.068.218
Bij: - Aankopen	1.811,00	3.241,69	9.546.777	–	–	–
Af: - Verkopen	-1.811,00	-3.241,69	-9.546.777	–	–	–
Ongerealiseerde waardemutatie			-53.428.000			276.997.840
Stand per 31 december	1.820,10	3.257,98	1.369.638.058	1.891,10	3.385,07	1.423.066.058

De aangegeven mutaties zijn gebaseerd op een goudtransactie waarbij een deel van de goudvoorraad is verhandeld via een simultane verkoop- en kooptransactie. Deze transactie heeft derhalve geen invloed gehad op de totale goudvoorraad. Via deze goudtransactie heeft de Bank een deel van de ongerealiseerde waardemutatie (opgenomen in de bestemmingsreserve) omgezet in een gerealiseerde winst.

3.4.6 VORDERINGEN OP NIET-INGEZETENEN

De vorderingen op niet-ingezetenen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-Dec-21	31-Dec-20
Rekening-courantsaldi	498.510.878	599.118.354
Termijndeposito's u/g	179.000.000	438.550.000
Beleggingsportefeuilles beheerd door externe vermogensbeheerders	723.849.203	515.706.218
Beleggingsportefeuilles in eigen beheer	1.759.364.714	1.354.335.639
Totaal vorderingen op niet-ingezetenen	3.160.724.795	2.907.710.211

3.4.6.1 REKENING-COURANTSALDI

	31-Dec-21		31-Dec-20	
	(in v.v.)	(in NAf)	(in v.v.)	(in NAf)
Rekening-courantsaldi in:				
Amerikaanse dollars	237.099.874	424.408.774	292.675.511	523.889.164
Britse ponden	30.247.750	73.199.555	30.260.827	73.836.419
Euro's	270.985	549.611	590.139	1.297.952
Arubaanse florin	352.938	352.938	94.819	94.819
Totaal rekening-courantsaldi	498.510.878		599.118.354	

3.4.6.2 TERMIJNDEPOSITO'S U/G

	31-Dec-21			31-Dec-20		
	(in USD)	(in NAf)	(gem. interest %)	(in USD)	(in NAf)	(gem. interest %)
Resterende looptijd:						
Korter dan 1 maand	80.000.000	143.200.000	0,12	85.000.000	152.150.000	0,12
Tussen 1 en 3 maanden	20.000.000	35.800.000	0,13	160.000.000	286.400.000	0,24
Totaal deposito's u/g	100.000.000	179.000.000	0,12	245.000.000	438.550.000	0,20

3.4.6.3 BELEGGINGSPORTEFEUILLES BEHEERD DOOR EXTERNE VERMOGENSBEHEERDERS

	2021			2020	
	(in USD)	(in CNH)	(in NAF)	(in USD)	(in NAF)
Marktwaaarde per 1 januari	288.104.032	–	515.706.218	280.711.383	502.473.376
Netto op-/afwaardering marktwaaarde tot geamortiseerde kostprijs	-1.464.078	–	-2.620.699	-993.747	-1.778.807
Geamortiseerde kostprijs per 1 januari	286.639.954	–	513.085.519	279.717.636	500.694.569
Bij: - Aankopen	506.024.575	156.498.546	949.856.989	323.178.282	578.489.125
- Mutatie liquide middelen	1.576.792	–	2.822.458	–	–
Af: - Verkopen en aflossingen	-412.527.703	–	-738.424.588	-316.189.954	-565.980.018
- Mutatie liquide middelen	–	–	–	-66.010	-118.157
Geamortiseerde kostprijs per 31 december	381.713.618	156.498.546	727.340.378	286.639.954	513.085.519
Netto op-/afwaardering geamortiseerde kostprijs tot marktwaaarde	-2.077.416	807.473	-3.491.175	1.464.078	2.620.699
Marktwaaarde per 31 december	379.636.202	157.306.019	723.849.203	288.104.032	515.706.218

Het gemiddelde totaal rendement van de beleggingsportefeuilles beheerd door de externe vermogensbeheerders is 1,02% (2020: 1,56%) en de resterende looptijd van deze portefeuilles kan als volgt worden gespecificeerd:

	31-Dec-21			31-Dec-20		
	(in USD)	(in CNH)	(in NAF)	(in USD)	(in CYN)	(in NAF)
Resterende looptijd:						
Beleggingsrekening	1.656.576	40.350	2.976.635	79.783	–	142.812
Korter dan 1 jaar	70.061.482	–	125.410.053	88.360.291	–	158.164.921
Tussen 1 en 2 jaar	205.574.894	16.217.269	372.546.156	121.783.193	–	217.991.916
Langer dan 2 jaar	102.343.250	141.048.400	222.916.359	77.880.765	–	139.406.569
Totaal	379.636.202	157.306.019	723.849.203	288.104.032	–	515.706.218

3.4.6.4 BELEGGINGSPORTEFEUILLES IN EIGEN BEHEER

	2021			2020		
	(in USD)	(in AWG)	(in NAf)	(in USD)	(in AWG)	(in NAf)
Stand per 1 januari	753.179.866	6.143.679	1.354.335.639	577.109.111	–	1.033.025.309
Bij: - Aankopen	483.342.006	–	865.182.191	803.247.671	14.970.000	1.452.783.331
Af: - (Vervroegde) aflossing en verkopen	-252.615.494	–	-452.181.734	-625.587.085	-8.820.000	-1.128.620.883
- Amortisatie	-4.442.821	-18.732	-7.971.382	-1.589.831	-6.321	-2.852.118
Geamortiseerde kostprijs per 31 december	979.463.557	6.124.947	1.759.364.714	753.179.866	6.143.679	1.354.335.639

Het gemiddelde totaal rendement van de beleggingsportefeuilles in eigen beheer is 0,77% (2020: 1,60%). De marktwaarde van deze beleggingsportefeuille bedraagt per 31 december 2021 NAf 1.743,5 miljoen (2020: NAf 1.353,0 miljoen).

De resterende looptijd van deze beleggingsportefeuilles kan als volgt worden gespecificeerd:

	31-Dec-21			31-Dec-20		
	(in USD)	(in AWG)	(in NAf)	(in USD)	(in AWG)	(in NAf)
Resterende looptijd:						
Beleggingsrekening	–	–	–	24	–	43
Korter dan 1 jaar	135.944.985	–	243.341.523	154.754.768	–	277.011.035
Tussen 1 en 2 jaar	217.551.724	–	389.417.586	106.782.456	–	191.140.596
Langer dan 2 jaar	625.966.848	6.124.947	1.126.605.605	491.642.618	6.143.679	886.183.965
Totaal	979.463.557	6.124.947	1.759.364.714	753.179.866	6.143.679	1.354.335.639

3.4.7 VORDERINGEN OP INGEZETENEN

De vorderingen op ingezetenen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-Dec-21	31-Dec-20
Vorderingen op land Curaçao	273.502.293	270.231.590
Obligatieleningen overheden en semi-overheidsbedrijven	163.660.495	108.322.052
Leningen aan overige ingezetenen	35.600.000	40.350.000
Totaal vorderingen op ingezetenen	472.762.788	418.903.642

3.4.7.1 VORDERINGEN OP LAND CURAÇAO

Deze vordering heeft betrekking op de door het land Curaçao overgenomen terugbetalingsverplichting van de vordering van de CBCS op een noodlijdende financiële instelling met als doel te waarborgen dat de depositohouders konden beschikken over hun tegoeden bij de betreffende financiële instelling.

De aflossing van deze vordering vindt in 60 gelijke kwartaaltermijnen plaats, te beginnen op 1 januari 2024. Deze datum kan met wederzijdse instemming maximaal twee jaar uitgesteld worden.

Het interestpercentage bedraagt 2%, waarbij het bedrag waarover interest wordt berekend verminderd wordt met NAf 60 miljoen. De interest tot startdatum van de aflossingen wordt maandelijks toegevoegd aan het bedrag waarover interest wordt berekend. Vanaf de startdatum van de aflossingen is de interest op de eerste dag van het kwartaal verschuldigd, te beginnen 1 april 2024. De resterende looptijd van deze vordering is daarom langer dan 2 jaar.

De CBCS is bevoegd de door het land Curaçao per kwartaal verschuldigde betalingen (inclusief interest) te verrekenen met het aan het land Curaçao uit te keren resultaat, voor zover nodig aangevuld met de licentierechten die ten behoeve van het land Curaçao door de CBCS worden ofwel zijn geïnd en die anders aan het land Curaçao zouden moeten worden afgedragen.

Deze vordering wordt gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs en het verloop hiervan kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Stand per 1 januari	270.231.590	267.000.000
Bij: Amortisatie	3.270.703	3.231.590
Geamortiseerde kostprijs per 31 december	273.502.293	270.231.590

3.4.7.2 OBLIGATIELENINGEN OVERHEDEN EN SEMI-OVERHEIDSBEDRIJVEN

Deze vordering heeft betrekking op de obligatieleningen van Sint Maarten Harbour Finance (SMHF) N.V.. De nominale waarde van deze obligaties bedraagt NAf 164 miljoen (2020: NAf 108 miljoen) en de waardering geschiedt tegen de geamortiseerde kostprijs.

Het verloop van deze vordering kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Stand per 1 januari	108.322.052	109.136.324
Bij: - Aankopen	54.385.599	–
- Interestbijschrijvingen	2.032.811	1.337.308
Af: - Aflossingen	-1.079.967	-2.151.580
Geamortiseerde kostprijs per 31 december	163.660.495	108.322.052

Het gemiddelde rendement op deze obligaties bedraagt 5,00% (2020: idem).
Deze obligaties hebben een resterende looptijd tot uiterlijk maart 2035 (2020: idem), welke looptijd als volgt kan worden gespecificeerd:

	31-Dec-21		31-Dec-20	
	(in USD)	(in NAf)	(in USD)	(in NAf)
Resterende looptijd:				
Korter dan 1 jaar	2.272.983	4.068.640	350.237	626.925
Tussen 1 en 2 jaar	1.826.575	3.269.569	1.459.300	2.612.147
Langer dan 2 jaar	87.330.886	156.322.286	58.705.575	105.082.980
Totaal	91.430.444	163.660.495	60.515.113	108.322.052

De terugkooptoezegging die de CBCS ter zake tranche A van de obligatielening van SMHF heeft uitgegeven, is door de Bank per 24 februari 2021 ingetrokken. De latente verplichting die de Bank had uit hoofde van deze terugkooptoezegging bedraagt per 31 december 2021 nihil (2020: NAf 120,58 miljoen).

Als zekerheid voor de terugbetaling van de verplichtingen uit hoofde van de totale obligatielening ter grootte van USD 150 miljoen heeft de SMHF de navolgende zekerheden verstrekt:

- storten van nagenoeg alle opbrengsten van de gelieerde vennootschappen Cruise en Cargo op een speciaal daarvoor geopende 'opbrengsten rekening' die beheerd wordt door de 'Security Agent';
- aanhouden van een 'debt service reserve' rekening van in totaal USD 5 miljoen, die beheerd wordt door de 'Security Agent';
- verpanding van alle huidige en toekomstige opbrengsten, met uitzondering van de 'Cruise passenger fees';
- verpanding van de interestvergoeding op 'opbrengsten rekening' en de 'debt service reserve' rekening;
- recht van hypotheek op de onroerende goederen in eigendom van de gelieerde vennootschap Cargo of in geval van terreinen in erfpacht door de gelieerde vennootschap Cargo;
- negatieve hypotheekverklaringen op de onroerende goederen in eigendom van de gelieerde vennootschap Cruise of in geval van terreinen in erfpacht door de gelieerde vennootschap Cruise.

In het prospectus van deze obligatielening is onder meer een bepaling ter zake de *debt service coverage ratio* opgenomen waaraan SMHF dient te voldoen. Door de coronacrisis zijn de opbrengsten en cashflow van SMHF en haar vermogen om op korte termijn volledig te blijven voldoen aan haar verplichtingen uit hoofde van de obligatielening en de *debt service coverage ratio* gedaald. In het licht hiervan heeft SMHF in 2020 een *waiver* gekregen van de obligatiehouders voor de betaling van de interest van het vierde kwartaal 2020 en het eerste kwartaal 2021 en de aflossingen van het vierde kwartaal 2020 tot en met derde kwartaal 2021. De betreffende interestbetalingen zijn bij vervaldatum gekapitaliseerd en de betreffende aflossingen zullen volgens de aangepaste aflossingsschema's worden betaald, waarbij de totale looptijd van de obligatieleningen is verlengd met 3 jaren.

Deze *waiver* is bedoeld om SMHF de mogelijkheid te geven te herstellen van de gevolgen van de coronacrisis, waarna zij weer volledig kan voldoen aan haar verplichtingen uit hoofde van de obligatielening en de *debt service coverage ratio*. Gebaseerd op onder meer de geprojecteerde resultaten van SMHF en het maatschappelijke belang van SMHF en de gelieerde vennootschappen Cargo en Cruise – waarvan de belangrijkste opbrengsten en

activa als onderpand zijn gegeven voor deze obligatielening – voor de samenleving van Sint Maarten, schat de Bank in dat SMHF in de nabije toekomst aan de financiële ratio en haar financiële verplichtingen uit hoofde van deze obligatielening kan blijven voldoen c.q. in staat zal worden gesteld om aan deze financiële verplichtingen te blijven voldoen. Op grond hiervan is de Bank van mening dat impairment c.q. voorziening voor mogelijke oninbaarheid niet van toepassing is (2020: idem).

3.4.7.3 LENINGEN AAN OVERIGE INGEZETENEN

De leningen aan overige ingezetenen betreffen leningen aan onder toezicht staande financiële instellingen en lening verstrekt aan een entiteit die leningen verstrekt aan het personeel van de Bank (personeelsgerelateerde lening). Tot zekerheid tot nakoming van de aflossing- en renteverplichtingen ter zake deze leningen hebben de betreffende instanties hun bestaande en toekomstige vorderingen uit hoofde van de door hun verstrekte leningen aan de Bank verpand c.q. gecedeerd.

De gemiddelde interest op de leningen aan de overige ingezetenen bedraagt 2,69% (2020: 2,65%) en de leningen hebben een resterende looptijd die als volgt kan worden gespecificeerd:

	31-Dec-21	31-Dec-20
Resterende looptijd:		
Korter dan 1 jaar	4.750.000	4.750.000
Tussen 1 en 2 jaar	4.750.000	4.750.000
Langer dan 2 jaar	26.100.000	30.850.000
Totaal	35.600.000	40.350.000

Per 31 december 2021 bedraagt de voorziening voor mogelijke oninbaarheid nihil (2020: idem).

3.4.8 OVERIGE ACTIVA

3.4.8.1 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de immateriële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021			2020		
	Aanmaak- kosten bankbiljetten	Software	Totaal	Aanmaak- kosten bankbiljetten	Software	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari	19.888.565	13.267.443	33.156.008	19.888.565	10.264.640	30.153.205
Bij: - Investeringsen	–	792.205	792.205	–	3.006.022	3.006.022
- Reclassificatie van materiële vaste activa	–	323.652	323.652	–	–	–
Af: - Desinvesteringen	–	-6.716	-6.716	–	-3.219	-3.219
Totaal aanschafwaarde	19.888.565	14.376.584	34.265.149	19.888.565	13.267.443	33.156.008
Af: - Geaccumuleerde afschrijvingskosten per 1 januari	-19.852.931	-6.968.715	-26.821.646	-19.275.140	-5.817.505	-25.092.645
- Afschrijvingskosten	-35.634	-1.584.465	-1.620.099	-577.791	-1.154.429	-1.732.220
Bij: - Desinvesteringen afschrijvingen	–	6.716	6.716	–	3.219	3.219
Totaal geaccumuleerde afschrijvingskosten	-19.888.565	-8.546.464	-28.435.029	-19.852.931	-6.968.715	-26.821.646
Boekwaarde per 31 december	–	5.830.120	5.830.120	35.634	6.298.728	6.334.362

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn als volgt:

Aanmaakkosten bankbiljetten	:	25%
Software	:	20%

3.4.8.2 MATERIEËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

	Aanschafwaarde 1-jan-21	Investering 2021	Reclassificatie 2021	Aanschafwaarde 31-dec-21	Afschrijvingen en bijzondere waarde- vermindering t/m 1-jan-21	Afschrijvingen	Afschrijvingen en bij- zondere waarde-ver- mindering t/m 31-dec-21	Boekwaarde 31-dec-21
Grond en grondverbetering	6.036.199	–	–	6.036.199	1.804.547	96.195	1.900.742	4.135.457
Gebouwen en verbouwing	100.778.447	357.610	–	101.136.057	36.062.406	2.570.973	38.633.379	62.502.678
Gebouw aangehouden voor verkoop	3.308.470	–	–	3.308.470	1.308.470	–	1.308.470	2.000.000
Kantoorinventaris	11.852.032	51.810	–	11.903.842	11.482.898	183.741	11.666.639	237.203
Apparatuur en installaties	46.282.959	500.975	–	46.783.934	40.120.727	1.961.475	42.082.202	4.701.732
Automatisering	13.876.770	1.313.115	-323.652	14.866.233	11.615.214	927.418	12.542.632	2.323.601
Kunst	1.063.493	10.740	–	1.074.233	–	–	–	1.074.233
Auto	230.429	–	–	230.429	137.170	34.119	171.289	59.140
	183.428.799	2.234.250	-323.652	185.339.397	102.531.432	5.773.921	108.305.353	77.034.044

Onder de post gebouwen is ook het voormalige kantoorgebouw te Bonaire opgenomen, dat sinds 1 januari 2011 buitengebruik is gesteld. Gebaseerd op het plan om dit voormalige kantoorgebouw te verkopen, is het gepresenteerd onder de post 'Gebouw aangehouden voor verkoop' en wordt het gewaardeerd op basis van de boekwaarde of de lagere geschatte opbrengstwaarde.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn als volgt:

Grond	:	0%
Grondverbetering	:	5%
Gebouwen	:	2 à 4%
Verbouwing gebouwen	:	10%
Kantoorinventaris	:	7 à 33%
Apparatuur en installaties	:	5 à 50%
Automatisering	:	5 à 50%
Kunst	:	0%
Auto	:	20%

De materiële vaste activa zijn verzekerd voor NAF 116,2 miljoen (2021: idem).

De posten grond en gebouwen omvatten onder meer:

- het kantoorgebouw te Scharloo, Curaçao, gelegen aan het Simon Bolivar Plein, grotendeels op eigendomsgrond, alsmede op een terrein dat tot het jaar 2038 in 40-jarige erfpacht is verkregen. De canon bedraagt NAF 6.840 per jaar;
- het kantoorgebouw te Philipsburg, Sint Maarten, waarbij het terrein tot het jaar 2034 in 60-jarige erfpacht is verkregen. De canon bedraagt NAF 1.177 per jaar;
- het voormalige kantoorgebouw te Kralendijk, Bonaire, waarbij het terrein tot het jaar 2054 in 60-jarige erfpacht is verkregen. De canon bedraagt NAF 3.818 per jaar.

3.4.8.3 TE ONTVANGEN INTEREST

	Resterende looptijd '22	31-Dec-21	Resterende looptijd '21	31-Dec-20
Te ontvangen interest op niet-ingezetenen	0-12 maanden	8.128.817	0-8 maanden	7.743.373
Te ontvangen interest op ingezetenen	0-3 maanden	357.673	0-3 maanden	397.657
Totaal te ontvangen interest		8.486.490		8.141.030

3.4.8.4 OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-dec.-21	31-dec.-20
Te ontvangen licentievergoeding	6.950.423	6.271.376
Debiteuren en nog te factureren bedragen	38.670.994	33.549.591
Voorraad	1.154.833	1.149.138
Kassaldo	390.554	760.929
Overige	1.306.773	1.781.608
Totaal overige vorderingen en overlopende activa	48.473.577	43.512.642

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een eventuele voorziening voor mogelijke oninbaarheid/incourantheid. Per 31 december 2021 bedraagt de voorziening voor mogelijke oninbaarheid/incourantheid NAF 1,3 miljoen (2020: NAF 1,2 miljoen).

Ad Te ontvangen licentievergoeding

Op basis van artikel 9 van het Bankstatuut brengt de CBCS aan alle deviezenbanken een vergoeding in rekening. Deviezenbanken zijn commerciële banken die een deviezenmachtiging bezitten om deviezentransacties met het buitenland uit te voeren.

Het licentierecht bedraagt in het algemeen 1% van de door een deviezenbank uitgevoerde deviezentransacties van ingezetenen aan niet-ingezetenen en wordt maandelijks achteraf door de CBCS in rekening gebracht. De vaststelling van de wijze van berekening is vanaf 1 september 2000 bij landsbesluit vastgelegd (P.B. 2000, no. 88) waarin het percentage van 1% wordt gehandhaafd.

De geïnde licentievergoedingen vormen geen onderdeel van de inkomsten van de CBCS en worden afgedragen aan het land (hetzij Curaçao hetzij Sint Maarten) waarin de deviezenbank waarvan de licentievergoeding is geïnd is gevestigd.

Het saldo van deze post betreft voornamelijk de door deviezenbanken verschuldigde licentievergoeding over de maand december 2021 (2020: december 2020). Deze vergoeding is in de maand januari van 2022 ontvangen (2020: januari 2021).

3.4.9 BANKBIJETTEN IN OMLOOP

Op grond van artikel 6 lid 1 van het Bankstatuut is de CBCS aangesteld als circulatiebank en als zodanig met uitsluiting van ieder ander gerechtigd tot uitgifte van bankbiljetten en munten in de Landen en verzorgt de geldsomloop.

De rekeneenheid van het geldstelsel van de Landen is de Caribische gulden. Hieromtrent is in de Regeling Gemeenschappelijk Geldstelsel Curaçao en Sint Maarten onder meer het navolgende bepaald:

Artikel 16:

1. *De uitgifte van de Caribische gulden door de Bank geschiedt vanaf een door de Landen bij landsbesluit nader te bepalen moment.*
2. *De vóór de inwerkingtreding van deze Regeling op grond van de Regeling Muntstelsel Nederlandse Antillen 1989 (P.B.1989, no. 70) zoals gewijzigd, geslagen munten en aangemaakte muntbiljetten, behouden de hoedanigheid van wettig betaalmiddel tot het tijdstip waarop zij door de Landen gezamenlijk bij landsbesluit buiten omloop worden gesteld.*
3. *De vóór de inwerkingtreding van deze Regeling op grond van het Centrale Bank-Statuut 1985 van de Bank van de Nederlandse Antillen aangemaakte bankbiljetten, behouden de hoedanigheid van wettig betaalmiddel tot het tijdstip waarop zij door de Landen gezamenlijk bij landsbesluit buiten omloop worden gesteld.*
4. *Maximaal 3 maanden na het moment van uitgifte van de Caribische gulden, stellen de Landen de Nederlands-Antilliaanse gulden gezamenlijk bij landsbesluit buiten omloop.*
5. *Vanaf het moment van uitgifte van de Caribische gulden, genoemd in het eerste lid, kunnen Nederlands-Antilliaanse guldens gedurende een periode van één jaar bij de commerciële banken worden ingewisseld tegen Caribische guldens tegen een één-op-één verhouding.*
6. *Vanaf het moment van uitgifte van de Caribische gulden, genoemd in het eerste lid, kunnen Nederlands-Antilliaanse guldens gedurende een periode van dertig jaar bij de Bank worden ingewisseld tegen Caribische guldens tegen een één-op-één verhouding.*
7. *De Landen zullen waarborgen dat de in dit artikel genoemde landsbesluiten eenvormig en verenigbaar zijn met deze Regeling, alsmede een gelijklopende ingangsdatum bevatten.*

Artikel 17 lid 1:

- *Alle bij een onderneming of instelling die in de Landen het bedrijf van kredietinstelling uitoefent aangehouden tegoeden, in de vorm van giraal geld of anderszins, luiden vanaf het moment van uitgifte van de Caribische gulden in Caribische guldens, tegen een één-op-één verhouding met de Nederlands Antilliaanse gulden.*

Artikel 18 lid 1:

- *Vanaf het moment van uitgifte van de Caribische gulden gelden verwijzingen naar Nederlands-Antilliaanse guldens, opgenomen in bestaande rechtsinstrumenten, als verwijzingen naar de Caribische gulden, tegen een één-op-één verhouding.*

Artikel 19:

- *Het aandeel van de Landen in het saldo van het Muntfonds en het Muntbiljettenfonds, bedoeld in artikel 6, eerste lid en tweede lid, van de Regeling Muntstelsel van de Nederlandse Antillen 1989 wordt, nadat de inleveringstermijn voor de munten en muntbiljetten, bedoeld in artikel 16, zesde lid, is verstreken, toegevoegd aan het exploitatieresultaat van de Bank, waarna het Muntfonds en het Muntbiljettenfonds worden opgeheven.*

Artikel 20 lid 2, 3 en 4:

2. *De artikelen 4, 5, 6, 8, 9, 10 en 12 van deze Regeling treden niet in werking voor het moment van uitgifte van de Caribische gulden. Gedurende deze periode blijven de artikelen 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11 en 13 van de Regeling Muntstelsel Nederlandse Antillen 1989 (PB 1989, nr. 70) van kracht.*
3. *Gedurende de periode tussen inwerkingtreding van deze Regeling en uitgifte van de Caribische gulden, dient overal waar in deze Regeling gesproken wordt over de "Caribische gulden" of "CMg", hiervoor in de plaats "Nederlands-Antilliaanse gulden" of "NAf" gelezen te worden.*
4. *Voor zover bij deze Regeling niet anders wordt bepaald, blijven de op de Regeling Muntstelsel Nederlandse Antillen 1989 (PB 1989, no. 70), zoals dit gold voor inwerkingtreding van deze Regeling, berustende nadere regelen en uitvoeringsvoorschriften van kracht totdat zij door andere nadere regelen en uitvoeringsvoorschriften overeenkomstig de bepalingen van deze Regeling zijn vervangen.*

In overeenstemming met de bovengenoemde bepalingen zal de Nederlands-Antilliaanse gulden tot de datum van de introductie van de Caribische gulden als wettig betaalmiddel blijven gelden in de Landen. Op grond van de bepalingen van artikel 19 en 20 zijn de in omloop zijnde munten en muntbiljetten die in Nederlands-Antilliaanse gulden luiden niet verantwoord in de jaarrekening.

Het verloop van de in circulatie zijnde bankbiljetten kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Stand per 1 januari	514.181.215	463.831.093
Bij: Nieuwe bankbiljetten in omloop gebracht	103.540.000	84.580.000
Gebruikte bankbiljetten weer in omloop gebracht	337.743.505	416.243.117
	<u>441.283.505</u>	<u>500.823.117</u>
Af: Vervuilde en beschadigde bankbiljetten uit circulatie genomen	-39.915.089	-54.377.920
Gebruikte bankbiljetten tijdelijk buiten omloop genomen	-393.047.713	-396.095.075
	<u>-432.962.802</u>	<u>-450.472.995</u>
Saldo bankbiljetten in omloop per 31 december	522.501.918	514.181.215

De samenstelling van de in circulatie zijnde bankbiljetten naar coupure kan als volgt worden gespecificeerd:

		31-Dec-21		31-Dec-20	
		(in aantallen)	(in NAf)	(in aantallen)	(in NAf)
Coupure:					
NAf	5	346.972,5	1.734.863	347.248,0	1.736.240
NAf	10	2.024.803,0	20.248.030	1.955.100,0	19.551.000
NAf	25	1.822.712,0	45.567.800	1.917.277,0	47.931.925
NAf	50	1.369.598,5	68.479.925	1.449.629,0	72.481.450
NAf	100	3.853.155,5	385.315.550	3.713.293,5	371.329.350
NAf	250	4.623,0	1.155.750	4.605,0	1.151.250
Totaal bankbiljetten in omloop		522.501.918		514.181.215	

De post 'Bankbiljetten in omloop' heeft betrekking op de uitgegeven vogelserie.

Op 31 juli 2018 zijn voor het laatst bankbiljetten ingetrokken (uitgiftejaren 1986 - 1994). Volgens de bepalingen van het Bankstatuut kunnen deze bankbiljetten tot 31 juli 2048 ter omwisseling worden aangeboden bij de Bank.

Op 1 januari 1990 zijn de bankbiljetten van de uitgiftejaren 1967 - 1984 ingetrokken. In het boekjaar 2000 is het bedrag van de als dan niet ter omwisseling aangeboden bankbiljetten van de uitgiftejaren 1967 - 1984 aan de winst van de Bank van de Nederlandse Antillen toegevoegd, welke winst verantwoord werd onder de resultatenrekeningpost 'Overige opbrengsten' (zie ook niet uit de balans blijken de verplichting voor verplichting uit hoofde van ingetrokken bankbiljetten). Deze ingetrokken bankbiljetten konden tot 1 januari 2020 ter omwisseling worden aangeboden bij de CBCS.

3.4.10 VERPLICHTINGEN AAN NIET-INGEZETENEN

Hieronder zijn opgenomen de tegoeden van niet-ingezetene rekeninghouders, waaronder buitenlandse (bank)instellingen en overheden. Deze verplichtingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

3.4.10.1 REKENINGEN-COURANT NIET-INGEZETENEN IN NEDERLANDS-ANTILLIAANSE GULDENS

	31-Dec-21	31-Dec-20
Rekeningen-courant overheid instellingen Nederland	37.357.105	133.689.637
Rekeningen-courant centrale banken	14.452.708	2.757.918
Rekeningen-courant banken	250.791	166.337
Rekeningen-courant overige instellingen	6.986	895.446
Totaal r/c niet-ingezetenen in Nederlands-Antilliaanse guldens	52.067.590	137.509.338

3.4.10.2 REKENINGEN-COURANT NIET-INGEZETENEN IN BUITENLANDSE GELDSOORTEN

	31-Dec-21		31-Dec-20	
	(in v.v.)	(in NAf)	(v.v.)	(in NAf)
Rekeningen-courant banken in Amerikaanse dollars	51.878.535	92.862.578	19.320.147	34.583.063
Rekeningen-courant banken in Britse ponden	29.722.449	71.928.326	29.763.943	72.624.020
Totaal r/c niet ingezetenen in buitenlandse geldsoorten	164.790.904		107.207.083	

3.4.11 VERPLICHTINGEN AAN INGEZETENEN

Onder deze post zijn de tegoeden van met name binnenlandse banken, overheden en overheidsinstellingen opgenomen. Deze verplichtingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

3.4.11.1 REKENINGEN-COURANT INGEZETENEN IN NEDERLANDS-ANTILLIAANSE GULDENS

	31-Dec-21	31-Dec-20
Verplichte reserves en rekeningen-courant banken	2.003.274.529	2.007.831.355
Rekeningen-courant overheden	203.023.886	303.334.936
Rekeningen-courant Muntfondsen	43.630.771	42.356.817
Rekeningen-courant diverse overheidsdiensten, -stichtingen en overige instellingen	102.491.593	61.997.672
Totaal r/c ingezetenen in Nederlands-Antilliaanse guldens	2.352.420.779	2.415.520.780

3.4.11.2 REKENINGEN-COURANT INGEZETENEN IN BUITENLANDSE GELDSOORTEN

	31-Dec-21		31-Dec-20	
	(in v.v.)	(in NAf)	(v.v.)	(in NAf)
Rekeningen-courant banken in Amerikaanse dollars	249.887.893	447.299.329	99.793.020	178.629.505
Rekeningen-courant overheden in Amerikaanse dollars	1.041.915	1.865.027	5.936.335	10.626.040
Rekeningen-courant overheids- en overige instellingen in Amerikaanse dollars	27.180.261	48.652.667	7.495.090	13.416.211
Totaal r/c ingezetenen in buitenlandse geldsoorten	497.817.023		202.671.756	

3.4.11.3 TERMIJNDEPOSITO'S IN NEDERLANDS-ANTILLIAANSE GULDENS

Onder deze post zijn kortlopende termijndeposito's en door de Bank uitgegeven *certificates of deposit* (CD's) opgenomen, waarover interest wordt vergoed.

Er zijn geen termijndeposito's uitstaand per 31 december 2021 (2020: idem) en de CD's die per 31 december 2021 uitstaan kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-Dec-21	31-Dec-20
Certificates of deposit	221.000.000	107.000.000
Totaal deposito's ingezetenen in Nederlands-Antilliaanse guldens	221.000.000	107.000.000

De gemiddelde interestvergoeding van de CD's in 2021 bedroeg 0,07% (2020: 0,83%). De resterende looptijd van de CD's per 31 december 2021 is korter dan 1 maand (2020: korter dan 2 maanden).

3.4.12 OVERIGE PASSIVA

3.4.12.1 GELDEN IN CONSIGNATIE ONTVANGEN

Betreft de niet-rentedragende verplichtingen uit hoofde van gelden die de Bank op grond van de Consignatieverordening (P.B. 1886, no. 22) op balansdatum in bewaarneming heeft.

3.4.12.2 OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

	31-Dec-21	31-Dec-20
Te betalen licentievergoeding	7.159.935	4.357.627
Te betalen belastingen en sociale premies	126.438	484.056
Te betalen interest	33.285	174.123
Crediteuren en overlopende passiva	7.006.443	13.119.367
Totaal overige schulden en overlopende passiva	14.326.101	18.135.173

Ad Te betalen licentievergoeding

Betreft de te betalen geïnde licentievergoedingen (zie toelichting op de balanspost 'Te ontvangen licentievergoeding' opgenomen in paragraaf 3.4.8.4).

Ad Te betalen interest

Zie toelichting op de balansposten 'Termijndeposito's in Nederlands-Antilliaanse guldens' en 'Termijndeposito's in buitenlandse geldsoorten' opgenomen in paragraaf 3.4.11.3 voor de gemiddelde interestvergoeding met betrekking tot de CD's. De gemiddelde interestvergoeding op de rekeningen-courant saldi bedraagt per 31 december 2021 3,00% (2020: 1,11%).

3.4.13 VOORZIENINGEN

	31-Dec-21	31-Dec-20
Voorziening vervroegde uitdiensttreding	2.581.000	3.533.000
Voorziening duurtetoeslag	19.815.393	19.334.036
Voorziening compensatie AOV/BVZ	343.776	797.245
Voorziening ziektekostenpremie gepensioneerden BNA	1.302.000	1.283.000
Voorziening dienstjubileum	3.122.799	3.175.052
Totaal voorzieningen	27.164.968	28.122.333

3.4.13.1 VOORZIENING VERVROEGDE UITDIENSTTREDING

Tot en met 31 december 2014 was de voorziening vervroegde uitdiensttreding gebaseerd op de versoberde VUT-regeling die per 1 januari 2000 (P.B. 1999, no. 148) in werking was getreden, waarbij personeelsleden geboren na 31 december 1948 geen aanspraak meer konden maken op de VUT-regeling. Op grond van een interpretatie van een gerechtelijk vonnis werd echter tot en met 2014 geen rekening gehouden met de aangegeven geboortedatum bij de bepaling van welke werknemers aanspraak konden maken op de VUT-regeling. De overheid heeft eind 2015 besloten om met ingang van 1 januari 2016 artikel X lid 1 onderdeel b van de landsverordening verhoging leeftijdsgrens 1996 (gewijzigd via de genoemde landsverordening P.B. 1999 no. 148), welk artikel betrekking heeft op de aangegeven geboorte peildatum, toe te passen. Dit houdt in dat toekennen van de VUT-uitkering vanaf 1 januari 2016 niet meer mogelijk is met dien verstande dat werknemers die per 1 januari 2016 reeds van een VUT-uitkering genieten, het recht behouden om tot hun 60-jarige leeftijd deze uitkering te blijven genieten. De Bank heeft besloten een VUT-vervangende regeling in te stellen voor werknemers die per 31 december 2015 55 jaar of ouder zijn of jonger zijn dan 55 jaar én die per 31 december 2015 30 of meer pensioendienstjaren hebben opgebouwd.

Het verloop van de voorziening vervroegde uitdiensttreding kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Stand per 1 januari	3.533.000	4.808.000
Af: - Onttrekkingen	-743.110	-317.611
- Vrijval	-208.890	-957.389
	-952.000	-1.275.000
Saldo per 31 december	2.581.000	3.533.000

De mutaties in de voorziening zijn gebaseerd op actuariële berekeningen en de ontwikkelingen met betrekking tot de werknemers die in aanmerking komen voor de VUT-regeling (inclusief de mate waarin deze werknemers gebruik maken van deze regeling).

3.4.13.2 VOORZIENING DUURTETOESLAG

Tot en met 2014, werd - conform de pensioenregeling - het pensioen verhoogd met een duurtetoeslag, waardoor het totale pensioeninkomen van een deelgenoot (pensioen vermeerderd met de duurtetoeslag) bij 30 dienstjaren 70% bedraagt van de gemiddelde bezoldiging gebaseerd op het salaris dat de deelgenoot verdiende gedurende de twee voorlaatste dienstjaren voordat hij/zij met pensioen is gegaan c.q. het salaris dat gedurende deze periode van toepassing zou zijn voor de deelgenoot. De duurtetoeslagregeling zorgde voor een welvaartsvaste aanpassing van het pensioeninkomen, hetgeen impliceert dat het pensioeninkomen aangepast werd in overeenstemming met de algemene wijziging van het salaris waarvan het pensioeninkomen is afgeleid.

Per 1 januari 2016 is, via P.B. 2015 no. 78, de duurtetoeslagregeling – voor wat betreft de APC-pensioenen – ingetrokken, waarbij de reeds per 31 december 2015 opgebouwde duurtetoeslag wordt gegarandeerd. Er vindt geen verdere verhoging van de opgebouwde duurtetoeslag van de APC-pensioenen plaats, tenzij sprake is van verhoging van de APC-pensioenen. In geval van verhoging van de APC-pensioenen zal de opgebouwde duurtetoeslag worden verhoogd met hetzelfde percentage waarmee de pensioenen zijn verhoogd.

APC en Guardian Group Fatum dragen zorg voor de uitbetaling van de duurtetoeslag aan de gepensioneerde. De kosten hiervan worden aan de CBCS doorbelast door APC. De Guardian Group Fatum duurtetoeslag is volledig bij Guardian Group verzekerd. Voor deze groep hoeft de Bank geen voorziening aan te houden.

De voorziening ter zake de verplichtingen van de Bank uit hoofde van de duurtetoeslag met betrekking tot de betreffende APC-pensioenen is actuariael berekend en het verloop daarvan kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Stand per 1 januari	19.334.036	19.694.000
Bij: Toevoegingen	<u>1.345.191</u>	<u>478.059</u>
	1.345.191	478.059
Af: Onttrekkingen	<u>-863.834</u>	<u>-838.023</u>
	-863.834	-838.023
Saldo per 31 december	19.815.393	19.334.036

De mutaties in de voorziening zijn gebaseerd op de ontwikkelingen met betrekking tot de werknemers, de bezoldigingen en de doorbelastingen van APC.

3.4.13.3 VOORZIENING COMPENSATIE AOV/BVZ

Het verloop van de voorziening compensatie AOV/BVZ kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Stand per 1 januari	797.245	804.000
Bij: Toevoegingen	–	31.524
	–	31.524
Af: - Onttrekkingen	-135.389	-38.279
- Vrijval	-318.080	–
	-453.469	-38.279
Saldo per 31 december	343.776	797.245

3.4.13.4 VOORZIENING ZIEKTEKOSTENPREMIE GEPENSIONEERDEN BNA

De voorziening ziektekosten gepensioneerden BNA is gebaseerd op toezeggingen die door de CBCS zijn gedaan met betrekking tot de betaling van de premies ziektekosten van een bepaalde groep werknemers (en hun partners) na hun pensionering of hun nabestaanden bij overlijden van de desbetreffende werknemer. Tot en met juli 2011, waren de desbetreffende gepensioneerde deelnemers verenigd in een stichting, SZGBNA, die - ten behoeve van de premiebetaling voor de gepensioneerde deelnemers (en hun partners) - hoofdzakelijk gefinancierd werd door deelnemersbijdragen, bijdragen van de CBCS en de beleggingsopbrengsten. Op basis van de ontwikkeling in de deelnemersbijdrage en de mogelijkheid om bij pensionering op een andere wijze tegen ziektekosten verzekerd te zijn c.q. te blijven, hebben de actieve deelnemers besloten om niet meer deel te nemen aan de regeling. Mede als gevolg hiervan - en tevens op basis van evaluatie van de kosten van het fonds (operationele kosten en de financiering van het doel) en overige inspanningen, die vereist zouden zijn om SZGBNA te kunnen blijven opereren - is SZGBNA opgeheven en zijn ook de beleggingsovereenkomst en de financieringsovereenkomst - waarin de bijdragen van de Bank en de belegging van de fondsen van SZGBNA door de Bank zijn geregeld - tussen SZGBNA en de Bank komen te vervallen. De actieve deelnemers hebben hun deelnemersbijdragen terugontvangen van SZGBNA. Voor de reeds gepensioneerden is overeengekomen dat de Bank het verschil tussen de voor de desbetreffende gepensioneerden verschuldigde premie en de deelnemersbijdrage zal blijven aanvullen en dat de deelnemersbijdrage geleidelijk zal worden verhoogd totdat deze het niveau van het geldende BVZ premiepercentage voor gepensioneerden heeft bereikt. De betreffende gepensioneerde deelnemers zijn van de per 1 januari 2012 vervallen collectieve SZGBNA ziektekostenpolis afgevoerd en opgenomen onder een collectieve CBCS ziektekostenpolis.

Het verloop van de voorziening ziektekosten gepensioneerden BNA kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Stand per 1 januari	1.283.000	1.255.000
Bij: Toevoegingen	100.045	102.731
	100.045	102.731
Af: Onttrekkingen	-81.045	-74.731
	-81.045	-74.731
Saldo per 31 december	1.302.000	1.283.000

3.4.13.5 VOORZIENING DIENSTJUBILEUM

De voorziening voor dienstjubileum is gebaseerd op de huidige jubileumregeling op grond waarvan de werknemer een jubileumgratificatie ontvangt voor het eerst na 20 dienstjaren en vervolgens elke 5 dienstjaar. Aan de werknemer wordt tevens een extra verlofdag toegekend bij zijn 10-, 15- en 20-jarig dienstjubileum en vervolgens twee extra verlofdagen bij zijn 30-, 35- en 40-jarig dienstjubileum. De Bank heeft voor het eerst in maart 2020 een actuariële berekening gemaakt van de voorziening dienstjubileum.

Het verloop van de voorziening dienstjubileum kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Stand per 1 januari	3.175.052	3.473.513
Bij: Toevoegingen	48.069	–
	48.069	–
Af: - Onttrekkingen	-100.322	-228.519
- Vrijval	–	-69.942
	-100.322	-298.461
Saldo per 31 december	3.122.799	3.175.052

3.4.14 EIGEN VERMOGEN

Met betrekking tot het eigen vermogen van de CBCS en het aandeel hierin van de Landen Curaçao en Sint Maarten stelt artikel 33 van het Bankstatuut onder meer het volgende:

- *Het aandeel van elk Land in het eigen vermogen wordt bepaald aan de hand van een verdeelsleutel.*
- *De verdeelsleutel wordt voor elk Land voor de helft bepaald door ieders aandeel in de som van het Bruto Binnenlands Product van de Landen en voor de helft door ieders aandeel in de som van het inwonertal van de Landen, volgens de situatie per ultimo van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de verdeelsleutel wordt vastgesteld en zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek van elk Land. Indien dit niet beschikbaar*

is, wordt uitgegaan van de situatie van het meest recente jaar, waarvoor de cijfers wel beschikbaar zijn. De percentages worden afgerond op twee decimalen nauwkeurig.

- Op het moment van de oprichting van de Bank wordt het relatieve aandeel van elk Land in het eigen vermogen bepaald door de verdeelsleutel, bedoeld in het tweede lid, zoals die geldt in het jaar van oprichting, toe te passen op het start eigen vermogen, bedoeld in artikel 46.
- Het relatieve aandeel van elk Land in het eigen vermogen van de Bank wordt vervolgens eenmaal per 5 jaar per 1 januari bepaald.
- Het aandeel van elk Land wordt bepaald door de som van twee componenten, gedeeld door de totale omvang van het eigen vermogen op dat moment. De eerste component is gelijk aan het absolute aandeel, uitgedrukt in Caribische guldens, van dat Land in de omvang van het eigen vermogen, zoals bepaald bij het laatstelijk vastgestelde aandeel. De tweede component is eveneens in Caribische guldens uitgedrukt en wordt bepaald door de nieuwe verdeelsleutel toe te passen op de aanwas van het eigen vermogen ten opzichte van de omvang van het eigen vermogen, zoals bepaald bij het laatstelijk vastgestelde aandeel.
- De Raad van Commissarissen draagt zorg voor een voorstel tot eventuele aanpassing van de verdeelsleutel genoemd in lid 4 en laat hiertoe, tegelijkertijd met de beoordeling van de jaarrekening en het financieel jaarverslag, door de externe deskundige als bedoeld in artikel 38 lid 1, de aangepaste verdeelsleutel, de eventuele wijziging van het eigen vermogen, en de eventuele aandeeloverdracht berekenen.
- De aangepaste verdeelsleutel, de eventuele wijziging van het eigen vermogen, en de eventuele aandeeloverdracht worden door de vergadering van Vermogensgerechtigden binnen 2 maanden na ontvangst van het voorstel van de Raad van Commissarissen vastgesteld. Indien de vergadering van Vermogensgerechtigden nalaat dit binnen genoemde termijn vast te stellen, geldt het voorstel van de Raad van Commissarissen als vastgesteld door de vergadering van Vermogensgerechtigden.

Voor wat betreft het begin eigen vermogen van de Bank stelt artikel 46 van het Bankstatuut het volgende:

- De Landen dragen per 10 oktober 2010 hun aandeel in het eigen vermogen van de Centrale Bank van de Nederlandse Antillen conform de verdeelsleutel genoemd in artikel 33 lid 3, in de vorm van alle per genoemde datum bestaande en tegen actuele waarde uitgedrukte bezittingen bij en schulden van de Bank van de Nederlandse Antillen, over aan de Bank. Het saldo van de aldus overgedragen bezittingen en schulden vormt het start eigen vermogen, te weten kapitaal en reserves, van de Bank.

Gebaseerd op het bovenstaande en het meest recente Bruto Binnenlands Product cijfer en het inwonertal van de Landen per ultimo 2020 – zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek van Curaçao en Sint Maarten – is de verdeelsleutel vanaf 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025 als volgt:

- Curaçao: 77,78% (1 januari 2016 tot en met 31 december 2020: 79,04%);
- Sint Maarten: 22,22% (1 januari 2016 tot en met 31 december 2020: 20,96%).

Uitgaande van het bovenstaande en de bepalingen in het vastgestelde Besluit "Grondslagen voor de financiële verslaggeving van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten" kan het eigen vermogen van de Bank per balansdatum als volgt worden gespecificeerd:

3.4.14.1 KAPITAAL

Krachtens artikel 34 van het Bankstatuut bedraagt het kapitaal NAf 30.000.000.

3.4.14.2 RESERVEFONDS

Dit fonds betreft een statutaire reserve waarvan het vereiste saldo NAF 30.000.000 bedraagt. Krachtens artikel 34 van het Bankstatuut is deze reserve bestemd tot dekking van mogelijke verliezen op het kapitaal van de CBCS. Op het moment dat het reservefonds onder de vereiste NAF 30.000.000 raakt en dit niet uit de overige reserves kan worden aangevuld, moet – conform artikel 34 lid 3 van het Bankstatuut – aanzuivering door storting plaatsvinden door de Landen, conform de op dat moment geldende verdeelsleutel.

3.4.14.3 BESTEMMINGSRESERVES HERWAARDERINGEN

De bestemmingsreserves herwaarderingen hebben betrekking op de ongerealiseerde waardemutaties en valutakoersresultaten van de als deviezen aangemerkte balansposten (goud, rekening courant tegoeden en beleggingen in het buitenland) en worden afzonderlijk gevormd voor goud, beleggingsportefeuilles en valutakoersverschillen.

De ongerealiseerde waardemutaties worden bij ontstaan eerst ten gunste c.q. ten laste van de winst- en verliesrekening verantwoord. Op grond van artikel 35 lid 2 en artikel 40 van het Bankstatuut worden deze ongerealiseerde resultaten vervolgens ten laste c.q. gunste van het resultaat voor winstuitkering verantwoord en gedoteerd aan de desbetreffende bestemmingsreserves. In geval het saldo van een betreffende bestemmingsreserve negatief raakt, dat wil zeggen als de ongerealiseerde verliezen de in het verleden gereserveerde ongerealiseerde winsten te boven gaan, wordt het negatieve saldo van de desbetreffende herwaarderingsreserve ten laste van het resultaat verantwoord.

Het verloop van de bestemmingsreserves met betrekking tot de samenstellende posten (i.c. goud, beleggingen en valutakoersverschillen vreemde valuta) kan als volgt worden gespecificeerd:

Bestemmingsreserve 2021	Goud	Beleggingen	Valutakoersverschillen	Totaal
Stand per 1 januari 2021	1.275.064.153	2.620.699	628.952	1.278.313.804
Gerealiseerde waardemutatie goud	-8.510.002	–	–	-8.510.002
Mutatie boekjaar ongerealiseerde waardemutaties	-53.428.000	-2.620.699	-58.553	-56.107.252
Reserve per 31 december 2021	1.213.126.151	–	570.399	1.213.696.550

Bestemmingsreserve 2020	Goud	Beleggingen	Valutakoersverschillen	Totaal
Stand per 1 januari 2020	998.066.313	2.212.075	578.178	1.000.856.566
Mutatie boekjaar ongerealiseerde waardemutaties	276.997.840	408.624	50.774	277.457.238
Reserve per 31 december 2020	1.275.064.153	2.620.699	628.952	1.278.313.804

3.4.14.4 OVERIGE RESERVES

De post overige reserves heeft betrekking op het saldo van het ingehouden nettoresultaat van het boekjaar 2019 verminderd met de verliezen van de boekjaren 2020 en 2021 (één en ander zoals goedgekeurd door de Vermogensgerechtigden. Zie ook het mutatie-overzicht eigen vermogen voor het verloop van deze post en de toelichting 'Vaststelling jaarverslag van het boekjaar 2019 en resultaatbestemming' zoals opgenomen in paragraaf 4.1).

3.4.15 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN, VERPLICHTINGEN EN REGELINGEN

Verplichtingen uit hoofde van ingetrokken bankbiljetten

De CBCS heeft op 31 juli 2018 de bankbiljetten van de uitgiftejaren 1986 - 1994 ingetrokken. Zoals aangegeven in paragraaf 3.4.3 vervalt het recht op omwisseling van ingetrokken series bankbiljetten dertig jaren na de verschijningsdatum van de publicatie inzake intrekking. Het recht op omwisseling van deze bankbiljetten vervalt zodoende op 31 juli 2048.

Het aantal ingetrokken bankbiljetten dat na de periode van 10 jaar zal worden omgewisseld is niet (met zekerheid) te bepalen. In het licht hiervan worden de na de genoemde termijn van 10 jaar, doch voor beëindiging van de genoemde termijn van 30 jaar, omgewisselde bankbiljetten ten laste van het resultaat van de Bank – als onderdeel van de resultatenrekeningpost 'Alsnog opgekomen bankbiljetten' - verantwoord.

Plannen Landen voor het invoeren van een landsverordening inzake normering van de topinkomens bij overheidsgeleide entiteiten

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) is op de hoogte van de plannen van de landen Curaçao en Sint Maarten voor het invoeren van een landsverordening inzake normering van de topinkomens bij overheidsgeleide entiteiten en heeft de Ministers van Financiën van die landen geïnformeerd dat zij weliswaar geen tegenstander is van een dergelijke normering maar dat voor wat betreft de CBCS voor die normering een bijzondere procedure moet worden gevolgd. Die bijzondere procedure moet worden gevolgd voor regelingen waarmee wordt afgeweken van het Centrale Bank-statuut voor Curaçao en Sint Maarten. Met de normering van topinkomens wordt voorbijgegaan aan de bevoegdhedenstructuur van de CBCS zoals die in dat bankstatuut is neergelegd. De bijzondere procedure is nodig omdat de CBCS een gemeenschappelijk centrale bank is van de landen Curaçao en Sint Maarten.

3.4.16 OPBRENGSTEN

3.4.16.1 INTERESTBATEN

	2021	2020
Goudbeleggingen	369.116	649.943
Vorderingen op niet-ingezetenen; korte-termijnbeleggingen:		
Termijndeposito's	571.080	3.340.259
Rekening-courantsaldi	91.633	1.538.548
	<u>662.713</u>	<u>4.878.807</u>
Vorderingen op niet-ingezetenen; lange-termijnbeleggingen:		
Beleggingsresultaat beleggingen beheerd door externe vermogensbeheerders	5.678.241	7.987.158
Beleggingsresultaat beleggingen in eigen beheer	12.701.436	14.721.207
	<u>18.379.677</u>	<u>22.708.365</u>
(Obligatie)Leningen overheden en semi-overheidsbedrijven:	11.241.757	8.633.571
Overige interestbaten:		
Overige leningen u/g	1.020.500	925.598
Rente rekeningen-courant	214	146.451
Overige interestbaten	–	901
	<u>1.020.714</u>	<u>1.072.950</u>
Totaal interestbaten	31.673.977	37.943.636

De uitbraak van COVID-19 tot een pandemie gedurende de eerste maanden van 2020 heeft grote gevolgen op de wereldwijde economie. Ook Curaçao en Sint Maarten zijn getroffen door de COVID-19 pandemie, die voor deze Landen de diepste recessie ooit heeft veroorzaakt.

Door COVID-19 zijn de intereststanden op de internationale markt sterk gedaald. Als gevolg hiervan zijn de interestopbrengsten van de deviezenbeleggingen van de Bank in 2021 en 2020 met respectievelijk ca 17% en 39% gedaald. De verwachting is dat de interestpercentages vanaf 2022 weer zullen gaan stijgen, waardoor de interestopbrengsten weer zullen gaan toenemen. Dit gecombineerd met andere opbrengsten verhogende en kostenverlagende maatregelen die de Bank heeft genomen, verwacht de Bank de uit artikel 34 lid 3 van het Bankstatuut voortvloeiende aanzuiveringsplicht van de Landen te beperken.

3.4.16.2 INTERESTLASTEN

	2021	2020
Certificates of deposit	181.800	1.114.856
Rekening-courantsaldi	277.049	94.125
Totaal interestlasten	458.849	1.208.981

3.4.16.3 NETTO ONGEREALISEERDE WAARDEMUTATIES GOUD/BELEGGINGEN EN VALUTAKOERSVERSCHILLEN

	2021	2020
Ongerealiseerde waardemutatie goud	-53.428.000	276.997.840
Netto ongerealiseerde waardemutatie beleggingen	-6.111.874	408.624
Totaal netto ongerealiseerde waardemutaties goud/beleggingen	-59.539.874	277.406.464
Netto ongerealiseerde valutakoersverschillen	-66.619	50.774
Totaal netto ongerealiseerde waardemutaties goud/beleggingen en valutakoersverschillen	-59.606.493	277.457.238
Per saldo verantwoord via de bestemmingsreserve:		
Ongerealiseerde waardemutatie goud	-53.428.000	276.997.840
Ongerealiseerde waardemutatie beleggingen	-2.620.699	408.624
Ongerealiseerde valutakoersverschillen	-58.553	50.774
Totaal mutatie ongerealiseerde waardemutaties en ongerealiseerde valutakoersresultaten verantwoord via de bestemmingsreserve	-56.107.252	277.457.238
Per saldo ten laste van de winst- en verliesrekening verantwoord:		
Ongerealiseerde waardemutatie goud	-	-
Ongerealiseerde waardemutatie beleggingen	-3.491.175	-
Ongerealiseerde valutakoersverschillen	-8.066	-
Totaal mutatie ongerealiseerde waardemutaties en ongerealiseerde valutakoersresultaten ten laste van de winst- en verliesrekening verantwoord	-3.499.241	-

Ongerealiseerde waardemutaties met betrekking tot goud en beleggingsportefeuilles beheerd door externe vermogensbeheerders en ongerealiseerde valutakoersverschillen worden ten gunste c.q. ten laste van de winst- en verliesrekening verantwoord. Op grond van artikel 35 lid 2 en artikel 40 van het Bankstatuut worden deze ongerealiseerde resultaten vervolgens ten laste c.q. gunste van het resultaat voor winstuitkering verantwoord en gedoteerd aan de bestemmingsreserves (als onderdeel van het eigen vermogen) die voor goud, per beleggingsportefeuille en per valuta-soort worden gevormd. In geval het saldo van een betreffende bestemmingsreserve negatief raakt, wordt het negatieve saldo van de desbetreffende bestemmingsreserve ten laste van het resultaat verantwoord. Op grond hiervan is - conform hetgeen bovenstaande specificatie weergeeft - van het totaal bedrag van de negatieve ongerealiseerde resultaten in 2021 ad NAF 59.539.874 het bedrag ter grootte van NAF 56.107.252 verantwoord via de bestemmingsreserve en is NAF 3.499.241 ten laste van het resultaat verantwoord.

3.4.16.4 GEREALISEERDE VALUTAKOERSVERSCHILLEN

Het onder deze post van de winst- en verliesrekening opgenomen inkomen (transactieresultaat op vreemde valuta's) bestaat uit de marge tussen aan- en verkoopkoersen, waartegen de Bank buitenlandse geldsoorten verhandelt.

	2021	2020
Amerikaanse dollars	3.036.491	2.995.660
Euro's	4.640	-16.678
Britse ponden	3.733	-104
Totaal gerealiseerde valutakoersverschillen	3.044.864	2.978.878

3.4.16.5 DOORBELASTING I.V.M. TOEZICHTHOUDENDE TAKEN

	2021	2020
Lopend toezicht kredietinstellingen	5.516.099	5.803.691
Lopend toezicht institutionele beleggers	5.624.006	4.565.232
Lopend toezicht beleggingsinstellingen, administrateurs, trustwezen en effecten(beurs)	705.718	662.354
Totaal doorbelasting i.v.m. toezichthoudende taken	11.845.823	11.031.277

3.4.16.6 DIVERSE OPBRENGSTEN

	2021	2020
Doorbelasting kosten geautomatiseerd betalingsysteem	1.059.167	638.154
Opbrengst inzake aanvragen deviezenvergunningen	21.000	34.750
Verwerkingsvergoeding bankbiljetten	113.454	120.616
Administratieve dienstverlening Stichting Spaar- en Kredietfonds OPAL	225.000	175.000
Boetes overtreding rapportagevoorschriften	–	267.000
Boetes negatieve netto buitenlandse positie	–	134.887
Overige opbrengsten	3.461.715	501.994
Totaal diverse opbrengsten	4.880.336	1.872.401

3.4.17 KOSTEN

3.4.17.1 PERSONEELSKOSTEN

	2021	2020
Salariskosten	28.687.495	36.819.201
Sociale lasten	5.173.719	5.067.439
Pensioenbijdragen	3.326.254	3.715.912
Vrijval VUT-voorziening	-208.890	-957.389
Dotatie voorziening duurtetoeslag	1.345.191	478.059
Vrijval/ dotatie voorziening compensatie AOV/BVZ	-318.080	31.524
Dotatie voorziening ziektekostenpremie gepensioneerden BNA	100.045	87.522
Dotatie/ vrijval voorziening dienstjubileum	48.069	-69.942
Aantrekkingskosten	136.962	139.393
Opleidingskosten	503.372	411.246
Overige personeelskosten	35.578	256.418
Totaal personeelskosten	38.829.715	45.979.383

Het aantal medewerkers bij de Bank bedroeg 200 personen per 31 december 2021 (2020: 204).

In slechte economische omstandigheden neemt ook de CBCS haar verantwoordelijkheid om kostenbewust te blijven. In het licht hiervan heeft de Bank sinds januari 2020 verschillende maatregelen getroffen om de kosten van de arbeidsvoorwaarden te verlagen, namelijk (i) geen toepassing van inflatiecorrectie tot en met 2024 voor zowel de Raad van Bestuur als het personeel van de Bank, (ii) halvering van de eindejaarsuitkering voor zowel de Raad van Bestuur als het personeel van de Bank en (iii) aanscherping van het gratificatiebeleid waarbij èn gratificatie slechts wordt toegekend bij zeer speciale prestaties, èn de hoogte van de gratificaties aanzienlijk is teruggebracht.

De pensioenaanspraken van het personeel worden overeenkomstig de Pensioenverordening overheidsdienaren (P.B. 1997, no. 312) bepaald, en zijn deels ondergebracht bij het APC en deels bij de Guardian Group Fatum.

Alle werknemers die aan de in genoemde Pensioenverordening gestelde eisen voldoen, zijn verplicht aan de pensioenregeling deel te nemen. De pensioenregeling was tot en met 31 december 2015 gebaseerd op de eindloonregeling voor zowel de bij het APC als de bij de Guardian Group Fatum verzekerde werknemers. Vanaf 1 januari 2016 is de pensioenregeling voor de bij het APC verzekerde werknemers gebaseerd op de middenloonregeling en de eindloonregeling voor de bij de Guardian Group Fatum verzekerde werknemers. De bijdrage van de Bank voor de bij het APC verzekerde werknemers bedraagt 12% van de bijdragegrondslag (2020: idem), terwijl de bijdrage voor de bij Guardian Group Fatum verzekerde werknemers op actuariële wijze wordt bepaald. Bij APC bedraagt de werknemersbijdrage 6% van de bijdragegrondslag en bij Guardian Group Fatum 8% en ongehuwden 5% van de bijdragegrondslag (2020: idem).

Op grond van het Koninklijk besluit van 27 april 1936 tot oprichting van het APC (P.B. 1936, no. 66), zoals gewijzigd, wordt een eventueel tekort bij het APC naar rato van het totaal van de pensioengrondslagen omgeslagen over de verschillende deelgenoten, waaronder de CBCS. De backservice verplichting van de bij Guardian Group Fatum verzekerde werknemers is niet volledig verzekerd. Echter, gezien het aantal bij Guardian Group Fatum verzekerde werknemers en de verwachte verloop en mutaties van de gegevens van deze medewerkers, wordt het risico van het niet verzekerd zijn van deze backservice verplichting als niet materieel beschouwd en is deze in de jaarrekening beschouwd als zijnde 'defined contribution'.

3.4.17.2 ALGEMENE BEHEERSKOSTEN

	2021	2020
Huisvestingskosten	3.280.492	3.108.043
Telecommunicatie- en automatiseringskosten	3.613.664	2.966.887
Professionele kosten	2.091.958	1.825.630
Reis-, verblijfs- en representatiekosten	282.023	186.021
Donaties, sponsoring en maatschappelijke projecten	117.174	109.170
Abonnementen, communicatie en lidmaatschappen	409.392	491.072
Autoleasekosten	82.356	104.264
Overige	-215.079	858.177
Totaal algemene beheerskosten	9.661.980	9.649.264

3.4.17.3 TOEZICHTKOSTEN

Onder deze post zijn de professionele kosten opgenomen gemoeid met het inhuren van externe krachten die belast zijn met het voeren van toezicht op de zogenaamde probleeminstellingen, welke kosten niet doorbelast kunnen worden aan deze probleeminstellingen.

3.4.18 OVERIGE INFORMATIE

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van materiële invloed zijn op de financiële positie van de Bank zoals blijkend uit de cijfers per 31 december 2021.

OVERIGE GEGEVENS

4

4.1 WINSTBESTEMMING EN OVERIGE INFORMATIE

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

Ten aanzien van de winstbestemming zijn de navolgende bepalingen van het Bankstatuut van belang:

Artikel 34:

2. *De Bank vormt een reservefonds tot een bedrag van NAf 30.000.000,00 (dertig miljoen Nederlands-Antilliaanse gulden), bestemd tot dekking van mogelijke verliezen op het kapitaal van de Bank.*
3. *Op het moment dat het reservefonds onder de vereiste NAf 30.000.000,00 (dertig miljoen Nederlands-Antilliaanse gulden) raakt en dit niet uit de overige reserves kan worden aangevuld, moet aanzuivering door storting plaatsvinden door de Landen, conform de op dat moment geldende verdeelsleutel.*

Artikel 35:

1. *De Bank is bevoegd, na goedkeuring door de vergadering van Vermogensgerechtigden, de Raad van Commissarissen gehoord, bestemmingsreserves te vormen of te laten muteren.*
2. *De Bank vormt in elk geval een bestemmingsreserve voor de deviezen die onder haar directe beheer vallen.*

Artikel 40:

- *De door de Bank jaarlijks gemaakte winst wordt, na dotatie of aanzuivering van het in artikel 34 lid 2 genoemde reservefonds en na eventuele reserveringen zoals bedoeld in artikel 35, in de kas van de Landen gestort conform de verdeelsleutel genoemd in artikel 33 lid 3 van deze Regeling.*

Vaststelling jaarverslag van het boekjaar 2019 en resultaatbestemming

In de vergadering van Vermogensgerechtigden van 29 maart 2021 is het jaarverslag van het boekjaar 2019 vastgesteld. Rekening houdend met (i) het negatief resultaat van de Bank over het boekjaar 2020 en het verwachte negatief resultaat over het jaar 2021 en (ii) de aanzuiveringsplicht zoals neergelegd in artikel 34 lid 3 van het Bankstatuut en ook de bepalingen van artikel 40 van dat statuut, hebben de Vermogensgerechtigden erin gestemd om het resultaat 2019 van de Bank niet uit te keren (dus in te houden) en het geheel te bestemmen als dekking voor het (verwachte) negatieve resultaat van de Bank over de boekjaren 2020 en 2021. Dit resultaat is dientengevolge toegevoegd aan de balanspost 'Overige reserves'.

Vaststelling jaarverslag van het boekjaar 2020

In de vergadering van Vermogensgerechtigden van 10 mei 2021 is het jaarverslag van het boekjaar 2020 vastgesteld.

Het verlies over het boekjaar 2020 bedraagt NAf 3.899.231. Uitgaande van artikel 40 van het Bankstatuut bedraagt het aandeel van Curaçao in het verlies NAf 3.081.952 en het aandeel van Sint Maarten NAf 817.279. Conform de bepalingen van artikel 34 lid 3 van het Bankstatuut is dit verlies verrekend met de per balansdatum aanwezige overige reserves (in casu, het ingehouden resultaat van het boekjaar 2019).

Resultaat 2021

Het verlies over het boekjaar 2021 bedraagt NAf 2.881.837. Uitgaande van artikel 40 van het Bankstatuut bedraagt het aandeel van Curaçao in het verlies NAf 2.241.493 en het aandeel van Sint Maarten NAf 640.344. Conform de bepalingen van artikel 34 lid 3 van het Bankstatuut zal dit verlies worden verrekend met de per balansdatum aanwezige overige reserves (in casu, het ingehouden resultaat van het boekjaar 2019).

4.2 CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Vergadering van Vermogensgerechtigden, de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten ('de Bank') gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van de Bank in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de Grondslagen voor de financiële verslaggeving van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, conform het Besluit met kenmerk CBCS/2012/1, gedateerd 29 oktober 2012, welk Besluit is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en conform artikel 38 lid 5 van het Bankstatuut is vastgesteld door de Vergadering van Vermogensgerechtigden op 28 juni 2013 (Curaçao) respectievelijk 31 juli 2013 (Sint Maarten), en waarvan in de paragrafen 3.4.2 en 3.4.3 in de toelichting van de jaarrekening een samenvatting staat opgenomen.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving

Wij vestigen de aandacht op de paragrafen 3.4.2 en 3.4.3 in de toelichting van de jaarrekening, waarin de basis voor de financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld met als doel de Bank in staat te stellen om verantwoording af te leggen aan de Vermogensgerechtigden. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de winst- en verliesrekening over het jaar 2021;
3. het mutatie-overzicht eigen vermogen 2021; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de Nederlandse controlestandaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Bank zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het financieel jaarverslag;
- ▶ het verslag van de Raad van Commissarissen; en
- ▶ overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Raad van Bestuur van de Bank is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie en de overige gegevens.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De Raad van Bestuur van de Bank is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat dient weer te geven in overeenstemming met de Grondslagen voor de financiële verslaggeving van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, conform het Besluit met kenmerk CBCS/2012/1, gedateerd 29 oktober 2012, welk Besluit is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en conform artikel 38 lid 5 van het Bankstatuut is vastgesteld door de Vergadering van Vermogensgerechtigden op 28 juni 2013 (Curaçao) respectievelijk 31 juli 2013 (Sint Maarten), en waarvan in de paragrafen 3.4.2 en 3.4.3 in de toelichting van de jaarrekening een samenvatting staat opgenomen. In dit kader is de Raad van Bestuur van de Bank verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opstellen van het jaarverslag moet de Raad van Bestuur afwegen of de Bank in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Raad van Bestuur het jaarverslag opstellen op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij beëindiging het enige realistische alternatief is. De Raad van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in het jaarverslag.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Bank.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Bank;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Raad van Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door de Raad van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Bank haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen van de Bank onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Curaçao, 22 april 2022

BDO B.V.
namens deze,

Was getekend
G.W.H.J. Glaudemans
Registeraccountant

R22.084/lp/GG

CENTRALE BANK

CURAÇAO & SINT MAARTEN